JUL 29 1955

DAUGAVAS VANAGU DIENAS KANADĀ

NOTIKS LAIKĀ NO 2.–5. SEPTEMBRIM
SEKOJIET SLUDINĀJUMIEM LATVIJĀ AMERIKĀ
DV KANADAS VALDE

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvērinš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA
SATURDAY, JULY 30, 1955

LATVIJA
AMERIKĀ

59./390. n-rs — SESTDIEN, 1955. GADA 30. JŪLIJĀ — 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

KAŖA DRAUDI ŽENĒVĀ SAMAZINĀTI

Sav. Valstu ārlietu ministrs Dalless Vašingtonā preses pārstāvjiem izteicās, ka pirms Ženēvas konferences kaŗa draudi, kaut arī nelieli, tomēr esot pastāvējuši. Tagad, pēc konferences, kaŗa iespēja esot stipri vien mazinājusies.

Vašingtonā. Sav. Valstu ārlietu ministrs Dalless kādā preses konferencē žurnālistiem paskaidroja, ka četru lielo konference Ženēvā esot radījusi jaunu plāksni saskaņu panākšanai Rietumu un Austrumu starpā. Dalless uzsvēra, ka Ženēvas konferences panākumi nenozīmē, ka tagad var rēķināties ar vieglu un ātru vienošanos ar komūnistiem. Pagaidām Ženēvas konferences taustāmie panākumi ir vienīgi tie, ka pēc sarunām, kaŗa iespēja ir strauji mazinājusies. Ženēva ir tikai radījusi tādu atmosfairu, kurā diplomāti var ķerties pie saviem instrumentiem un sākt strādāt, cerot uz panākumiem. Dalless lika saprast, ka tagad attieksmes Padomju Savienības un Sav. Valstu starpā vairs nav tik trauslas, kā tas bija agrāk. Sav. Valstu ārlietu ministrs izteica pārliecību, ka jaunradītā atmosfaira dos iespēju visas pasaules problēmas atrisināt miera ceļā, ka nākotnē vairs nebūs jāķeras pie ieročiem, tādējādi riskējot ar jauna pasaules kaŗa izcelšanos.

Vislielākās cerības tālākas sadarbības panākšanai Rietumu un Austrumu starpā Dalless liek uz rudenī gaidāmo četru lielo ārlietu ministru konferenci, īpaši Vācijas apvienošanas un Eiropas drošības jautājumos. Ar lielu pārliecību Dalless paskaidroja, ka Vācijas apvienošana tiks panākta. Varbūt, ka ne tik drīzi, bet panākumu netrūks. Viņš sacīja, ka Rietumi saprot Padomju Savienības priekšlikumu, ka Vācijas apvienošana būtu visvieglāk panākama kopējā Eiropas aizsardzības ietvarā. Tālāk šai jautājumā Dalless liedzās izteikties, vienīgi piebilda, ka Vācijas apvienošanas panākšanai kā Rietumiem, tā Austrumiem būs nepieciešams atteikties no dažām prasībām, lai, otra priekšā piekāpjoties, sekmētu gala iznākumu.

Ādenauers brauks uz Maskavu

Kanclers apmierināts ar panākumiem Ženēvā

Šveicē, kur Rietumvācijas kanclers Dr. K. Ādenauers pavada atvaļinājumu, 25. jūlijā preses konferencē viņš izteicies, ka oktobrī, pirms četru ārlietu ministru konferences, brauks uz Maskavu.

Pirms tam Parīzē būs Padomju Savienības un Rietumvācijas sūtņu apspriede, kurā runās par vācu kaŗa gūstekņiem, kas vēl atrodas krievu gūstā. Bez tam Bonna prasīs, lai Maskava atteicas no prasības par Rietumvācijas izstāšanos no Ziemeļatlantijas organizācijas, kā arī, lai sarunās Maskavā no darba kārtības izslēgtu jautājumu par Rietumvācijas robežām uz Neisas — Oderas līnijas.

Ādenauers izteicās, ka esot optimists par sarunām Ženēvā. Galvenie, pēc viņa domām, esot sek. panākumi:

1) Lēmums oktobrī sasaukt četru ārlietu ministru konferenci;

2) atzinums, ka Vācijas apvienošana ir Eiropas drošības svarīgākais jautājums;

3) triju Rietumu lielvalstu vienprātība;

4) Rietumu lielvalstu apņemšanās pildīt Parīzes līgumus.

„Esmu pārliecināts," teica Ādenauers, „ka Ženēvas konference ir labs sākums citām konferencēm, kuŗu rezultātā panāks starptautiskā saspīlējuma mazināšanos."

EIZENHAUERS AICINĀTS VIESOTIES PADOMIJĀ

Aicināti arī Dalless, Stasens un Rokfellers

Ženēvas apspriedes laikā Bulgāņins un Chruščevs aicinājuši prez. Eizenhaueru apmeklēt Padomju Savienību. Aicinājis arī maršals Žukovs, pasvītrojot, ka viņš ar savu kaŗa biedru vēlētos tikties Maskavā. Aicinājumu viesoties Padomijā saņēmuši arī Dalless, Stasens un Rokfellers. Pēdējos aicinājis Molotovs. Īpaši Kremlis esot ieinteresēts naftas karaļa mazdēla Rokfellera vizītē. Pēdējais ir prezidenta padomdevējs psicholoģiskā kaŗa jautājumos.

Šos aicinājumus prez. Eizenhauers minējis savās telegrammās, ko sūtījis no Ženēvas Kongresam. Vienā no tām teikts: „Cenšoties apmainīties ar apmeklētājiem un informāciju, padomju delegācija, redzams, rīkojas dabā ticībā panākt saprašanos. Protams, tas var būt arī tikai pārejošs paņēmiens, nolūkā mūs pārliecināt savā draudzībā. Taču viņi devuši zināmus pierādījumus. Mums šķiet, ka viņi atmetuši Staļina metodes un ir gatavi uz visāda veida pārmaiņām, kas uzlabotu attieksmes ar ārpasauli."

Chruščevs un Bulgāņins viesosies Anglijā

Londonā. — Iepazīstinot Anglijas Apakšnamu ar Ženēvas konferences gaitu, Anglijas ministru prezidents parlamenta pārstāvjiem paziņoja, ka nākamā gada sākumā Anglija var sagaidīt viesos Padomju Savienības ministru prezidentu maršalu Bulgāņinu un komūnistu partijas pirmo sekretāru Chruščevu. Kā pozicija, tā arī opozicija Īdena paziņojumu saņēma skaļiem aplausiem.

Palauziet savas galvas!
Jūs gaida vērtīgas balvas!
Latvija Amerikā
2. SACENSĪBAS
atrisinājumu iesūtīšanas termiņš pagarināts līdz
10. augustam

Gēlens pāriet vācu dienestā

Reinhards Gēlens, vācu pretizlūkošanas lielmeistars Otrā pasaules kaŗa laikā, kas pēdējos desmit gadus strādāja sabiedroto uzdevumā, turpmāk savā privātā spiegu tīkla ziņojumus sniegs tieši Rietumvācijas valdībai un ne vairs amerikāņiem, kā tas tika darīts līdz šim.

Otrā pasaules kaŗa laikā ģenerālis Gēlens vadīja vācu pretizlūkošanu austrumu frontē. Pēc kaŗa viņš ar visiem saviem darbiniekiem pārgāja sabiedroto pusē, un viņa 3000 dažādās aiz dzelzs priekškara valstīs izkaisītie spiegi nekavējoties uzsāka ziņu vākšanu par komūnistiem. Gēlena pasākumu financēja amerikāņi, maksājot vācu spiegu tīklam ap 5 milj. dolaru gadā. Ģen. Gēlens bija arī tas, kas pagājušā gadā atmaskoja Rietumvācijas pretizlūkošanas vadītāju Dr. Otto Johnu, īsi pirms pēdējā aizbēgšanas pie komūnistiem paziņodams amerikāņu militāram iestādēm, ka Johns spēlē divkosīgu lomu un īstenībā strādā komūnistu uzdevumā.

Evai piķis, Peronam zēvele

Buenosairesā. — Atzīmējot Argentīnas prezidenta Perona dzīves biedres Evas trešo nāves gada dienu, Argentīnā notika plašas demonstrācijas, kurās piedalījās gan Perona piekritēji gan ienaidnieki. Perona pretinieki vairākās peronistu partijas ēkās iesvieda degbumbas, kamēr Buenosairesas priekšpilsētās vairākas Evas Peronas statujas bija noziestas ar piķi. Tai pašā laikā apmēram 30.000 prezidenta piekritēju soļoja gar ziediem klātu altāri strādnieku galvenās mītnes priekšā, suminot Peronu un mudinot viņu nepagurt pašreizējās politiskās krizes laikā.

INDIJA SLĒDZ PORTUGALES SŪTNIECĪBU

Jaundelhi. Ilgās Indijas nesaskaņas ar Portugali pēdējās koloņijas dēļ Indijas rietumu piekrastē pieņēma jaunu seju, kad Indijas ministru prezidents Nēru pieprasīja Portugales valdībai divu nedēļu laikā likvidēt savu sūtniecību Jaundelhi.

Nēru paskaidroja, ka pašreizējos apstākļos viņš neredzot nekāda iemesla portugāļu sūtniecības darbībai, jo tā tagadējās nesaskaņās tāpat neko nevarot palīdzēt. Goa, neliela portugāļu kolonija, ir kā dadzis Nēru acī jau no pirmās Indijas neatkarības dienas. Vēl līdz šim tomēr nav izdevies piespiest Portugali atteikties no savām pārvaldes tiesībām. Portugale Goa pārvalda jau 400 gadus.

Paziņodams savu lēmumu Portugales sūtniecībai, Indijas ministru prezidents uzsvēra, ka tomēr viņš vēl joprojām cerot Goas jautājuma atrisināšanu panākt miermīlīgu sarunu ceļā. Sūtniecības slēgšana Jaundelhi nenozīmē pilnīgu diplomātisko attiekmu pārtraukšanu Indijas un Portugales starpā. Portugales konsulāts Bombejā turpinās darboties arī nākotnē, tāpat kā Indijas konsulāts Goā. Indijas sūtniecība Lisabonā savu darbību izbeidza jau 1953. gada jūlijā, kamēr abu valstu ģenerālkonsulāti tika atsaukti tikai pagājušā gadā. Stāvokļa tālākai saspīlēšanai dzelzceļa satiksme starp Indiju un Goa koloniju pašreiz pārtraukta. Šai sakarā Indijas valdība paskaidro, ka tas noticis mīnu dēļ, ko portugāli savā robežu pusē parakuši zem sliedēm, „domājams, ka saziņā ar Portugales valdību."

PADOMJU GAISA SPĒKI

VAI RIETUMVALSTIS SNAUŽ?

Nesenā armijas parāde Padomju Savienībā radīja pirmo nemieru snaudošos un ērtībās iestigušajos lordos un kapitālistos. Viņu miegs kļuva nemierīgs, jo drošā paļāvība uz Rietumvalstu gaisa spēku „neapšaubāmo" pārākumu bija izgaisināta.

Kas tad tik ievērojams ir Padomju Savienības gaisa spēkos?

Pašreiz komūnistu gaisa spēku stiprumu vērtē uz 20.000 lidaparātiem, no kuŗiem 10.000 ir iznīcinātāji, 2-3000 izlūku, 3.000 vieglo bumbvežu, 1000 smago bumbvežu, 2.000 transporta un 1.000 speciālu lidaparātu. Bez tam Austrumeiropā vien ir ap 100 pirmšķirīgu un ap 3000 lietojamu lidlauku, kas piemēroti strūklu lidaparātiem.

Minētos skaitļos ietelp tikai modernie lidaparāti, piemēroti tagadnes kaŗa augstajām prasībām.

Paši par sevi šie skaitļi neizsaka neko sevišķu bet aiz tiem slēpjas divi svarīgi momenti, proti — kvalitāte un sēriju ražošanas iespēja.

Tagad jau labi sen Mig 15 aizstāts ar Mig 17, kuŗam nevar noliegt internacionālu atzinību.

Gaisa spēku parādē parādījās arī 4-motorīgais bumbvedis „Bizonis" un 2-motorīgais „Badger." Pirmais atbilstu amerikāņu B 52, bet otrs B 47 tipam, tikai amerikāņu aparātiem ir 8 līdz 6 motori. Tas liek secināt, ka Padomju Savienības lidaparātu motoru izdedze pārspēj amerikāņu par 50%. Ievērojot, ka abi bumbvežu tipi tika demonstrēti grupu lidojumos pa 12 resp 54, jāsecina, ka šo aparātu ražošana sērijās ir jau noticis fakts, un to skaita pieaugums ir tikai īsa laika jautājums.

Iznīcinātāju starpā izcēlās kāds vienmotorīgs lidaparāts, kuŗa ātrums pārsniedz skaņas ātrumu, un kāds divmotorīgais, piemērots nakts lidojumiem. Abi tipi tika arī demonstrēti tik lielās grupās, ka nav šaubu, ka sēriju ražošana ir jau noticis fakts.

Nedrīkstam arī piemirst, ka demonstrētais turbīnu dzītais propellerlidaparāts ļoti labi izmantojams arī kā gaisa tankošanas stacija, kas dotu iespēju uzsākt starpkontinentālu uzbrukumu.

Strūklu transportlidaparātu tipi un smagie helikopteri norāda, ka arī transporta problēmas netiek piemirstas.

Tā kā nākotnes kaŗš un uzvara, neapšaubāmi, tiks izcīnīti galvenokārt gaisā, tad nav šaubu, ka Padomju Savienība sen vairs nav atpalicis, bet gan tālredzīgs un nopietni ņemams pretinieks.

PAPLAŠINĀS ‚KOEKSISTENCI'

GAIDĀMA SAV. VALSTU KONFERENCE AR KOMŪNISTU ĶĪNU

Vašingtonā. Sav. Valstu un komūnistu Ķīnas valdības vienlaicīgi paziņoja, ka pašreiz tiekot izstrādāti plāni tiešām sarunām Sav. Valstu un komūnistu Ķīnas starpā. Sarunas paredzētas „sūtņu līmenī" dažādu problēmu pārrunāšanai, kas skar abas valstis. Ja vien sarunu plānu izstrādāšanā neradīsies nekādi šķēršļi, tad pirmā Sav. Valstu un komūnistu Ķīnas pārstāvju tikšanās sagaidāma jau nākamās nedēļas sākumā. Konferences vieta — Ženēva.

Oficiālais abu valstu paziņojums par gaidāmām sarunām liek saprast, ka pārrunās vienīgi „aizturēto civīlistu eventuālu atbrīvošanu un citus praktiskus jautājumus." Sav. Valstu valdība šai sakarā paskaidro, ka tiks pārrunāts arī aizturēto lidotāju atbrīvošanas jautājums. Tā kā lidotāju atbrīvošanas panākšana oficiāli atrodas Apvienoto Nāciju rokās, tad abu valdību paziņojumā par to nekas netika minēts.

Sav. Valstu un komūnistu Ķīnas pārstāvju tikšanās izraisījās no Čuenlaja priekšlikuma Āzijas un Afrikas konferences laikā Bandungā šī gada aprīlī, kur komūnistu Ķīnas ministru prezidents aicināja amerikāņus uz tiešām sarunām. Cik zināms, tad Ženēvā abu valstu pārstāvji pārrunās vienīgi tādas problēmas, kas skar tieši Sav. Valstis un komūnistu Ķīnu. Vispārējas Tālo Austrumu problēmas šai fazē netiks pārrunātas, kā to Kongresa pārstāvjiem paskaidroja prezidents Eizenhauers. Tas nozīmē, ka komūnistu Ķīnas ministru prezidentam vēl būs mazliet jāpacietas ar divu vissvarīgāko jautājumu pārrunāšanu un proti, Ķīnas nacionālistu pārvaldītās Formozas salas nākotni un Komūnistu Ķīnas uzņemšanu Apvienotās Nācijās.

Žurnālistiem, sarunās ar valdības pārstāvjiem neizdevās noskaidrot, vai gaidāmās Ženēvas sarunās ar Ķīnas komūnistiem iespējama arī Formozas pamiera jautājuma pārrunāšana. Vairāki Vašingtonas politiskie lietpratēji ir pārliecībā, ka Formozas pamiera jautājums varētu tikt pārrunāts gadījumā, ja komūnisti atbrīvo Ķīnā aizturētos amerikāņu civīlistus un tādējādi rada pārliecību par gatavību sadarboties.

Labi informētu aprindu mnējumi Vašingtonā liek secināt, ka, Ženēvas sarunām sekmējoties, var sagaidīt, ka no „sūtņu līmeņa" sarunas tiek ievadītas nākamā augstākā līmenī, kas nozīmētu Sav. Valstu ārlietu ministra Dallesa tiešu konferenci ar komūnistu Ķīnas ārlietu ministri Čuenlaju.

Sic transit gloria mundi!

Ūdenī nolaista otra atomzemūdene

Savienoto Valstu flote, lai arī turpmāk paliktu pirmajā vietā pasaulē, šajās dienās nolaidusi ūdenī savu otro atomzemūdeni, kas stipri atšķiras no pirmās „Nautilus". Otro atomzemūdeni amerikāņi nosaukuši par „Seawolf". Pašlaik tiek veikti priekšdarbi trešās zemūdenes nolaišanai.

„Seawolf" amerikāņiem izmaksājusi 32.700.000 dolaru. Tās gaŗums ir 330 un platums 27 pēdu, ar 3000 tonnu tilpumu. Ieskaitot virsniekus, apkalpē ir 100 vīru. Tās ātrums zem ūdens pārsniedz 20 mezglu stundā. Amerikāņu valdība saņēmusi no Kongresa atļauju būvēt astoņas šādas atomzemūdenes. Interesanti atzīmēt, ka pirmā amerikāņu zemūdene izmaksājusi, ieskaitot atommotoru, 57 miljoni dolaru.

Lai apstulbinātu pasauli, mūsdienu Volgas strūdzinieki: Molotovs, Chruščevs un Bulgāņins saldās balsīs nepārtraukti skandina savu miera dziesmu. To klausās ne tikai Rietumu lielie, bet arī daži mazāki gariņi, kā tas redzams karikatūrista zīmējumā.

PASAULES POLĪTISKO CĪŅU LAUKOS

Krievu „nē" vietā tagad stājies „varbūt"

ŽENĒVA

Cik viegli gan ir cilvēku pārliecināt! Vienas nedēļas laikā, vienas Ženēvas konferences laikā ir mainījušies eiropiešu uzskati par Padomju Savienību, no kuŗas gadiem ilgi baidījās par tās nolūkiem un paņēmieniem. — Tagad, saka Eiropa, — aust jauna diena ar jaunām cerībām nākotnē. — Sav. Valstu un Padomju Savienības sarunas eiropiešu ausīm izklausījās tik pārliecinošas, tik godīgas un labas apņemšanās pilnas, ka tagad par Pad. Savienības agresijas iespēju neviens vairs nerunā. Jauna pasaules kaŗa izcelšanās tagad liekas kā pilnīga neiespējamība. Cik maza miega zāļu porcija komūnistiem bija vajadzīga, lai Eiropa jau taisītos atjozt savu zobenu un sāktu gatavoties dusai!

Ar gandarījumu tomēr jāsaka, ka to eiropiešu domas, kas savus spriedumus balsta uz radiofonā dzirdēto un presē lasīto, atšķiras no piedzīvojušu polītiku spriedumiem. Pēdējie vēl joprojām nespēj saredzēt Padomju Savienības nostājā visas tās lieliskās pārmaiņas, par kuŗām tagad tā priecājas visa pasaule. Prieki vēl ir pāragri. Daudz šķēršļu vēl ir palikuši nepārkāpti, daudz šķēršļu vēl nemaz nav mēģināti pārkāpt. Vadoties ar Ženēvas sarunu rezultātiem, būtu pašnāvība sākt domāt, ka būtu mainījušies komūnisma mācības mērķi — mainījušies tikai paņēmieni šo mērķu sasniegšanai. Līdz šim krieviem tik tipiskā „nē" vietā tagad tiek lietots Rietumu ausij patīkamākais „varbūt." Bet nozīme ir viena un tā pati. Ženēvas sarunu laikā neviens Rietumus nesauca par kaŗa kūdītājiem, kapitālistiem, imperiālistiem; lamāšanās un apvainojumu iztrūka, un ar to vien jau pietika, lai Rietumi sāktu runāt par pārmaiņām komūnismā.

Bet šādu pārmaiņu nav. Vācijas jautājumā Rietumi atrodas no Austrumiem tikpat tālu kā līdz šim. Tāpat ne par soli tuvāk atrisinājumam četri lielie nav pievirzījušies arī Eiropas drošības un vispārējās atbruņošanās jautājumam. Tālie Austrumi vispār netika pieminēti. Arī Padomju Savienības satelītu vārdā Eizenhauers aizmirsa cīnīties. Tuvāk ieskatoties, varētu pat domāt, ka četri lielie apmainījās saviem asprātīgajiem priekšlikumiem tikai tādēļ, lai paglābtu konferenci no izjukšanas un līdz ar to apmierinātu savus mājās pēc mūžīga miera brēcošos vēlētājus. Padomju Savienībai, protams, ar to nav jārēķinās, bet Eizenhaueram un Foram vēlēšanas sagaidāmas jau nākamā gadā. Nelabvēlīga komūnistu propaganda šo vēlēšanu iznākumu varētu abiem minētiem kandidātiem nepatīkami ietekmēt.

BONNA

Vācijas apvienošanas jautājumā Padomju Savienība vēl savas kārtis nav atklājusi — tā vismaz domā Rietumu sabiedrotie. Tas, ka Pad. Savienība pēdējos desmit gadus savus nodomus Vācijā ir turējusi pilnīgi atklātus, tagad nevienam neienāk prātā. Visi tikai runā par Padomju Savienības nostājas maiņu — kuŗai, protams, katrā ziņā jāsaskan ar Rietumiem.

Domā, ka Vācijas nākotne noskaidrosies, Ādenaueram apmeklējot Maskavu. Rietumvācijas polītiķi paredz, ka Ādenauers var rēķināties ar vilinošu Kremļa piedāvājumu, kas, vārdos ietērpts, varētu izskatīties apmēram šā: Padomju Savienība varētu piedāvāt Ādenaueram Vācijas apvienošanu: brīvas vēlēšanas, protams, ka tikai tad, ja Vācija apsolās palikt nebruņojusies, neitrāla, bez saitēm ar Rietumiem. Tai pašā laikā, protams, nāktu Padomju Savienības priekšlikums par visu svešo valstu kaŗaspēku vienību izvākšanu no Vācijas territorijas. Lielākais joks šeit ir tas, ka miljoni vāciešu to ieskatītu par lielisku iespēju apvienoties un miermīlīgas dzīves uzsākšanu bez bažām par jauniem kaŗa draudiem, bez bažām par iespēju tikt iesaukt am armijā.

Rietumvācijas kancl. Ādenauers šādiem Padomju Savienības plāniem noteikti pretosies. Viņš pieprasa vienotu Vāciju, cieši saistītu ar Rietumiem. Sabiedroto kaŗaspēkam Vācijā jāpaliek uz nenoteiktu laiku. Nelaime ir tikai tā, ka demokratiskā iekārtā, balsu vairākums un nevis cilvēka skaidrais prāts ir noteicējs faktors. Bez tam Ādenauers tagad jau ir 80 gadu vecs. Cik tad nu vairs ilgi... Maskava nedomā, ka Rietumvācijai pašreiz būtu vēl kāds cits Ādenauera kalibra vīrs. Ar katru vieglāku svaru krievi cer tikt galā bez liekām grūtībām.

SAIGONA

Nemieri Saigonā un Kasablankā skar ne tikai Franciju, bet arī Sav. Valstis. Mērījot Ziemeļafrikas polītisko temperatūru, polītiskiem lietpratējiem nākas konstatēt, ka tā pamazām tuvojas vārīšanās punktam. Francijai Ziemeļafrikas zaudēšana būtu morāls un saimniecisks trieciens. Sav. Valstīm tas vispirms būtu stratēģisks trieciens, un tai pašā laikā tas nozīmētu lidlaukos ieguldītā pusmiljarda dolaru zaudēšanu.

Nemieri Saigonā apdraud amerikāņu dzīvības — amerikāņu īpašumus, paceļot nepatīkamo jautājumu: kas īsti ir atbildīgs par kārtību Dienvidvietnamas galvaspilsētā: Sav. Valstis, Francija vai Dienvidvietnama? Neviens nebūtu sevišķi pārsteigts, ja Dienvidvietnama izvērstos jaunā Sav. Valstu audžubērnā. Pirms viena gada Ženēvā franči un komūnisti parakstīja Indoķīnas pamiera līgumu. Sav. Valstis līguma parakstīšanā nepiedalījās, vienīgi noskatījās, kā tas tiek darīts. Pamiera līguma parakstīšanā nepiedalījās arī Dienvidvietnama, gluži vienkārši tādēļ, ka Dienvidvietnamai tai laikā vēl nebija izveidota sava valdība. Gada laikā, kas pagājis kopš pamiera parakstīšanas brīža, Sav. Valstis ir palīdzējušas Dienvidvietnamai ar ieročiem, kaŗa materiāliem un sniegušas ievērojamu saimniecisku palīdzību. Franči no savas puses Dienvidvietnamā ir atstājuši daļu savas armijas, kuŗas pienākams būtu atbalstīt ministru prezidentu Diemu. Bet, ka jau minēts, pašreiz polītiskais stāvoklis Ziemeļafrikā tuvojas vārīšanās punktam un frančiem katrs kaŗavīrs ir nepieciešams Ziemeļafrikas noturēšanai. Jau tuvākā nākotnē var pienākt diena, kad Francija atstāj Sav. Valstis savā vietā Dienvidvietnamā. Demonstrācijas Saigonā norāda, ka ministru prezidents Ngo Dinh Diems vēl nebūt nav ieguvis absolūtu virsroku Dienvidvietnamā. Diema armija bez Francijas palīdzības ir stipri mazāka par komūnistu armiju Ziemeļvietnamā, kas savukārt nozīmē, ka bez Francijas palīdzības Diems nevar cerēt pastāvēt. Tagad atliek tikai vaicāt: vai tad, kad franču kaŗaspēks atstās Dienvidvietnamu, komūnisti uzsāks savu ekspansiju dienvidu virzienā? Nākamais jautājums: Ja komūnisti to dara, ko darīs Sav. Valstis? Amerikāņi paši vēl nav izšķīrušies. Kā parasts, amerikāņi cer. Šoreiz viņi cer, ka četru lielo konferencē uzlabotās attieksmes un mazinātais saspīlējums atturēs komūnistus no iebrukuma Dienvidvietnamā.

Nelaime nenāk brēkdama — skan sena latviešu paruna

Tādēļ visi DV Toronto nod. biedri laipni lūgti kārtot savas biedru maksas un sakarā ar pirmo izmaksu no Bēru fonda, arī iemaksas šai fondā — 50 centus.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

JAUNATNE SAVĀS ORGANIZĀCIJĀS

P. DREIMANIS

Aktīvākie jaunieši piedalās savās organizārijās un veic svētīgu darbu. Viņu vidū ir tādi, kas dzimuši, auguši un izglītojušies dzimtenē, ne tikai tautskolā, bet arī vidusskolā, daži no viņiem pat sākuši Latvijā studēt. Šie jaunieši prot latviešu valodu un ir spējīgi to saglabāt. Bet jaunatnes organizācijās ir arī tādi locekļi, kas auguši un attīstījušies galvenokārt ārpus dzimtenes — Vācijā, Amerikas valstīs un citur. Viņiem nav skaidrības valodas ziņā, jo agrās bērnības valodā jaucas ar svešām valodām un reizēm tās sāk pārspēt mātes valodu. Jaunatnes organizācijās jaunākie biedri seko vecāko paraugam — runā mātes valodā, pierod to cienīt un lietot arī citur savstarpējās attieksmēs. Līdz ar to viņos attīstās tas, ko parasti sauc par tautas garu. Tātad jaunatnes organizācijas sekmē savu biedru attīstību latviskā garā un, protams, arī tā izpauduma raksturīgākajos veidos. Minēsim dažus no tiem.

Latviešiem ir iedzimta tieksme pēc izglītības, ko ļoti zīmīgi savos darbos attēlojuši daži mūsu rakstnieki. Trimdā bērni, īpaši jaunieši, sevišķi izceļ šo latviešu īpašību. Viņi gandrīz visi skolās labi mācās un ir ierindojušies labāko audzēkņu vidū. Gados vecākie jaunieši lielā skaitā studē ar ļoti labām sekmēm un parasti beidz augstskolu ar uzslavu un zelta medaļām. Tas viņiem nedodas viegli, jo trūkst līdzekļu. Bet daudzi no viņiem vasaras brīvlaikā un pat naktīs strādā, nopelna līdzekļus un studē. Kam šī iespēja ņemta, tie apmeklē dažādus kursus, mācās korespondences ceļā un iegūst tiesības strādāt augstskolu beigušiem līdzīgu darbu. Minētie censoņi jaunatnes organizācijās satiekas ar jaunākiem tautiešiem, informē tos un ar savu [illegible] viņus — pamudina mācīties, lai nostabilizētu savu stāvokli. Bez tam jaunatnes organizācijas veicina jauniešu atbalstīšanu viņu izglītības gaitās. Tātad jaunatnes organizāciju ietekmē latviskā tieksme pēc izglītības svešumā nemazinās, bet gan drīzāk pastiprinās.

Latvietis pēc dabas ir individuālists. Tam bijusi un arī tagad ir nozīme darbā un dzīvē — viņš paļaujas uz saviem spēkiem un droši solo uz priekšu dažādās kultūras nozarēs. Bet individuālisms kavē sabiedriskās dzīves attīstību. Jaunatnes organizācijas, pulcinādamas jauniešus, veicina sabiedrisko interešu attīstību, pieradina nedomāt tikai par sevi, bet arī par sev līdzīgiem, kas attīstījušies vienādās kultūras ietekmē. Tātad jaunatnes organizācijas ne tikai aicina un vingrina jauniešus sabiedriskā kopdarbībā, bet arī sekmē viņu kultūrālo attīstību. Reizē ar to viņi savstarpēji labāk iepazīstas, atrod sev draugus, ar kuriem privāti satiekas. Tad viņiem nav jāmeklē draugi un draudzenes svešajā sabiedrībā, kas var sekmēt jaukto laulību skaita pavairošanos. Vispār jaunatnes organizācijas var atturēt jauniešus arī no citiem aizraušanās veidiem, piem., no tādu sanāksmju apmeklēšanas, kur lieto alkoholiskus dzērienus, pavada negulētas naktis un noklīst uz dažāiem neceļiem. Cīņai ar šīm nebūšanām ir jauniešu dejas vakari un citas jautrākas dabas sanāksmes. Jauniešiem viss tas ir vajadzīgs. Pašu organizācijas vadītas, tās apmierina jauniešu tieksmes un izsargā viņus no nevēlamas aizraušanās.

Gados vecāki jaunieši, kas tuvojas 30 gadiem, ar vienu kāju ir jau iekāpuši nākošajā, vecākajā paaudzē. Tāpēc viņiem šīs paaudzes uzskati un centieni ir saprotamāki nekā organizācijas jaunākajiem biedriem. Minētās paaudzes nekad nav pilnīgi sapratušās un nesapratīsies, bet tām jāsadarbojas, jo kultūras attīstība ir nepārtraukta — jaunākie ierosinājumi un sasniegumi balstās un izveidojas no iepriekšējiem. Dažas tagadējās jaunatnes organizācijas šo patiesību atzīst un pat cenšas noorganizēt vecākās paaudzes pārstāvju padomdevēju in- [illegible] veicināt nepieciešamo saprašanos un sadarbību.

Minētos tematus varētu vēl papildināt ar citiem, kuru starpā iespējams atrast arī negatīvu rīcību. Bet tie ir izņēmumi, kas neraksturo jaunatnes organizāciju darbību. Ar minētiem tematiem pietiek, lai konstatētu, ka šīm organizācijām ir pozitīva nozīme, īpaši jaunatnes attīstībai un izsargāšanaā no asimilēšanās.

Ausmu Vārpu un Uldi Valteri Montreālas sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzē salaulāja māc. H. Kušķis
Foto R. Simanis

AIZRĀDĪJUMS

Dainas koris pārtrauc mēģinājumus līdz 1. septembrim, jo šovasar strādāts ilgāk kā parasti sakarā ar grūto programmu nākošajam gadskārtējam koncertam. Paredzētie pirmatskaņojumi: Jāņa Mediņa Trimdinieku lūgšana, Vald. Ozoliņa kantāte Svētā nakti. Tā kā koncerta atkārtojums notiks vairākās angļu baznīcās, iesākts iestudēt arī liela apmēra darbs R. Vaughan Williams Jūras simfonijas pēdējā daļa.

PATĒRĒTĀJU PARĀDI

Caurmērā ikvienai ģimenei Kanadā esot 500 dolaru parādu

Kanadas presē Ch. Woodsworth garākā rakstā pakavējās pie kanadiešu ģimenes budžeta un konstatē, ka caurmērā ikvienai ģimenei parādi sasniedzot ap 500 dolaru. Patērētāju krediti pieaugot, kamēr preču cenas pallekot visumā nemainīgas.

No tā var rasties iespaids, ka kanadietis arvien dziļāk slīgst parādos, pērkot namus, TV uztvērējus, automobiļus, mazgājamās mašīnas, utt., aizņemoties naudu no bankām un aizdevumu sabiedrībām.

Kopējais patērētāju parāds 1945. gadā bijis 300 miljonu dolaru, bet 1954. gadā beigās sasniedzis 1 miljardu un 974 miljonus dolaru. Tātad parādi pieauguši vairāk nekā 6 reizes, bet iedzīvotāju skaits, protams, nav tādā apmērā pieaudzis.

Valdība un finansisti šai parādībai seko ļoti nopietni, taču pagaidām šīni apstāklī nekā draudoša nesaskata.

Tāda parādība vērojama arī ASV, kur kopš kara beigām parādi pieauguši līdzīgā apmērā, katrai mājsaimniecībai ap 700 dolaru parādu. ASV optimisti domā, ka šāds kredits ir veselīgs.

Kanadas tautsaimnieki konstatē, ka kara gados nemitīgi pieauguši strādājošo ienākumi un dīluši parādi, jo daudz un dažādas lietas nebija iespējams iegādāties, kā auto un tt. Tāpēc dabiskāka ir parādība, ka pēc nenormālā stāvokļa iedzīvotāji sāk atkal pirkt, kam seko parādu palielināšanās. 1938. gadā patērētāju parādi attiecībā pret totālo ienākumu bija 9%, kamēr 1954. gadā 12%. Šis 3% kredita pieaugums ir pārāk niecīgs, lai būtu pamats uztraukumam. Vislielākās kredīta operācijas vērojamas auto tirdzniecībā. 1954. gadā no kopējās parādu summas 483 milj. dolaru — auto tirdzniecībā, parāds bija 388 milj., kam vēl jāpieskaita 110 milj. pircēju parādi auto tirdzniecības uzņēmumiem tieši.

Raksta autors atzīmē, ka pastāv grūtības izdarīt precīzus salīdzinājumus ar ASV, jo tur ir daudz īpatnību un trūkst precīzu datu salīdzināšanai. Būvniecības hipotēkāro parādu procents abās valstīs esot apmēram vienāds, bet liela atšķirība noteikumos par iemaksu, kas ASV esot zemāka. Ja Kanadā uz pirmiem 8.000 dolariem jāiemaksā 10%, tad ASV uz pirmiem 9000 dolariem iemaksa ir tikai 5%. Tāpēc Savienotajās Valstīs hipotēkāro parādu summas esot lielākas nekā Kanadā.

Abās valstīs pēckara gados uzņēmumi, kas izsniedz kreditu, ir labi organizēti un informēti par vispārējo un pircēju saimniecisko stāvokli. Tādējādi aizdevumus saņem tie, kas tos var atmaksāt, un tāpēc patērētāju parādu pieaugums uzņēmumu neuztrauc, jo viņu rīcībā ir dati, kas sniedz precīzu stāvokļa ainu.

ASV saslimuši 209 potēti bērni

Savienoto Valstu Veselības iestādes ziņo, ka reģistrēti 209 bērni, kuri pēc potēšanas saslimuši ar bērnu trieku, pie kam 126 gadījumos bijusi paralize. Kā zināms, Salka poti sāka lietot š. g. aprīlī. Vairāk kā 6.5 milj. bērnu saņēma pirmo poti, bet otro 2.5 miljoni. Neesot nekādu pierādījumu, ka saslimšanu izraisījuši Salka pote. Laikā no 1. aprīļa līdz 9. jūlijam Savienotajās Valstīs reģistrēti 3054 polio saslimšanas gadījumi. Turpretim Kanadā potēto bērnu starpā reģistrēts tikai viens saslimšanas gadījums. — Kanadas veselības iestādes Otavā paskaidro, ka polio pretpoti šeit saņēmuši vairāk kā 900.000 bērnu.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, MONTREAL, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

Apdrošināšana
14 labākajās sabiedrībās
VALD. BEBRIS
Tel. WA 2-5913,
48 Rathnally Ave, Toronto

AGLONAS SVĒTKI LONDONĀ, ONT.

Londonas latviešu katoļu draudze arī šogad atzīmēs Dievmātes debesīs uzņemšanas svētkus Aglonas brīnumdarītājas Dievmātes godam. Šie tradicionālie svētki Londonā, Ont. sāksies jau sestdien, 13. augusta vakarā ar dievkalpojumu pl. 6.30 Sv. Pētera katedrālē, kas atrodas Richmond un Dufferin ielu krustojumā. Pēc dievkalpojuma kopējas vakariņas ar saviesīgu dzīvi Katoļu immigrācijas centra zālē, 150 Kent St. Spēlēs holandiešu orķestris.

Svētdien, 14. aug. plkst. 9.00 rītā svinīgs dievkalpojums Sacred Heart konventa baznīcā Queen's un Colborne ielu krustojumā (turpat, kur pagājušā gadā).

Tautieši tiek lūgti iepriekš pieteikties pie S. Lāča, 147 Waterloo St. London, Ont. līdz 10. augustam. Par naktsmājām tautieši tiek lūgti rūpēties paši.

Visi latviešu katoļi laipni ielūgti.

Prāv. St. Mozga.

SMAGI CIETIS AUTO KATASTROFĀ

18. jūlija rītā daudzus Vinipegas latviešus satrauca radiofona ziņa, ka iepriekšējā vakarā auto katastrofā smagi cietis latvietis Jānis Jugbārdis. Atgriežoties svētdienas vakarā no Vinipegas uz savu dzīves vietu Lac du Bonnet, viņa auto, nezināmu iemeslu dēļ ardrāzies tramvaja pieturas aizsargstabiņiem un viņš bezsamaņā ar dragātu galvu ievietots slimnīcā, kur otrdienas rītā, neatguvis samaņu, nomira.

Jānis Jugbārdis dzimis 1923. g. 9. martā Jēkabpils apr. Biržu pag Lāčos kā lauksaimnieka dēls. Viņa izglītību Biržu lauksaimniecības skolā pārtrauca karš, un drīzi viņš nonāca 19. divīzijas Kripēna pulkā, bet vēlāk kopā ar 15 divīziju neskarts izbrida Austrumprūsijas kauju laukus un Cedelghēmas gūstekņu nometni. Rodoties iespējai, izceļoja uz Angliju, no kurienes [illegible] gadā ieceļoja Kanadā.

Vinipegas latviešu saimē Jugbārdis bija pazīstams kā krietns latvietis ar atsaucīgu sirdi un devīgu roku, jo nav gandrīz neviena ziedojumu saraksta, kurā nebūtu arī viņa vārds. Viņš bija DV Manitobas nodaļas, Vinipegas latviešu biedrības biedrs un Vinipegas ev.-lut. draudzes loceklis.

Jugbārža vecāki un divi brāļi palika dzimtenē, bet ja kaut kur pasaulē ir kāds, ko sasniedz šī ziņa par viņa nāvi un kas vēlētos ko zināt par viņa dzīvi Kanadā, var rakstīt T. Minkēvicam, 137 River Ave., Winnipeg, Man. Canada.

Jugbārdi apglabāja piektdien, 22. jūlijā, Vinipegas vācu Sv. Pētera draudzes mācītājs Lencs. No aizgājēja pie kapa atvadījās DV Manitobas nodaļa, ev.-lut. draudze un daudzi draugi, noliekot krāšņus vainagus un ziedus. Šajā kapsētā nu jau atdusas pieci Vinipegas latvieši, no kuriem četri ir miruši traģiskā nāvē. — Vieglas smiltis Tev, draugs, svešajā zemē. —

V. B.

MUMS ZUDUŠIE

Miris inženieris Otto Ģērmanis

Bostonā, 10. jūlijā, 60 gadu vecumā miris būvinženieris Otto Ģērmanis. Pag. gada rudenī O. Ģērmanis pēkšņi saslima, un viņam galvā izdarīja smagu operāciju. Ārsti atrada, ka Ģērmanis slimo ar ļaundabīgu audzēju galvā. Operācija izdevās labi, slimais atlaba, bet tad jūnijā Ģērmaņa veselības stāvoklis strauji pasliktinājās, izdarīja otrreizēju operāciju, bet Ģērmaņa dzīvība vairs nebija glābjama.

Otto Ģērmanis dzimis 1894. g. 29. augustā Kacēnu pagastā. 1914. g. beidzis Pleskavas skolotāju semināru. No 1919. g. strādājis Dzelzceļu virsvaldē Latvijā kā sekretārs bet, nobeidzot studijas Latvijas Universitātes inženierzinātņu fakultātē, 1934. g. O. Ģērmani ieceļ par dzelzceļu iecirkņa priekšnieka palīgu Torņkalnā. Vēlāk Ģērmani ieceļ par dzelzceļu iecirkņa priekšnieku Daugavpilī. 1944. g. rudenī dodas bēgļu gaitās uz Vāciju. No 1945., līdz izceļošanai uz ASV 1950. g.

Nelaiķis Otto Ģērmanis

Ģērmanis dzīvoja Vircburgas DP nometnē, kur veica dažādus amatus.

Ieceļojis ASV, Ģērmanis apmetās Bostonā, kur visus 5 gadus strādājis kādā būvbirojā par vecāko zīmētāju.

Otto Ģērmanis bija studentu korporācijas Vendia filistrs - dibinātājs.

Mirušo latviešu kluso patriotu guldīja zemes klēpī Ģetzedemas kapsētā 14. jūlijā, latviešu nodalījumā. Izvadīja mācītājs K. Zelmers. No nelaiķa atvadījās Korporāciju kopas Bostonā seniors doc. E. Jakobsons, pulkv. A. Galindoms, Vendias filistri, draudzes pārstāvji un citi, noliekot daudz vainagu un ziedu. Vieglu dusu svešatnes smiltājā.

V. L.

Aizsaulē aizgājuši divi korp. Livonica filistri

Š. g. jūlijā Ņujorkā miris agronoms Pēteris A. Kalniņš. Nelaiķis dzimis 1912. g. 14 augustā Vidzemē, Pāles pagastā. Pēc vidusskolas beigšanas uzsāk lauksaimniecības studijas Latvijas universitātē, ko beidz ar ļoti labām sekmēm, iegūstot agronoma gradu. Studiju laikā strādā Latvijas lauksaimniecības kamerā, vēlāk par Salacas rajona agronomu, būdams arī ļoti aktīvs sabiedriskajā darbā. 1944. g. dodas trimdā un Sav. Valstīs strādā kādā noliktavā. Iedragātā veselība noveda nelaiķi kapā pašos spēka gados.

No dzimtenes nāk vēsts, ka miris māc. Mārtiņš Eiche. Viņš dzimis 1880. gada 27. janvārī. Pēc vidusskolas beigšanas un attiecīga pārbaudījuma izturēšanas pievēršas audzinātāja darbam un vairākus gadus strādā par skolotāju 16. pamatskolā Āgenskalnā, Rīgā. Šai laikā kopā ar kollēgām Ieviņu un Sūngaili saraksta mācības grāmatu aritmētikā pamatskolām. Līdztekus skolotāja darbam uzsāk teoloģijas studijas Latvijas universitātē un tās nobeidz ar teoloģijas kandidāta gradu. Ilgus gadus kalpoja Rīgas jūrmalas ļaudīm, būdams par Dubultu draudzes mācītāju. Māc. Eiche bija ļoti iecienīts, kā dziļi aizrautīgs predikants un cilvēks ar mīļu un atsaucīgu sirdi. 1940. — 41. gadā E. piedzīvo smagu triecienu — komūnistu vara izposta viņa ģimeni, apcietinot un deportējot viņa divi dēlus — studentus. Šo smagumu viņš vīrišķīgi izcieta līdz savai aiziešanai, piepulcējoties to skaitam, kas, neredzot dzimtenes atbrīvošanu un savu piederīgo atgriešanos, aizsaukti mūžības priekšā.

Agronoms Kalniņš un māc. Eiche bija korporācijas Fraternitas Livonica filistri.

As

KANADĀ

TORONTO

Tiem, kas sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā Saulainē nav bijuši ilgāku laiku, tagad, tuvāki, jākonstatē, ka 4 gados Saulainē pārvērtusies līdz nepazīšanai. Gar Notavasagas upes krastmalu, tā sauktajā Upes ielā, paceļas vesela vasarnieku telšu pilsēta. Daudzi telšu apdzīvotāji jauki uzposuši arī savu apkārtni. Upes vidū straumes dzīts griežas liels rats, speciālisti gudro, ka ar tā palīdzību varētu darbināt dinamo un „telšu pilsētai" sagādāt savu apgaismošanu.

Saulaine kļuvusi pazīstama visā Amerikās kontinentā: tās pagalmā ik dienas redzamas auto mašīnas no visdažādākām vietām. Tālākie viesi šogad bijuši no Kalifornijas.

Saulaines izbūve prasījusi un vēl joprojām prasa daudz līdzekļu. Pagājušā gadā pārvalde īpašuma vajadzībām ap 3000 dolaru; arī šogad izdevumi nebūs mazāki. Ar talcinieku palīdzību uzcelta jauna 6 istabu ēka, nopirkts lietots traktors un iegādāta jauna produktu saldējamā iekārta 700 dol. vērtībā. Labi iekārtota virtuve un ļoti labs ir uzturs. Darbdienās virtuve izsniedz no 100 līdz 130, bet svētdienās 3 reiz vairāk ēdienu devu. Četras ēdienu reizes dienā maksā $1.60.

Lieliski darbojas bērnu vasaras nometne iecienītā komandanta Arņa Freiberga vadībā. Saulaines bērnu lielākā daļa valkā vienādus sporta krekliņus ar saules zīmi uz krūtīm. Bērnu skaits nometnē ir prāvs; paredz, ka jūlija beigās būs pāri par 80 bērnu. Nometnē piešķirta liela vērība nodarbībām un arī atpūtai. Lielu interesi bērnos rada mācītāja A. Lūsa bībeles un Latvijas vēstures stundas. Nometnē jau bijusi sava masku balle. Katru nedēļu notiek kultūrfilmu izrādes. Ļoti interesantas bija bērnu nometnes pašpārvaldes vēlēšanas, īsti demokratiskā garā. Pat nometnes draugs Reksis staigāja ar plakātu kaklā.

Bērnu svētki Saulainē notiks 14. augustā, bet sezonas noslēgumā, 1. septembrī, paredzama brīvdabas izrāde.

Saulaines iemītnieki dabūja piedalīties meža ugunsgrēka dzēšanā otrpus upes. Saulaines pārvalde tagad ievedusi stingrus ugunsdrošības noteikumus.

Saulainē vienā sestdienā un svētdienā iebrauc vairāk mašīnu, nekā agrāk 3 mēnešos. Ceļu pārvalde domā, ka tuvāko gadu laikā varēs izbūvēt šoseju. Vietējie lauksaimnieki saka, ka viņu zemes gabalu vērtība Saulaines rosības ietekmē cēlusies vismaz par vienu trešdaļu.

Piektdien, 25. jūlija vakarā Sidrabenē ieradās Kanadas latviešu gaidu un skautu jendu vadītāji, lai piedalītos savā gadskārtējā nometnē un apspriestu iekšējās dzīves un jaunatnes audzināšanas jautājumus. Bija Hamiltonas, St. Katarīnas un Toronto vadītāji, kopā ap 20 personu. Notika atsevišķas jendu un kopīgas apspriedes, kā arī vadītāju ugunskuri.

Vadītāji nolēma rīkot kopnieku un kopnieču kursus. Augustā gaidas piedalīsies Kanadas gaidu nometnē un, iespējams, ka Skautu vispasaules džamborejā ieradīsies latviešu gaidu ekskursija. Nometnē bija nakts trauksme un rotaļas. Darbs risinājās ļoti sekmīgi un rādīja, ka šādu nometņu rīkošana ir nepieciešama. Tika apskatīta arī bērnu vasaras nometne.

Mācītājs A. Briedis sestdien, 16. jūlijā sv. Trīsvienības baznīcā kristīja Hariju Dāvidu Rūdolfu, Arnolda un Hermīnes dēliņu, bet 17. jūlijā Egilu Andri Kļaviņu, Voldemāra un Ārijas dēliņu, un sestdien, 23. jūlijā sv. Jāņa baznīcā kristīja Olafu Bruno Raiskumu, Bruno un Annemarijas dēliņu.

Sestdien, 23. jūlijā sv. Jāņa baznīcā mācītājs A. Briedis salaulāja Zigurdu Kalniņu ar Lidiju Tīsiņu.

Sestdien, 23. jūlijā York kapsētas latviešu nodalījumā mācītājs A. Briedis izvadīja Mariju Birģeli. Nelaiķe bija 82 gadi veca, atstāj māsas un brāļa dēlus Toronto.

LONDONĀ

Māc. V. Šēfers iesvētījis Anitu Ataru, Ingridu Miķelsoni, Gunaru Liepiņu, Jāni Gravu un Viesturu Šēferu.

Salaulājis 23. jūlijā Ādolfu Šilinski ar Kathleen Marie Buckland.

NIAGARĀ

Māc. V. Šēfers kristījis Anitu Liliju Jēkabsoni, Egona un Elzas, dzim. Dandāns, meitu.

VELLANDĀ

17. jūlijā nokristīja Miķeli Alģi Šaučiunas, Mikas un Helgas, dzim. Steigers, dēlu.

KALGARIJĀ

Kristīti: Naglis Renāte Anne, Irmgardes un Henrija meita; Tarksis Juris Harijs, Birutas un Harija dēls (no Edmontonas); Krause Ivars Andris Vilnis, Skaidrītes un Alberta dēls; Kļaviņš Oskars Jānis, Betijas un Jāņa dēls.

Laulāti Edmontonā: Frank John Creran ar zobārsti Klaudiju Elfrīdu Štegmani, dzim. Zaķis.

LASĪTĀJU VĒSTULES

LIELĀKAIS SKANDĀLS TRIMDĀ

Lielākais skandāls trimdā ir — Latvijas valsts himnas nedziedāšana. Tas skan pilnīgi neticāmi, ka dziedātāju tauta svinīgos brīžos un pat savos dziesmu svētkos vairs nedzied spontāni un no sirds savas valsts himnu, kas reizē ir arī savas tautas lūgšana! Vai varam atcerēties, ka Latvijā kādreiz Latvijas himnu būtu dziedājuši tikai koristi vai nospēlējuši tikai mūziķi, bet pati tauta klusētu? Tie tad nebūtu latvieši un tā tad nebūtu Latvija. Bet tie ir latviešu trimdinieki, un tie ir latviešu svētki vai atceres dienas, kur jau vairākos gadījumos Latvijas himna atskan kā koncerta gabals, ko tauta tikai noklausās.

Un nu trimdas presē sāk dot padomus, kā pamudināt dziedāt himnu! Cits domā, ka diriģentam jādod mājiens vai pat jādiriģē publika, cits ieteic citus pielabināšanās paņēmienus.

Man arī ir padoms: himnas nedziedātājiem aiz kauna vajag zemē ielīst! Un neko vairāk negudrot, lai neapkaunotu Latviju un dziedātāju latviešu tautu.

Parasti mīļāks un dārgāks ir tas, kas zaudēts. Trimdinieki pazaudējuši Latviju, tās zemi un tautu. Vai tādēļ nebūtu vietā dziedāt Latvijas himnu katrā gadījumā, kur latvieši kopā sanāk un katrā ziņā tur, kur atskan mūzika, kā to dara amerikāņi? Vai mēs no amerikāņiem to arī negribētu mācīties?

Mirušais latviešu literāts un jaunatnes audzinātājs Jānis Lapiņš sasveicinājās ar vārdiem „Dievs, svētī Latviju." Tā viņš apsveica prezidentus, ministrus, dzejniekus, māksliniekus un jebkuru latvieti un ārzemnieku. Tā trimdiniekam būtu jāapsveic trimdinieks. Ja nu ne to, tad vismaz mūsu himnai ir jāatskan no pilnas krūts. Un no katras latvieša krūts.

Vēl ir daudzas, daudzas vietas, kur Latvijas himnu dzied visi pacilātām sirdīm...

V. S., Bostonā

ANONIMĀ VARA

Šī laikraksta 20. jūnija numurā rakstā Anonimā vara izteiktas domas, ka cīņas sākums pret boļševikiem atkarīgs no brīvmūrniekiem, norādot, ka pasaules notikumus bieži virza kāda anonima vara, un brīvmūrnieki vēl neesot izšķīrušies par boļševisma iznīcināšanas sākuma termiņu.

Bez šaubām, brīvmūrnieki un boļševiki ir pretējos lēģeros un, liekas, zināma ietekme uz pasaules lielajiem notikumiem ir arī brīvmūrniekiem. Arī ASV prezidenti, sākot jau ar Vašingtonu, ir šo organizāciju uzticami locekļi, bet brīvmūrnieki vien visus pasaules lielākos notikumus tomēr, liekas, nenotiec, protams zināms iespaids tiem ir.

Mag. iur. E. Lapiņš, ASV

NEPATIESAS ZIŅAS ZVIEDRIJAS LAIKRAKSTĀ

VSTULE L.A. NO STOKHOLMAS

Kad Zviedrijas latvieši ar patiesu gandarījumu lasīja Zviedrijas visplašākā laikraksta „Dagens Nyheter" rakstus sakarā ar zviedru parlamentāriešu braucienu uz Krieviju un Viļa Lāča raksturojumu, ka viņš ir Latvijas nodevējs un zviedru tautas pulgotājs, tad pārsteigums bija, atšķirot Stokholmas konservātīvā laikraksta „Svenska Dagbladet„ 12. jūlija lapas un tur izlasot zviedru tautsaimnieka Artūra Montgomerija rakstu par Chruščova apmeklējumu Rīgā un viņa teikto runu Baltijas lauksaimniecības darbinieku sanāksmē. Nav iespējams ticēt, ka, tik tuvu Latvijai dzīvojot, laikraksta pastāvīgais līdzstrādnieks nezina, kādi ir apstākļi okupētajā Latvijā. Bet ja tomēr tiek paustas pārsteidzošas nepatiesības par latviešiem, tad tam izskaidrojums, acīmredzot, jāmeklē ārējās politikas motīvos. Un vēl nožēlojamāk, ka šo motīvu dēļ tiek nepareizā gaismā tēloti apstākļi mūsu Latvijā.

Proti, savā rakstā Montgomerijs diezgan pareizi atstāsta, ka Chruščovs pats Baltijas lauksaimniecības darbinieku sanāksmē runājis par agrārlietām, bet par ārpolītiku runājuši baltieši — Kalnbērziņš un Lietuvas „Augstākās padomes" pārstāvis, kas abi skaļi liecinājuši, ka — „Baltijas tautas nekad vairs neies imperiālistu kalpībā", ka tagad šīs tautas ir — „brīvas, laimīgas un dzīvo ziedošas dzīves apstākļos..." Vai, kā sacījis Kalnbērziņš, „lielā krievu tauta mums devusi tik plašu palīdzību, ka mēs uzvarējām Hitleru un arī tagad nebīstamies no jaunajiem pasaules valdīšanas pretendentiem, kas draud ar atombumbām..." Tālāk Montgomerijs pareizi saka, ka Chruščova ierašanās Rīgā ir saistīta ar Maskavas ārpolītikas apsvērumiem, jo Rietumos notiek plašas diskusijas par jaunajiem apstākļiem Baltijā.

Bet tad nāk pārsteigums, jo Montgomerijs taisa mākslotu kombināciju, it kā baltieši arvien vairāk sāk atzīt padomju režīmu. Šo apgalvojumu antors pamato ar tik neparastu izskaidrojumu, ka gribot negribot jārunā par apzinātu patiesības slēpšanu. Nevar ticēt, ka autors nezinātu, kādi Baltijā ir patiesie apstākļi. Viņš ņem par pamatu 1954. gada „vēlēšanu" datus un saka: „Ja drīkst ticēt Augstākās padomes vēlēšanu datiem, tad jākonstatē, ka pēdējos gados arvien pieaug samierināšanās ar apstākļiem zemē". Jo 1946. gadā Latvijā gan esot vēlēšanās balsis nodevuši 98%, Igaunijā — 93% un Lietuvā skandalozi maz, tikai 88%. Turpretī 1954. g. vēlēšanās Latvijā un Lietuvā balsis nodevuši 99,9% un Igaunijā 99,6%. No tā Montgomerijs spriež, ka šis pieaugums nozīmējot Baltijas iedzīvotāju „asimilēšanos ar padomju iekārtu". Esot notikušas dziļas sociālās pārmaiņas Baltijā un okupācijas laika riguro̧zā rīcība izbālot un aizmirstoties... Baltija vairs nav atraujama no Krievijas sistēmas (to savā laikā ar tādu pašu „objektīvitāti" pateica Šveices laikraksta „Die Weltwoche" līdzstrādnieks Golo Mans, kurš, par laimi, pēc tam vairs šajā laikrakstā ar saviem rakstiem neparādās).

Pēc būtības Montgomerija „aprēķins" par augošo balsu skaitu „Augstākās padomes" vēlēšanās ir tāds, kas autoram godu nedara, jo viņš pats saka, ka Chruščova apmeklējumam Rīgā bijuši ārpolītiski motīvi. Tātad aiz šiem pašiem motīviem Rietumu pasaulei bija jāparāda, cik apmierināti arvien vairāk kļūst Baltijas ļaudis ar Padomju režīmu. Un kā parasts, šajā ziņā neviens Maskavai tā nepalīdz, kā brīvās pasaules liberāļi un sociālisti. Un Maskava nav jāmāca, kā dabūt 99,9%, vai arī drusku mazāk, lai varētu izskatīties pēc „brīvām vēlēšanām". Šoreiz šo pakalpojumu Maskavai izdarījis konservātīvais rietumnieks — komerciāli-financiālo aprindu aizstāvis presē...

A. V.

Hamiltonā
Latvijas Amerikā
abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem
JĀNIS GAILĪTIS,
79 SMITH AVE,
Hamilton, Ont. Tel. 8-3247

ZIEDOSIM STUNDAS ALGU TRŪKUMCIETĒJIEM

Ziedojumi iemaksājami:

ASV:
DV ASV kasierim vai vietējās DV apvienībās

KANADĀ:
DV KV kasierim: Mr. V. Čurišķis, 46 Aberdeen Ave, Toronto, Ont. vai vietējās DV nodaļās

Ziedojumus lūdzam regulāri iemaksāt.

DV ASV valde, DV KV valde

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūti atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

MIERA DEKORĀCIJU AIZMUGURĒ

Visai pasaulei briesmas draud no ziemeļiem

Tiesa, ka Ženēvā Padomju miera kupči ir uzvedušies godam! Sarunās, arī „nē" sakot, viņi ir mīlīgi smaidījuši. Vēl vairāk, tie ir ietekmējuši Rietumu ļaudis „sabiedrisko domu", braukādami pa Ženēvas ielām valējās automašīnās un draudzīgi mādami sveicienus pat vienkāršam kurpju spodrinātājam. Staļins to nekad nebūtu varējis izdarīt, un arī amerikāņu speciālkorespondenti atzīst, ka šoreiz Aika mašīna esot bijusi slēgta un ar ložu drošiem stikliem…

Protams, lielāko miera propagandas trumpi galdā ir licis Aiks, piedāvādams maiņtirdzniecībā visus ASV militāros noslēpumus, bet šī piedāvājuma cildenums jau pavisam tuvu robežojas ar naivumu, un tādēļ nav jābrīnās, ka rietumnieki jau desmit gadus pūlas uzkāpt pa Padomju politikas slīdošajām kāpnēm — pretēji to slīdēšanas virzienam. Prezidents Eizenhauers savā miera gribā ir tik īsts, ka, gatavodamies „lielajai sanāksmei" ļoti kategoriskā un ASV demokratijai nepierastā formā esot aizliedzis saviem ģenerāļiem un admirāļiem publiski runāt par kara nenovēršamību pret Pad. Savienību vai vispār atklātības priekšā analizēt šādas briesmīgas iespējas.

Padomju Savienības pašreizējie diktatori rīkojas mazliet citādi. Viņi gan savai miera gribai uzriko milzīgu sienas dekorāciju, ko var apskaust dažs labs pasaules tirgus reklāmu meistars, bet aiz tās paņēmu stāv Maskava, kur speciālisti veido savu jauno militāro stratēģiju. Tanī vairs nav palicis nekas no slavenajām Staļina tezēm, (kas gan nebija domātas, tik mazām valstīm, kā Latvijai u. c.), ka uz kapitālistu uzbrukumu ir jāatbild ar pretuzbrukumu…

Pad. armijas tanku maršals P. A. Rotmistrovs, armijas laikrakstā „Sarkanā Zvaigzne" ievietotā garākā izstrādājumā, kura atzinumu kodols ir, ka Padomju armijai visu uzmanība jāveltī to priekšdarbu veikšanai un apstākļu izvērtēšanai, kas nepieciešami plaša vēriena pārsteiguma uzbrukuma sagatavošanai.

Tanī pašā laikā Pad. Sav. [illegible] **armijas raidītājā „Volga", vairs neliecas stalinistiskā izteicienā — „ja ienaidnieks mums uzbruks", bet — „ja ienaidnieks mūs piespiedīs uzsākt karu."**

Vēl tiešāku valodu runā Eizenhauera „labā kara drauga" Žukova pirmais palīgs maršals Vasiļevskis. Viņš saka: — Padomju armijām un citām gaisa spēkiem un kara flotei ir jābūt sagatavotiem pirms vispārējas mobilizācijas izsludināšanas — izdarīt pretniekam iznīcinātāju sitienu. **Mums ir jābūt pilnīgi gataviem brīdim, kad karš būs nenovēršams. Mums ir jābūt pirmajiem, kas iznīcina pretinieka pārsteiguma uzbrukuma plānus, pirms tas ir paguvis tos sagatavot triecienam.**

Cik tālu Kremlis šodien ir ticis šo ideju realizēšanā, par to nav īsti droša pārskata nevienam Rietumu ziņu dienestam. Ir tikai zināms, ka Pad. Savienības ziemeļu telpā no Murmanskas līdz Ziemeļaustrumsibīrijas stūrim pie Aļaskas ir novietoti ļoti ievērojami un techniski augstvērtīgi militārie spēki, kas atsevišķās ieroču šķirās, kā tālidojuma bumbvežos, tālvadāmo raķešu vienībās un izplētņu lēcējos, tuvojas jau pusei no vispār Padomju rīcībā esošā skaita. Bez tam tur atrodošies lidlauki, jūras bazes un pievedceļi nemitīgi tiek pavairoti.

ASV pašreizējais militāro lietu šefs admirālis Redfords ir gan jau vairākkārt savu tautu un valdību brīdinājis: izšķirošos panākumus karā pret ASV Padomju Savienība meklēs pāri ziemeļpolam.

Ģenerālis Natans Tvinings domā, ka atomiskajā karā vairs nebūs iespējams ar rūpniecisko kapacitāti izlīdzināt techniskos zaudējumus, un viss būs atkarīgs no pirmskara laikā saražotā.

Britu admirālis sērs Patriks Brainds, saka: „Arktika šodien ir cilvēces liktenteļpa, pār kuru tiklab kā Pad. Savienība, tā ASV var tikt samaltas. Un tā būtu nekad nelabojama kļūda, ja mēs sāktu nopietni ticēt, ka Kremlis plāno neizšķirtu partiju."

Arī Atlantijas aizsardzības stratēģi savos štābos sāk pievērsties šiem faktiem un zīlēt, vai Pad. Sav. nolūki nav nākamajā pasaules katastrofā kā pirmo tiešā kara darbībā iesaistīt ASV, resp. Ziemeļamerikas kontinentu. Par to domāt liek arī fakti, ka Kremļa politiķi ļoti intensīvi strādā, lai savos vārīgākajos sānu flankos, kā Eiropā, tā Tālajos Austrumos, radītu neitrālu valstu aizsegu vai, mazākais, saspiējuma neapdraudētas joslas, kurās ar dažādiem lokāliem neuzbrukšanas nolīgumiem „juridiski un morāli" paralizētu to aizmugurēs novietoto ASV militāro bažu nozīmi. Kremļa „reālisti" droši vien ir arī jo sīki analizējuši Hitlera militārās aplamības un zina, ka uzbrukums Rietumeiropai būtu nelabojama muļķība.

Lielākās grūtības šai „miera" politikā Pad. Sav., šķiet, sagādā viņas pašas sabiedrotie resp. satelītu valdības. Polijai un Čechoslovakijai ir bailes arī no tādas Vācijas, kas būtu apvienota un neitralizēta pēc Maskavas formulas. Īpaši poļi, sakarā ar Kremļa ielūgumu Adenaueram, ir nobažījušies, ka var piedzīvot „piekto reizi" savas valsts sadalīšanu. Pad. Savienība ielūgusi Adenaueru, par to ne vien neinformējot Varšavas valdību, bet pat savu sūtni Varšavā — Ponomarenko! Varšavas valdība tad savukārt izdevusi kādu visai nozīmīgu dekrētu, nemaz neaprunājoties ar Chruščevu. Vairāk kā 500.000 poļu zemniekiem, kas vācu zemes Silēzijā, Pomerānijā un Prūsijā līdz šim apsaimniekoja kā valsts rentnieki vai uzticības pārvaldnieki, tās piešķirtas par privātīpašumu. Tas ir fakts, ko pie eventuālās robežu maiņas miera ceļā ir ļoti grūti padarīt par nenotikušu. Bez tam Polijas valdība nākošā piecgadē tieši šiem apgabaliem paredzējusi izcilu saimniecisku palīdzību. Protams, Polijas valdība savus soļus Maskavā aizbildinājusi ar saimnieciskiem apsvērumiem. Arī sarkanā Ķīnas pašapziņa un kāre drīzāk dabūt savā varā Formozu bijusi Maskavas miera flanku politikai diezgan smaga problēma. **Grūti nācies pārliecināt Čenlaju, ka Formoza nav īstā vieta, kur var cerēt pievelkt ASV, bet, ka kaut kāda vienošanās ar Ķīnu ir panākta, to liecina Čenlaja „mainīgā" valoda par Formozas jautājuma nokārtošanu sarunu ceļā. Protams, cita lieta ir (gan vēl autentiskās) ziņas par dažu sarkanās Ķīnas divīziju ierašanos Čukču pussalā — pie Beringa jūras šauruma.**

Visu šo, Pad. Savienības miera deklarāciju aizmugurē, daļēji noviedamo un daļēji minamo notikumu kopsakarā ASV vērojami divi pretstrāvojumi: **Vieni pārstāv ieskatus, ka ASV nekādā ziņā nedrīkst atsacīties no savas pasaulē izkaisītās aizsardzības spēku politikas, jo tā ir vienīgais pretlīdzeklis, kas neļauj Padomju Savienībai izdarīt pilnīgu spēku koncentrāciju polārajā lokā, ar smaili uz Ziemeļamerikas kontinentu. Otri domā, ka laikā, kad starpkontinentālās raķetes sāk izvirzīties ofensīvas ieroču vadībā, nav gudri izšķiest spēkus un līdzekļus, bet viss ir jākoncentrē militārā kodola un saimnieciskā spēku serdes aizsardzībai.** Ārpus šiem ir trešie, kas saka, ka nav miera valstība ir „tuvu klāt nākusi", un nežēlīgā diktatūra atrodas sabrukuma priekšvakarā. Mīs labprāt pievienotos pēdējiem, ja vien mums vēl būtu sava zeme, kur mierīgi nomirt un tikt skaisti paglabātiem un apraudātiem…

V. Pelēcis.

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

Apbedīšanas uzņēmumu apvienība ASV atzinusi, ka cilvēka apbedīšanas izdevumi caurmērā esot tikai 600 dolaru, un tas esot tikpat kā par brīvu. Cik maksā cilvēka pasaulē nākšana, par to ziņu trūkst. Neviens nejautā apbedīšanas veikalniekiem, kā gan lai aizgājējs tiek zem zemes, ja tas nevēlas muļķīgo iebalzamēšanu ar smiņķiem un parfimu, zārku ar zīda popējumu un zeltītām malām, nevēlas tikt izstādīts trīs vakarus apbedīšanas birojā zālē starp puķēm un maigu mūziku. Neviena baznīca nav iestājusies par mirušā apbedīšanu bez maksas vai bez balzamēšanas un zelta aplikācijām izlikta zārkā. Grūti iedomāties, kādu muļķīgu traci saceltu naudīgie apbedīšanas uzņēmumu vīri, ja kāda lielāka latviešu draudze iedomātos kādu savu aizgājēju apglabāt pēc latviešu modes — no sēru nama uz mūža māju, bez tiem 600 dolariem biznesmeņu kabatās?

Kādā jauniešu auto izbraukumā viens Bjuika saimnieks asprātīgi pa latviešu modei izskaidroja satiksmes zīmju nozīmi: „Stop" nozīmē pārslēdz ātrumu no ripini tālāk; „Palēnini" — patūtini tauri; „Samazināts ātrums" — uzmanies krūkus!; „Briesmas" — tūtini tik tauri!; „Līkums" — pamēģini to uzveikt ar 70 km ātrumu!; „Ass līkums" — labāk palēnini uz 50 jūdzītēm; „Skola" — dūšīgi patūtini tauri!; „Nedrīkst apbraukt" — laid garām, noteikti vietas diezgan!

Kursiķis

JAUNIE ZVANI

KLIVLENDĀ

● Sakarā ar ALJAs 4. gadskārtējo kongresu 3. un 4. septembrī Klivlendā, ALJAs valde līdz laikus jau izraudzīt delegātus. Pēc statūtiem katriem 5 biedriem ir tiesības dot vienu delegātu, neatkarīgi no tā, vai jaunieši ir vienoti pulciņos vai ir atsevišķi biedri. Mandātu apliecinājumi jāiesūta kongresa rīcības komitejas priekšsēdim Z. Reinekam, 2721 Euclid Hts. Blvd., Cleveland 6, Ohio. Arī pulciņiem, izraugot savus delegātus jāiesūta pilnīgs pulciņa biedru saraksts. Par kongresu sīkāku norisi informāciju biedriem vēlāk piesūtīs rīcības komiteja.

● Lai veicinātu jaunatnes aktīvitāti un lai iepazīstinātu sabiedrību ar jaunatnes sasniegumiem, ALJAs valde izsludinājusi „Jaunatnes nedēļu," kas rīkojama katra gada oktobra sākumā. Šajā nedēļā jaunatnes pulciņi rīkos jauno mākslinieku koncertus, darba skates, kā arī referātu un diskusiju vakarus, demonstrējot jaunatnes sasniegumus literatūrā un drāmā. Tāpat šīm nedēļā vāks ziedojumus Augustdorfas ģimnazijai un trūcīgo studentu pabalstiem. Katru gadu jaunatnes nedēļai būs vadmotīvs, kuru noteiks ALJAs valde.

● Kongresa laikā piešķirs balvas rosīgākajiem jaunatnes pulciņiem. Šajā sakarā jaunatnes pulciņi aicināti iesūtīt darbības pārskatus par laiku no 1954. gada 25. novembra līdz š. g. 1. septembrim. Pārskati iesūtāmi biedrības vērtēšanas komisijas priekšsēdei Monikai Bangei, 72 Richton, Highland Park 3., Mich. līdz š. g. 21. augustam. Vērtējot pulciņu darbību, sevišķu vērību veltīs procentuālam ALJAs biedru skaitam pulciņā, pulciņa sniegtajai palīdzībai Augustdorfas latviešu ģimnazijai, gan pulciņa piedalīšanos latviešu sabiedriskajos pasākumos un pulciņa izrādīto aktīvitāti kultūras laukā.

● ALJAs problēmu pētīšanas birojs atgādina jaunatnes pulciņiem, ka 3. aptaujas atbildes iesūtāmas atpakaļ līdz augusta sākumam.

● Sekojot Teātra draugu biedrības priekšnieka aicinājumam, izraudzīt jaunatnes pārstāvi minētajā biedrībā, ALJAs valde par minēto pārstāvi apstiprinājusi Ņujorkas ev.-lut. draudzes jaunatnes pulciņa valdes vicepriekšsēdi Gunāru Čaču.

Apspiesto nāciju telegramma Bulgāņinam

Četru lielo konferencē Bulgāņins pateica, ka satelītu atbrīvošanas jautājums konferencē nav apspriežams, jo Austrumeiropas tautas esot pašas izvēlējušās šo iekārtu un esot apmierinātas ar savu dzīvi. Sakarā ar to Apspiesto Eiropas nāciju asamblejas ģenerālkomiteja 19. jūlijā nosūtīja Bulgāņinam uz Ženēvu telegrammu, kurā atspēko viņa apgalvojumus un aizrāda, ka Austrumeiropas tautas tiek apspiestas un nevar brīvi izteikt savu gribu. Šīs telegrammas kopijas nosūtītas pārējo triju lielvalstu pārstāvjiem Ženēvā.

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKĀ

● Manhatanas iedzīvotāji, to skaitā arī latvieši, gatavojas atzīmēt ar svinībām 3. avenijas gaisa dzelzceļa noplēšanu. Satiksme pa šo dzelzceļu pārtraukta jau pirms laba laika, jo tā neatmaksājās. Līdz ar gaisa dzelzceļa noplēšanu nekustamu īpašumu vērtība šinī rajonā cēlusies, un drīz tur pacelsies jauni debesskrāpji.

1. augustā pa 3. aveniju dosies kavalkāde ar Ņujorkas mēru Vagneru priekšgalā. Dažādas nacionālās grupas, kas apmetušās 3. avenijas dzelzceļa ēnā, rīkos savus priekšnesumus. Kavalkāde sāksies 3. avenijas dienvidus galā — ķīniešu pilsētā, kuras iedzīvotāji pulcēsies nacionālos tērpos. Tālāk mēru sagaidīs žīdu organizācijas, tad krievi, poļi armēņi. Pie 34. ielas priekšnesumus rīkos Baltijas tautas, pie 50. ielas mēru apsveiks franči, pie 84. ielas — īri, Jorkvilles rajonā — vācieši, pie 106. ielas — portorikāņi, pie 116. ielas — itālieši, bet pie 125. ielas — nēģeri.

ČIKĀGĀ

● Ciānas draudzes izbraukums uz Šillera parku 24. jūlijā izdevās ļoti labi, jo bija gadījusies tāda diena, kādas tik reti šeit var piedzīvot — ne auksts, ne karsts un saulīte staigāja pa zemes virsu. Arī vieta ir ļoti izdevīga, nav tālu no pilsētas, un tomēr — varēja vēlēties vairāk izbraucēju. Bufetē šoreiz bija tikai limonāde, viņi reiz tā gribējuši izmēģināt. Desiņas ar kāpostiem visiem garšoja labi, piedzēra klāt to pašu, kas bija, ko tad var darīt, ja runas vīri tā nolēmuši.

Izlozē nāca tautiskais spilvens, ko laimēja Vilis Kalniņš un gredzens, kas nonāca Indzera pirkstā. Bija sava izprieca arī jauniešiem — volejbols. Bet turpat tuvumā poļu zaļumnieku orķestris rāva vaļā vienu danci pēc otra, un tur bija arī pilna bufete… Aizgāju palūkoties — mūsējo gandrīz lielākā daļa! Kam tu teiksi, kam tu žēlosies?

-us

● Daugavas Vanagu apvienība Čikāgā rīko š. g. 6. augustā, 4306 W. North Ave., Lions Building telpās gadskārtējo Vasaras balli. Spēlēs latviešu deju orķestris. Bagātīga atspirdzinājumu bufete. Ieeja $1.50, ieskaitot nodokli. Sākums plkst. 7.30. Atlikums DV darbam.

— Kā precētās, tā neprecētās sievietes parasti mēdz runāt par vienu un to pašu vīrieti — par to, kuru viņas būtu varējušas apprecēt.

TRIMDINIEKA PĀRDOMĀM

Prot darbu, ir pie darba, bet negrib strādāt…

31. jūlijā paiet 15 gadi, kopš Vilis Lācis pašrocīgi uzrakstīja rīkojumu par mūsu „baltā ģenerāļa," bij. Latvijas armijas virspavēlnieka cīņā pret boļševikiem 1919. gadā, ģen. J. Baloža un viņa ģimenes deportāciju uz Padomiju. Diemžēl, nevienam nebija ienācis prātā šīs Viļa Lāča rokraksta astoņas rindiņas, kuru attēls atrodas brīvajā pasaulē, pavairot fototechnikā ceļā un nodot līdzi tiem zviedru nacionālās preses redaktoriem, kuri Vili Lāci satika Helsinku „Miera kongresā." Tie priecātos par Lāča pārsteigumu, kad viņš lasītu savu pašrocīgo sacerējumu par cilvēku deportāciju, par kādu starptautiskais tribunāls Nirnbergā reiz kāra kara noziedzniekus…

Brīvā pasaulē atrodas arī attēli no „Latvijas PSR Valsts drošības komisāra," čekas kapteiņa S. Šustina, pašrocīgās 1941. g. 26. jūnija rezolūcijas par 78 apcietinātu latviešu nacionālistu, tai skaitā 7 sieviešu, nošaušanu. Tāpat foto attēli no Rīgas garnizona priekšnieka ģen.-ltn. Safronova 1941. g. 27. jūnijā nāves soda paziņojuma par ministru prezidenta adjutanta plkv. Miervalža Lūkina u. c. nošaušanu. Bet neviens nav padomājis par šo dokumentu attēlu, latviešu benžu rokrakstu pavairošanu, dodot tiem blakus tulkojumus angļu, vācu, franču un zviedru valodās. Tas būtu lielisks propagandas izdevums bez liekvārdības un frazēm, **vispilnvērtīgākais lietišķais** pierādījums par komūnisma zvērībām, kas Lācim un citiem liktu drebēt lielās atmaksas stundu gaidot… Kaut lielā tiesas diena vēl tālu, taču lietišķo pierādījumu esmes atgādināšana un iedzīvināšana būtu drauds un biedinājums.

Un vai nav arī savādi, ka Treleborgas ostmalā, Zviedrijā, kur „kādreiz janvārī" ar varu uz „Beloostrovu," kas šad un tad iebrauc arī Ņujorkā, uzstiepa 130 latviešu leģionārus, neviens nav iedomājies granītā iecirst šī „humānā notikuma" pieminas vārdus? Arī tie būtu dzīvs brīdinājums, ka ir lietas, ko latviešu tauta nekad neaizmirsīs…

Ar mūsu „cīņas propagandu" nav gluži tā, kā sabiedrībā mēdz runāt, ka mūsu runas vīri iedalāmi divi katēgorijās: vīros, kuri mācētu ko darīt, bet kurus pie darīšanas nelaiž, un vīros, kuri tikuši pie darīšanas, bet kuriem nav „nags", lai ko izdarītu. Patiesībā ir vēl trešā grupa: vīri, kuri i prot ko izdarīt, i ietikuši darītājos, bet kuri tikai n e g r i b darīt. Viņi samaksātās darba stundas cīņā par Latvijas brīvību aiziet skaistas frazes kaldinot…

Kursiķis

ČETRU TAUTĪBU ĻAUDIS DRAUDZĪGĀ PULKĀ

SAULAINĀS DIENAS ŠVEICĒ

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO CĪRICHES

Šveice visas pagājušās nedēļas un vēl tagad ir visas pasaules uzmanības degpunktā. Bet ne jau par Ženēvu gribas stāstīt, bet par atpūtas braucienu no Bāzeles līdz Interlakenai.

Ceļojuma laikā man bija izdevība noskatīties Cīrichē Šveices federācijas vispārīgos vingrošanas svētkus, kur piedalījās ap 33.000 vingrotāju. Žēl, ka iepriekšējās lietus gāzes bija pārvērtušas plašo laukumu purvā, ko tiklab vingrotāji, kā arī skatītāji gan uzņēma ar lielu humoru. Ievērojot to, ka šie svētki, līdzīgi olimpiādei, noris tik pēc 4 gadiem, šoreiz visa Cīriche bija kājās, lai godam sveiktu savus vingrotājus, kas bija ieradušies no Šveices visattālākiem novadiem. Laukumā dzirdēja gan vācu „schwyzerdeutsch", gan franču, gan itāliešu valodu. Varēja redzēt gan blondus, gan brūnmatainus, gan melnīgsnejus tipus, bet visiem pie krūtīm redzams viens simbols, kas arī dominē visā pilsētā šinīs saulainajās dienās — četrkārtējais F, kas vācu valodā nozīmē „frisch, fromm, froh, frei."

Šie dažādu etnisku grupu pārstāvji šeit jūtas kā viena saime, jo visi vienādi karsti mīl savu tēvu zemi, kaut arī runā dažādās valodās. Ir varens skats, kad 22.000 vingrotāju reizē demonstrē brīvās kustības, bet, varbūt, vēl iespaidīgāks bija gājiens cauri visai pilsētai ar mūziku, karogiem un dziesmām. Daudz folkloras, daudz vēsturisku tradiciju, daudz puķu un krāsu un smaidošu seju. Lūk, staltais tamburmajors, kas krūtis izgāzis, veikli uzsviež savu amata zizli gaisā, lai īstajā brīdī to atkal tikpat veikli notvertu. Lūk, jaunie zēni, izrotājušies pilnības ragiem, no kuriem smaida pretī krāšņākie vasaras ziedi. Lūk, solo Vilhelms Tells ar savu dēlu, lūk, vīrs no Urijas kantona alu iemītnieka izskatā. Tā tūkstošiem vingrotāju solo mums garām, bet skatītāji gavilē un jūsmo līdz ar savu jaunatni. Vai arī mums nebija reiz līdzīgs pārdzīvojums, kad visa Latvija ciemojās Rīgā Vispārējos dziesmu svētkos? Vai atceries, draugs? Kad atnāks latviešiem tie laiki?

Saka, sveicieši esot noslēgti, atturīgi, paskopi. Varbūt turīgie. Mēs, pāris latviešu iebraucēju, sastapāmies ar apbrīnojami vienkāršiem un sirsnīgiem cilvēkiem, kas interesējās par mūsu tautu un tās bēdu stāstu. Arī Šveices radiofons nesen uzaicināja palīdzēt latviešu un igauņu bēgļu bērniem. Izrādās, ka mūsu draugi informēti arī par Zentas Mauriņas priekšlasījumiem šai zemē.

Vakarā visa Cīriche illumineta. Ezera tumšajos ūdeņos atspoguļojas tūkstošiem uguņu. To pakājē no ņirbīgā jucekļa stalti izceļas veco baznīcu sirmie torņi, visi spilgti apgaismoti. Un visur dziedoša, smaidīga jaunatne.

Lucerna. Ezers kā zaļgans spogulis mirgo sniegaino milzeņu pakājē. Ceļš vijas augstu jo augstu līdz Brueniga pārejai. Kāds plašums, kāds skats, cik brīvi elpo krūts, un cik veikli mūsu latviešu „kapteinis" novada savu mašīnu pa līkuloču kalnu ceļiem!

Beidzot Interlakena ar skatu uz mūžīgi balto „Jaunavas" (Jungfrau) kalnu. Kāds pretstats dabas varenībai ir „mondēna" sadzīve pilsētā, kur vairāk dzird angļu valodu nekā vietējās.

Bet neaizmirsīsim, ka vismaz 50.000 šveiciešu pārtiek no „tūristu rūpniecības".

Redzu vasaras vakarā Lucernu, kad apgaismotie strūklakas ūdeņi vizuļo dzeltenā un zaļganā gaismā, bet ezerā atspoguļojas tālo kalnu galotnes un rožainie vakara mākoņi. Ak, tālā jaunība, ak, tālā dzimtene, jūs dziestat manās gurdenās acīs, kā dziest šie kalni krēslainā miglā…

Erve.

MŪŽS VIJIES AR ZOBENU UN SPALVU

R. PORUKA GODINĀŠANA ČIKĀGĀ

Karavīru, žurnālistu un sabiedrisku darbinieku R. Poruku viņa 60. šūpļa svētkos apsveikt un suminat bija pulcējušies vecie strēlnieki, Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieki, preses darbinieki un DV Čikāgas apvienības saime, kopā ap 100 personu.

Pēc māc. P. Ķirsone teiktajiem lūgsnas vārdiem viesi sēdās pie bagātīgi klātiem galdiem. DV pr-ks A. Vanags savā apsveikuma runā cildināja pulkvedi R. Poruku kā drošsirdīgu karavīru, patriotu un aktīvu DV organizācijas darbinieku, pasniedzot adresi un paziņojot, ka DV Čikāgas apvienība nolēmusi dāvināt viņam Latviešu leģionāru vēsturi, kad tā iznāks. DV dāmu komitejas pr-ce A. Indāne pasniedza jubilāram sudraba kafijas servīzi, dāvanu no tiem DV saimes locekļiem, kas piedalījās svinībās, un O. Ozoliņa — ziedus. Laikraksta Latvija Amerikā redakcijas vārdā jubilāru sveica K. Kalngars, atceroties kopīgās cīņu gaitas ar zobenu, ko nomainījusi spalva, kurai arī jābūt asai. Runātājs deklarēja, ka latviešu laikraksts mūsu pašreizējos apstākļos ir vissvarīgākais kultūras faktors, ka katra informācija par latviešu dzīvi vienā vai otrā kontinentā vai pilsētā ir kopības saite visas trimdas latviešu saimei, nevis kāda lokāla ziņa, tāpat arī nevienai organizācijai nedrīkstētu būt lokāls raksturs, jo pār mums visiem kā vienotājs simbols stāv Latvijas ideja, bet Latvijas brīvība mīt mūsos pašos.

Kapteinis Ģirts Kunaus, pirmais Latvijas armijas staba rotas komandieris, kuru cīņu gaitas vijušās kopā ar jubilāru, sākot ar vec. strēlniekiem un beidzot ar leģionāriem, sveicot savu līdzgaitnieku, atcerējās Doles salu, kur viņi 1919. g. rudenī, noguruši un izsalkuši, atradušies pirmajā kaujas līnijā. Tad kapt. Kunauam laimējies no viena zvejnieka dabūt toverīti siltu nēģu, pašiem bijis kas stiprāks, ko pieņemt klāt, un tā viņi uzvarējuši. Un kapteinis nobeidza savu apsveikuma runu ar vārdiem:

„Mēs bijām tie, kas ticējām toreiz un ticam arī tagad Latvijas brīvībai, un pienāks diena, kad mēs atkal Doles salā ēdīsim siltus nēģus."

Jānis Krīgers, Rūdolfa Poruka draugs un kaimiņš no tā paša pagasta, novēlēja jubilāram reiz atgriezties savās mājās Mežvēveros.

Kārlis Ķibis, apsveicot jubilāru kā diženu Latvijas dēlu, uzaicināja klātesošos nodziedāt Lai dzīvo sveiks.

Vecais strēlnieks Jānis Kalniņš, kuram jau 75 gadi, teica, ka ar Rūdolfu Poruku katrs varot sadzīvot. Amerikā esot laba dzīve, bet nomirt gan viņš te nevēloties, jo te jāguļot zem akmeņiem, bet tur baltā smilšu kalniņā, tādēļ vēlākais pēc 15 gadiem jātiekot atpakaļ dzimtenē, un viņam esot ticība, ka tā notikšot.

Rakstveida apsveikumus bija sūtījuši:

DV Centrālās valdes pr-ks plkv. V. Janums (Darbu atsākt brīvajā Latvijā!); DV ASV pr-ks A. Puķīte (Sveicieni un pateicība par darbu DV organizācijā); Kanadas DV pr-ks V. Mukts (Novēlējums atgriezties tēvu sētā); Latviešu preses b-bas pr-ks O. Liepiņš (Vecās paaudzes uzdevums ir — nodot nākošām paaudzēm to garīgo mantojumu, ko tik skaisti ir simbolizējusi mūsu avīžniecība); u. c.

Apsveikumu rindu nobeidza jubilejas sarīkojuma rīcības komitejas pr-dis kapt. P. Ozoliņš, citējot Edv. Tūtera dzejoli:

„Lūdzos es dienu un nakti:
Palīdzi, Varenais Dievs…"

Savā atbildes runā pulkv. R. Poruks teica:

„Šis vakars lai būtu kā atpūtas brīdis, kad varam sanākt kopā un pakavēties atmiņās, un tas nav domāts un rīkots, lai mani suminātu. Mans mūžs ir vijies ar zobenu un spalvu. Brīvu valsti mēs izcīnījām ar zobenu, bet kad valsti cēlām, tad bija vajadzīgs preses vārds, un arī preses darbiniekam jābūt kā karavīram - cīnītājam.

Tikšanās ar Puškinu un Šmēliņu

SARUNA ČIKĀGĀ AR LATVIEŠU LEĢIONĀRIEM, KAS NAV NE DZEJNIEKI, NE BOKSA MEISTARI

Iepazīstoties ar vairākiem jubilāra R. Poruka viesiem, mūsu laikraksta līdzstrādnieku mazliet pārsteidza viena latviešu bij. leģionāra vārds — Saša Puškins. Viņš tūliņ jautājis, vai jauneklis būtu kāds attālāks radinieks slavenajam krievu dzejniekam Aleksandram Puškinam, un kā tas varētu būt izskaidrojams? Par tālāko sarunu mūsu līdzstrādnieks stāsta:

„Iespējams tas esot gan, bet kā nu to lai noskaidrotu, man atbildēja jauneklis, kurš kaujās pie Volchovas, Opočkas un Neveles 4 reizes ievainots. Viņa vecāki deportēti 1940. gadā, tēvs bijis krievs, māte latviete, un viņš izaudzināts par latvieti. P. atcerējās drūmo gūsta laiku Putlosā un Cēdelghēmā, kur bijis 88. barakas vecākais. Pēc atbrīvošanas no gūsta Altgarges nometnē īsā laikā nobeidzis Timber Control technisko skolu un tad strādājis pie ‚dipakšiem', UNRRAs un IRO par šoferi. Tagad viņš tādā pašā amatā ir kādā Čikāgas amatnieku sabiedrībā. Mēs sākām runāt arī krieviski, Puškins šo valodu arī perfekti pārvalda, bet labāk vēlējās runāt latviski. Viņš sveic visus Latvijas pavalstniekus brīvajā pasaulē. Viņš arī cer, ka Latvija reiz būs brīva.

— Latvietis esmu piedzimis, latvietis izaudzis, kā latvietis arī nomiršu un savu galvu es vēlētos nolikt Latvijas zemē — nobeidza savu sarunu ar mani Saša Puškins.

Otrs bij. latviešu leģionārs, ar ko man iznāca sarunāties, bija Ēriks Šmeliņš, un man atkal gandrīz vai bija jājautā, vai viņam nav kāda radniecība ar slaveno boksa meistaru Maksi Šmēlingu, bet Ēriks Šmeliņš bez kādas jautāšanas pats man pateica, ka viņš esot īsts latvietis kā no tēva, tā mātes puses, Ezeres pagastā bijis kuļammašīnas vadītājs, Vācijā iemācījies sudrabkaļa un kokgriezēja amatu, tagad, Čikāgā, strādājot tautieša R. Selkes uzņēmumā, bet mājā pa brīvo laiku izgatavojot tautiskās rotas, pasūtinājumu netrūkstot, bet laika iznākot par maz.

Viņi abi ir vieninieki, un man nu būtu jārūpējas, lai viņi vientulībā šeit savu mūžu nenodzīvotu, meiteņu jau Čikāgā arī netrūkst, tikai — kā viens no viņiem teica: „Vai nu tik vienkārši to lietu var izdarīt?!"

KOMŪNISMA JŪGĀ PIRMS 15 GADIEM

LAI ATCERAMIES, BALTO TRIMDAS MAIZI ĒDOT

1940. g. 20. jūlijs: Policija un PD izziņo, ka rīt karogojami nami, par godu jaunievēlētās „Saeimas" sanāksmei! Savāds stāvoklis: jāizliek pie namiem valsts sarkanbaltsarkanās krāsas, lai cildinātu nebrīvības važas, ko sarkanarmijas durkļu atbalstā latvju tautai izkalusi PSRS sūtniecība Rīgā, vietējiem komūnisteļiem minot plēšas. Darba vietās strādājošiem un ierēdņiem jāparaksta paziņojums, ka rīt atkal jāpiedalās manifestācijas gājienā, kuru, pēc Saeimas sēdes pieņems „tautas izvēlētie deputāti."

Virs Rīgas pils vēl plīvo valsts prezidenta standarts, kas tādējādi mēmi pauž prezidenta pārliecinošo un drošību iedvesmojošo aicinājumu: „Palieciet savās vietās"! Rīdzinieki, dodamies vai nākdami no darba, labprāt pamet lieku līkumu gar Daugavmalu, lai pavērtos, vai standarts vēl plānd. To saskatījis, ikviens atviegloti nopūšas: Paldies Dievam, Ulmanis vēl turas savā vietā. Viņš zina, ko dara! Daži čukst, ka prezidents pats kļuvis par pils gūstekni, bet citi apgalvo, ka viņš vēl arvienu brīvi satiekas ar savu personisko sekretāru Rudumu-Cimermani, valsts kancelejas sevišķu uzdevumu ierēdni, inž. Briedi, adjutantu plkv. M. Lūkinu. Pat komūnistu uzmanītais sabiedrisko lietu ministrs Bērziņš apmeklējis prezidentu pilī (pēc B. vēlākajiem paskaidrojumiem Ulmanis viņam šajā apmeklējumā atļāvis slepeni atstāt Latviju). Rīgas ielās Ulmanis, kopš komūnistisko huligānu trača pie pils, kad tie grasījās kāpt tornī noraut prezidenta standartu un auroja: „Pie karatavām Ulmani!", „Uz kūdras purviem!" drošības dēļ gan vairs nav manīts, toties labi ir zināt, ka ap viņu pilī vēl arvienu ir viņa uzticamākie līdzdarbinieki. Tā ir laba zīme, gan Ulmanim būs vēl iespēja ko parādīt savai tautai uzņemt sakarus ar Angliju, Ameriku, slepeni izsūtīt protestus.

Rīgā paklīdušas arī baumas, ka ASV sūtnis Valejs prezidentam esot piedāvājis ceļojumu uz ASV, kur tas jau 1905. g. trimdas laikā bija paglābies un strādājis pat par mācības spēku kādā amerikāņu augstskolā.

(Turpinājums nāk. n-rā)

CEĻA VĀRDI

Jo dziļāk mēs ielaužamies noslēpumos par Dieva esmi, jo vairāk no mums attālinās pats Dievs.
Goete

*

Kas materiālajām baudām dod priekšroku par garīgajām, ir līdzīgs pils īpašniekam, kurš par dzīvesvietu izvēlas šaimes galu un lieliskās telpas atstāj tukšas.
Ebnere-Ešenbacha

*

Kad vien tu rīkojies taisnīgi, turi sev priekšā labas cerības vairogu, zinādams, ka Dievs pats palīdz drosmei, apvienotai ar goda prātu.
Menanders

Kontrabandas dzīvsudrabs uz Padomju Savienību

Meksikāņu policija atklājusi starptautisku kontrabandistu bandu, kas nodarbojusis ar dzīvsudraba slepenu pārsūtīšanu uz Padomju Savienību. Galveno vainu uzvel kādam tūristu biroja vadītājam Meksikas pilsētā. Sakarā ar svarīgā kara materiāla nogādāšanu Padomju blokam, negaidot dzīvsudraba cena Londonā stipri kritās. Jau pagājušā gadā ievērojami dzīvsudraba daudzumi caur Roterdamu ceļojuši uz Vīni, kur tie nogādāti krievu rokās. Nosūtītājs bijis kāds Dr. Elias Blanko, spāņu bēglis Meksikā. Kopš dzīvsudraba pieskaitīšanas stratēģiski svarīgiem materiāliem, rietumnieki noliedza tā pārdošanu Padomju bloka valstīm. Meksikāņu policijas iestādēm, sadarbībā ar holandiešiem, pēdējo sūtījumu izdevās aizturēt Roterdamas ostā. Uzzinājis par sūtījuma aizturēšanu, Blanko steidzīgi devās uz Roterdamu, lai glābtu, kas vēl glābjams un savu preci likvidētu Eiropas tirgū. Sakarā ar to arī izskaidrojama pēkšņā dzīvsudraba cenu pazemināšanās augļu tirgū. Elijas Blanko tagad, kā ūdenī iekritis.

Italijā pazūd sievietes

Kopš pie Gondolfo atrasta kāda beigta sieviete, kuras nāves cēlonis vēl nav noskaidrots, policija saņēmusi neskaitāmus telefoniskus pieteikumus un pieprasījumus par daudzēm sievietēm, kas pazudušas pēdējās nedēļās. Italijas iestādes paskaidro, ka katru gadu valstī pazūdot ap 6000 sieviešu vecumā no 15 - 23 gadiem, un tikai dažas no tām atgriežoties mājās. Pašreiz policija strādā pie divu mīklainu gadījumu noskaidrošanas: abos gadījumos darīšana ar jaunām sievietēm, kuru līķi nesen atrasti mežonīgi sakropļoti. Policija cenšas noskaidrot, kur paliek pazudušās sievietes.

MISS UNIVERSE — ZVIEDRIETE

Starptautiskajās skaistuma karalienes vēlēšanās, kas nesen notika Kalifornijā, Miss Universe titulu ieguva Zviedrijas pārstāve, 21 gadu vecā gaišmate Hilevija Rombine. Laikraksti min ne tikai viņas skaistumu, bet arī intelliģenci, piemīlību un prātu, jo skaistā zviedriete ir Upsalas studente un runā piecas valodas — bez zviedru arī vācu, franču, spāņu un angļu. Viņa ir manāmi līdzīga filmu zvaigznei Grēsai Kellijai, viņas svars — 130 mārciņu, izmēri — 36 collas krūšu un gurnu apmērs, 23 vidukļa. Hilevijas mīļākais ēdiens esot zviedru gaļas „bulari" ar bietēm. Viņa ir saderināta ar kādu zviedru gaisa flotes leitnantu. Hilevija saņēma daudz vērtīgu dāvanu, bez tam arī kontraktu filmā ar 250 dol. nedēļas algu, kaut gan viņa nedomājot kļūt par filmu zvaigzni. Otrās vietas ieguvēja ir skaistā „Miss El Salvadore," trešās — Ceilonas pārstāve, bet ceturtā vietā palika vāciete no Ķelnes, kā piekto atstājot slaidu japānieti.

Attēlos redzamas 15 valstu skaistuma karalienes nacionālajos tērpos, kad tās ieradās Kalifornijā, lai piedalītos pasaules skaistuma karalienes vēlēšanās. Uz lidmašīnas kāpnēm (no augšas uz leju) Argentīnas, Ceilonas, Porto Riko, Zviedrijas (ievēlēta par Miss Universe), Izraēlas, Norvēģijas, Grieķijas, Libanonas, Vācijas, Francijas, Beļģijas, Somijas, Ekvadoras un Anglijas skaistākās sievietes.
Apakšā pa kreisi somiete Sirka Talja un augšā pa labi kanadiete Ketija Diglesa.

DRAUGS AR LĀČIEM, TIĢERLĪDAKĀM, FORELĒM UN VIENTULĪBU

Zeltrača stāsts par 7 gadiem zem zemes, par tikšanos ar lāci bez ieroča un dzīvi pašceltā mājā ezera krastā

Tas bija Draudzības dienu laikā Niagarā, kad starp daudzajiem iepriekšējiem pieteikumiem, jautājumiem un izziņām saņēmu vēstuli, kas jau pašā sākumā tūlīt saistīja manu uzmanību. „Esmu zeltracis un atrodos pašreiz 1500 jūdzes no Jums. Ieradīšos Niagarā jau dažas dienas ātrāk, jo esmu noilgojies tikties ar tautiešiem un dzirdēt latviešu valodu, tāpēc neapmetīšos ne hotelī, ne motelī, bet vēlētos savu atvaļinājumu pavadīt latviešu mājā. Ierašanās stundu gala punktā nezinu, bet tā kā neviena cita nepazīstu, tad meklēšu Jūs rokā!" ..

Tā aizgāja divas nedēļas, kad kādā pusnaktī mani uzcēla tālais ciemiņš Eduards Bošs. Izrādījās, ka viņš ieradies no Ontario rietumu paša tālākā stūra. Ceļā pavadījis divas dienas.

Ātri mūsu sarunas novirzās pagātnē un par aizvadītajām kara gaitām, kad izplētņu lēcēju vienībā Eduards izstaigājis tālus ceļus pa Krievijas, Vācijas un Čechoslovakijas lielceļiem, līdz kapitulāciju sagaidījis Virčburgā. Tur sācis dienestu amerikāņu armijas inženieru rotā, bet to vēlāk apmainījis ar toreiz daudzsološajām ogļu raktuvēm Beļģijā. Trīs gadus aizvadījis Beļģijā „zem zemes", bet tad ar Beļģijas latviešu Sarkanā Krusta un sūtņa Valtera kundzes palīdzību ieradies Kanadā, kur sācis zeltrača gaitas Kirklendleikā. Bošs izmēģinājis arī ziemā roku mežu ciršanā Timminsā, kur toreiz daži viņa draugi izpelnījuši pat līdz $30,- dienā.

Būdams viens un brīvs, kā putns gaisā, 1952. gadā nopircis auto un braucis uz vakariem „laimi meklēt". Tā nokļuvis pašā tālākajā Ontario rietumu stūrī, netālu no Manitobas robežas, un atsācis zeltrača darbu Redleikas zelta raktuvēs.

Par darbu zelta raktuvēs Bošs stāsta: „Redleikas apkārtnes mazajās pilsētiņās pašreiz darbojas 6 raktuves. Darbā jābrauc 1800 pēdas zem zemes un, salīdzinot ar Beļģijas raktuvēm, tas ir nesalīdzināmi labāks, modernāks, ar lielāku drošību pret negadījumiem. 8 stundu darba laikā paredzēta arī pārģērbšanās un nobraukšana pazemē. Ventilācija un svaiga gaisa pievade ir laba. Urbji un mašīnas ir moderni zviedru ražojumi. Izurbtos caurumus pielādē ar dinamītu un izspridzina. Sasmalcināto akmens slāni izvāc, un pēc tā kubatūras tad arī „racēji" saņem maksu. Ja noteiktais daudzums pārsniegts, racējiem izmaksā speciālas „bonusu" piemaksas, ja ne — tad tikai dienas algu.

SIMTS DĀLDEŖU ČEKS NEDĒĻĀ

Noteikumos paredzēts, ka urbjamās mašīnas operātors saņem 20% vairāk kā pārējie strādnieki, kas gan nav īsti taisnīgi, jo pārējiem tāpat ir atbildīgs darbs." Jautāju, kāda tad ir zeltrača izpeļņa nedēļā? Te nu ciemiņš izvelk savu kabatas grāmatiņu un parāda izmaksas čeku pasakņus, kur izmaksas par 2 nedēļu periodu svārstās ap 200,- dolariem, dažu reizi arī krietni vairāk. Ģimenes cilvēki, kas tur strādājuši, iekrājuši daudz vairāk kā „vieninieki", kas daudz no savas peļņas atstājuši vietējos krogos vai braucienos uz lielpilsētām.

JĀIET PLIKAM CAUR PĀRBAUDI

Jautāju, vai viņš pazemē strādājot, kādreiz tīrus zelta gabalus arī ir redzējis? „Zelts nav redzams", smaida Bošs, „jo akmens slānī parasti ir izkaisīts tik sīkos graudiņos, ka to var saskatīt tikai virszemes maltuvēs un tālākajā atdalīšanas procesā. Tomēr divos gadījumos izspridzinātās vietas nostiprinot ar stabiem pret iebrukšanu, redzēju tīru zelta „dzīslu" — īkšķa resnumā."

Šis spožais atradums tomēr neesot spējis viņu iekārdināt, kādu gabalu „pievākt", jo tādos gadījumos esot seviški stingri noteikumi, un arī ikdienas kontrolēs, darba vietu atstājot, pēc dušām, lai tiktu pie savām drēbēm, pilnīgi kailam jāsoļo cauri pārbaudes telpai. Zināmi tomēr vairāki gadījumi, kad raktuves atstājot, daži zeltrači pēkšņi kļuvuši bagāti vīri...

CIŅA AR TIĢERLĪDAKU

Kad Eduards Bošs sāk stāstīt par savām zvejas un medību gaitām, tad redzu, ka man saruna ar īstu dabas un pirmatnējā skaistuma cienītāju. Viņa acis iemirdzas, stāstot par pašcelto māju ezera krastā, kur viņš domājot arī turpmāk vadīt savas gaitas, jo šī apkārtne stipri atgādinot viņa dzimto pusi. Tāpat vilinot vienreizējās makšķerēšanas iespējas: ezers pilns forelēm, zandartiem, un kas par cīniņu jāpārdzīvo makšķerniekam, līdz izdodas izvilkt no ūdens svītraino tīģerlīdaku, kas sastopama tikai ezeros stipri uz ziemeļiem. Lai visus šos makšķernieka piedzīvojumus, ko stāsta man tālais viesis, varētu pilnīgi uzrakstīt, tad tur būtu vajadzīga Jāņa Jaunsudrabiņa spalva un talants

Eduards Bošs ar noķerto milzu „tīģerlīdaku" Madsenā

„Katru brīdi pēc nobeigtā darba pazemē izmantoju klejojot mežā, kur bieži jo bieži varu sastapt briežus, lapsas, vilkus, lāčus, za-

(Nobeigums 8. lpp.)

'BRĪNUMZĀLĪTE', INDĪGĀ ĒFEJA UN VĒJŠ

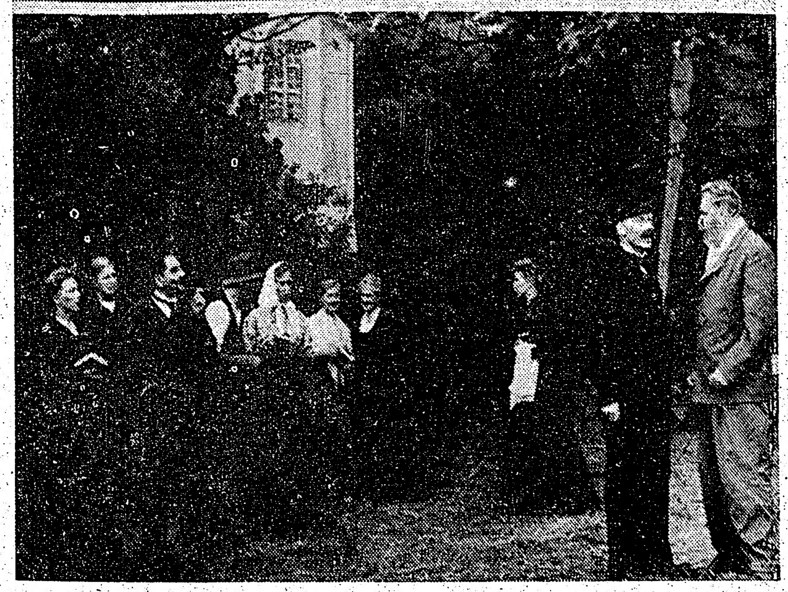

Augšā: Viļņu Jānis (J. Dzeguze) precību gaitās Tūju mājās Annei (A. Siliņa) piedāvā, kumpetes". Apakšā: Uztraukums baznīcēnos — Viļņu Jāņa dzirdi pārbauda Vēju saimnieks (K. Spricenieks), bet pārējie: Ilze (L. Paukšēna), Zvaniķis (H. Jansons), kalējs (E. Pētersons), Kārlis (V. Brastiņš), Māre (V. Jansone), Marija (R. Spalāne), Lavīze (M. Bērziņa) seko lugas risinājumam
J. Liģera uzņ.

300 SKATĪTĀJU BRĪVDABAS IZRĀDĒ SIDRABENĒ

Sestdien, kad Sidrabenē bija paredzēta Toronto latv. nacionālā teātra brīvdabas izrāde, uzvedot Margas Teteres drāmatizēto R. Blaumaņa noveli „Brīnumzālīte," laika ziņojumi vēstīja, ka pēc aizvadītās tveices sagaidāms pērkoņa lietus un vēsāks laiks. Tāpēc teātra techniskie darbinieki, ierodoties Sidrabenē jau agrā priekšpusdienā, tā bailīgi vēroja debesis, bet nekas aizdomīgs nebija saskatāms. Izrādei par piemērotāko vietu skatītājiem bija izraudzīts sporta laukums, bet skatuvei krūmainā piekalne.

Sākot darbus un piekalnē uzstādot atvestās dekorācijas, rīkotāji dabūja krietni izspēkoties ar mainīgajām vēja brāzmām, kas uzstādītās dekorācijas gāza apkārt. Pats lielākais negals bija krūmos tieši skatuves aizmugurē no kurienes aktieriem bija jāuznāk uz skatuves un jāaiziet. Asie krūmi ar dzeloņiem traucēja darbā, pie tam vēl nometnes vadības izliktās zīmes vēstīja, ka tieši šajos krūmos ir indīgā ēfeja. Un tomēr, enerģiskie teātra ļaudis, visur režisorei M. Bērziņai piepalīdzot, savu darbu veica teicami. Pievakarē, kad saulīte jau pazuda aiz koku galotnēm, un pēc karstās dienas varēja sākt „atvilkt elpu," izrādi sākot 300 skatītāju bija sasēdušies sporta laukumā izmīdītajā zālē un uzmanīgi sekoja izrādei. Bez jau agrāk Hamiltonā un Toronto redzētajiem lugas tēlotājiem, šoreiz brīvdabas skatuvē darbojās divi jauni: Saplīzes lomu tēloja bijusī Latvijas Nac. teātra aktrise Z. Lepne-Kalniņa, kas sevi parādīja kā rūdītu mākslinieci ar bagātu skatuves pieredzi, un daktera [illegible] arī kā Toronto sv. Jāņa draudzes pr-ku. Pārējie tēlotāji turējās savu spēju līmenī; skatītāji izrādi uzņēma ļoti atsaucīgi. Kad beidzās izrāde un tikko Viļņu Jānis savu atrasto „brīnumzālīti" bija palaidis vaļā, pāri laukumam tūdaļ atskanēja ragu mūzika, aicinot skatītājus uz dejas grīdu, kur sava orķestra prasmi pierādīja E. Slaucītāja vīri. Tēlotāji pulcējās pie atsevišķa ugunskura, kur, cepot liesmās desiņas un iedzerot pa malkam, jautrās pārrunās aizvadīja vasarīgus brīžus. Sarunā ar režisori M. Bērziņu-Muižarāju noskaidroju, ka ansamblim šovasar padomā vēl viena brīvdabas izrāde, kas visā drīzumā paredzēta Saulainē. **J. L.**

Jānis Sārma
Negantnieks
ROMANS

2. turpinājums

— Skuķu piedēklis, brunču medinieks — tā Mārcis viņu zoboja un mēdīja un ne vien brīvajā laikā, bet arī mācību stundās atrada izdevību parādīt Mikum savu nicināšanu. Bez tam Mārcim bija arī draugi, kas atkārtoja visu, ko viņš tiem lika, un tā pārvērta Mikus dienas īstās nedienās. Dusmu un pazemojuma nomākts, Mikus domāja par atriebību un gandarījumu sev, un kaut kas šais lietās bija arī darīts. Bet pagaidām no visa vēl nekas drošs nebija zināms, un tāpēc dūša bija sagriezusies pavisam greiza..

Toreiz, kaktā stāvot, viņš bija uzrakstījis nejauku dziesmu par Mārci, kam vajadzēja šo uzmākuli celt tādā gaismā, kādu pelnījis, un rādīt, ka nevis Mikus, bet pats Mārcis ir skuķu piedēklis. Dziesma tagad bija Dreimaņu Katiņas rokās, un no viņas nu atkarājās viss tālākais. Vai Katiņa ņems vērā, ka ir Mikum rada, un, ja arī ņems, vai tad viņai nepietrūks dūšas un uzņēmības pildīt Mikus plānu? Tas jau arī bija uzmests blakām dziesmai tikai ļoti vispārējos vilcienos, un nepatika vienkāršas radniecības, lai to ne vien saprastu, bet lai justu tam arī līdz... Bija vajadzīga gara radniecība, un Mikum likās, ka tāda abu starpā arī būtu. Bet pilnīgas drošības jau par to nebija tāpēc, ka nebija taču nekādas iespējas pie tādas nokļūt. Kā gan lai zina, ko vispār meitenes domā un kā tās izprot vīriešu lietas? Varēja būt, ka dziesma Katiņai nepatika. Par to, ka viņa to nodotu skolmeistara rokās, gan nebija jābaidās, bet varbūt viņa to saplēsa vai iemeta ugunī: sak, kas man daļas par tādām blēņām!... Tad visas Mikus cerības bija vienkārši ierakstītas skurstenī, un viņš velti bija atklājis savus nodomus. Bet kaut kas tomēr viņam lika cerēt, ka Katiņa palīdzēs. Varbūt tās bija viņas spridzīgās acis, varbūt zobgalīgi sačokurotās lūpiņas vai arī... nu, kas to lai izdibina, kādēļ mēs no otra cilvēka ceram sagaidīt to, ko vēlamies!

— Gan jau redzēs pirmdien... — Mikus nopūtās, pagaidām gan bija pavisam nelabi, jo šodien, no skolas aizejot, Mārcis vēl nokliedza viņam pakaļ:

— Vei, vei, kur aiziet Sīpolu meitnieks!... — Paldies Dievam, ka mazākais šodien un rītu no Mārča būs miers. Ar šīm domām Mikus ienāca Sīpolu sētā, pa kuru rukšķēdama pastaigājās sivēnu māte ar savu mazuļu saimi.

Sīpoli nebija nekādas lielās un bagātās mājas. Ap pagalmu bez kādas noteiktas kārtības bija izmētātas vairākas no neaptēstiem baļķiem cirstas ēkas un ēciņas: plata un iespaidīga rija, drusku sagubusi, pazemīga istaba, tai diezgan tuvos kaimiņos trīs klētiņas, bet tām pretī izpūrusi kūts. Visām ēkām bija nosūnojuši salmu jumti, un nevajadzēja nemaz gara vīra, lai tos varētu pasniegt ar roku. Istabai bija divi mazi lodziņi, viens kopējās dzīvojamās telpās, otrs saimniekkambaŗa apgaismošanai. Dzirnu kambaŗa lodziņš bija krietnas dūres lielumā un aizšauts ar koka aizbīdni. Nebija redzams arī dūmenis, jo dūmi no pavarda pa griestu lūku devās bēniņos un tur izklīda un pazuda, nemaz saules neredzējuši. Tikai tad, ja nama durvis uz āru bija vaļā, tie izmantoja šo izdevību un devās pasaulē pa durvju augšpusi, kāpēc tad baļķi virs durvīm bija nokvēpuši spīdīgi melni, līdzīgi lielkungu gardibenēm, bet no jumta nokarājās pagaras sodrēju tilkas. Nekādu greznumu un pat glītumu jau arī nevarēja gaidīt no rentes mājas, par kuru visa teikšana vēl bija muižai. Mikus tēvs gan bija nosusinājis kaut cik purvainās pļavas, nolīdis arī gabalu meža, bet par pašām mājām vēl nebija domājis, jo nebija skaidrības, vai tās reiz paliks Krogzemju īpašumā, vai arī būs jāatstāj.

Sastapdamies ar radiem un kaimiņiem godos, tirgos un klaušās, Mikus tēvs reizēm ieminējās:

— Būtu vai jāiepērk man tie Sīpoli, sak, ja, kā runā, nu esot tāda vaļa dota...—

— Ko tu, Krogzem, prāta vīrs būdams, pirksi tos grauztus? — sābri viņu atrunāja, — ko līdz atdosi kungam savus sūri grūti pelnītos grašus, tā viņš pacels cenu. Tev būs jāmaksā par katru līdumu, tāpat kā par skursteni vai glāžu logu, barga nauda. Kur to ķersi? Bet, ja nespēsi maksāt, tad pazaudēsi arī to, ko jau būsi iemaksājis, un tev tāpat kā agrāk būs jāiet klaušās. —

— Bet stāsta, ka tais avīzēs, ko driķē Pēterburgā, esot teikts un stingri piekodināts, lai mājas iepērkot.—

— Klausies tik', ko raksta avīzes! Pēterburgas kungi, tālā krievu zemē dzīvodami, nei mūsu zemi, nei mūsu dzīvi pazīst. Arī mācītāji to avīzi junnē un liedz lasīt, tāpēc ka tā uz ļaunu mācot. —

—Mācītāji ar kungiem iet uz vienu roku... —

— Tā jau ir, tāpēc neviens netiek gudrs, ko darīt, ko ne. —

Arī Mikus tēvs lāgā netika gudrs un izdomājās gan šā, gan tā. Viņš savā laikā bija pieredzējis daudz sūru dienu un bija visādi grozījies, lai no tām izvairītos. Bet kur nu izvairīsies, ja tev arvien jādara, ko kungs liek. Viņa tēvs, muižas spiests, atstāja dzimtās Milēnu mājas un, gar Iģes krastiem uz leju iedams, apmetās tīri vai aklā mežā, uzceldams tur Krogzemju sētu. Te viņš arī, kad visiem deva uzvārdus, dabūja Krogzemja pavārdu. Bet jau nākamā gadā Jurģos kungs viņu ar visu lielo ģimeni no Krogzemjiem izmeta, un viņš uzsāka apkārtklīdēja kalpa gaitas. Vēlāk viens no viņa dēliem kļuva par muižas sulaini, otrs par vagari, Mikus tēvs Jēkabs savā jaunībā dzīvoja par kalpa puisi. Kad apprecējās, kungs viņu ielika par saimnieku Slakteros. Bet tā bija īsta bada vieta, kur nepaauga lāgā pat ne lāčauzas. Tad nu Jēkabs ar sievas radu Dreimaņu palīdzību iekļuva par saimnieku Ungurpils Sīpolos. Te tad nu arī bija Mikus dzimtene. Te viņš bija dzenājis cūkas un ganījis vājās gotiņas pa smilšainajām vecainēm un nesen uzsācis skolas gaitas. Un te arī bija tā vieta, kur varēja patverties, ja skolā uzbruka tādas nedienas kā pagājušā nedēļā.

Mikus atvēra apmelnējušās āra durvis un iegāja namā, ko apgaismoja tikai rovja ugunskurs, citādi tas būtu pilnīgi tumšs. Te viņam steidzās pretī, jaunākā māsa Liena, kurai nebija vairāk par četri gadi.

— Miku! Kambarī ciemiņi! — viņa ziņoja lielā steigā.

Ja ciemiņi bija vesti kambarī, tad tas nozīmēja, ka tie nebija kaimiņi vai kādi nejauši garāmgājēji, ar kuriem runājās kopējā lielajā saimes istabā, bet kādi īstenieki. Liena to tūliņ arī apstiprināja.

— Mārtiņš... un... un vēl viens! — Svešā ciemiņa vārds viņai bija piemirsies, bet tas arī nebija tik svarīgi. Galvenais bija Mārtiņš, jo tas nozīmēja, ka tagad uz pāris dienām mājas dzīve zaudēs savu ikdienu. Mārtiņš bija citas pasaules cilvēks, viņš arvien atnesa kaut ko līdz no šīs savas pasaules, arvien zināja pastāstīt to, ko Sīpolos neviens vēl nebija dzirdējis. Viņš parasti ciemojās divas trīs dienas, un visā šai laikā mājās bija it kā mazi svētki. Tēvs un māte vadāja Mārtiņu pa mājām, izrādīdami un izstāstīdami, kas darīts vai ierīkots viņa prombūtnē, un vēlējās dzirdēt viņa spriedumu par to. Bet ar to vēl nebija pateikts viss. Ciemā braukdams, Mārtiņš arvien atveda arī kādu mazu dāvanu tēvam, mātei, un tāpat arī brāļiem un māsām. Viņš arī labprāt ar tiem runājās, kas tāpat bija patīkami, jo mājas ļaudīm, mūžīgi darba aizņemtiem, nebija vaļas daudz noņemties ar liekām sarunām. Ej, nāc, dari to, nedari to, — tas parasti bija viss, ko dzirdēja katru dienu.

— Nāc tūliņ uz kambari! — Liena vilka Miku sev līdz cauri lielajai istabai uz pavērtajām kambaŗa durvīm, pa kurām plūda laukā ne vien runātāju balsis, bet arī patīkama ceptas cūkgaļas smarža.

Mikus bijīgi apsveica lielo brāli un otru ciemiņu — Kvēderu Ansi, kurš, tāpat kā Mārtiņš, nebija vietējais. Mārtiņš nosēdināja Miku sev blakām, kas, protams bija patīkams pagodinājums. Bet ne tik patīkami bija tas, ka lielais brālis pārtrauca sarunu ar citiem un sāka vācu valodā izjautāt Miku par skolas mācībām. Tās nebija nekādas lielās gudrības, ko Mārtiņš gribēja uzzināt no Mikus, bet tomēr Mikum ar to radās grūtības, ko varēja pārvarēt tikai ar lielām pūlēm. Mikus sarka un kaunējās, tā ka mātei viņa kļuva žēl.

— Ko nu tu, Mārč, viņu tik daudz dicelē? Vai nu tais pāris ziemās var kļūt par kādu lielu vācieti? Latviski jau viņš lasa, ka skan vien, un tāpat arī reizes rēķinos... —

— Nu lai, lai, — Mārtiņš pārtrauca māti, — es jau arī par viņu nesūdzos. Bet bez vācu mēles neviens nekurp netiek. Tāpat kā es pats — kas tad no manis būtu, ja neprastu vāciski? —

(Turpinājums sekos)

Gara KULTŪRAI

SVEICIENS 70-GADĪGAJAM JAUNEKLIM

OTTO KROLLA VĒSTULE SENDIENU DRAUGAM Ā. KAKTIŅAM

Nu, redz, Ādolf, kā gadi pagājuši: Tu 26. jūlijā kļuvi 70 gadus JAUNS. Es tā patiess domāju: JAUNS. Tā vien liekas, ka tikko mēs nodrāzāmies ar kamaniņām pa Grīziņkalnu, pietvīkušiem, dzīves priekā starojošiem vaigiem. Tā bija spēka pārpilnība, un tāda Tev ir vēl joprojām, citādi Tu viens ar savu kundzi vēl tagad nevarētu veikt visus smagos pienākumus vistu farmā, dzīvodams tālu jo tālu no dzimtās zemes, kuŗu Tu tik ļoti mīli.

Bet šodien man nāk prātā skatuve, pie kuŗas Tu biji saistīts, tā sakot, no bērna kājām, un Tavi lieliskie tēli, katram, kas Tevi redzējis, paliks neaizmirstami. Vai Tu atceries, ar kādu sajūsmu skatījām Tevi Gorkija drāmā „Dibenā"? Vai arī turpat, Apollo teātrī — Grīziņkalnā, Strindberga lugā? Man vēl tagad skan ausīs: „Te nu es stāvu ar savu galvu padusē un skatos, kā mēness rokas pa mākoņiem"... Un tad, Tavs Dēmons P. Jurjāņa dibinātās latviešu operas izrādē Māmulā! Man ausīs skan Tavs sāpju sauciens: „Es atkal viens"... Klausītājiem pārplūdis zāle sumināja Tevi, un mēs visi bijām lepni uz Tevi, Tu, Grīziņkalna puika. Un tad kā lielu lepnumu es par šo Demonu uzrakstīju Baltijas Vēstnesī. Un tad nāca Jaunā Rīgas teātra izrādes. Vispirms Holoferns, drosmīgais kaŗa kungs un varonis, kas iekaŗo zemes un cilvēkus Hebela drāmā „Judīte", kuŗa piedzīvoja līdz tam nepieredzētu izrāžu skaitu, un ar kuŗu teātris viesojās Jelgavā un Liepājā. Un kad Tu aizgāji, ap šo vareno tēlu nomocījās Ed. Smiļģis — un nespēja neko dot. Viņš atteicās, un tad nāca Vilis Segliņš, kuŗam gāja labāk un kuŗam tad arī teātra vadība uzticēja šo diženo lomu, bet — nebija tas, nebija Tava snieguma. Un pēc tam nāca Lāčplēsis „Ugunī un Naktī", Raiņa lieliskajā nacionālajā drāmā.

Un — vai tas nav zīmīgi: „Jūdīti es tulkoju, to izrādīja Jaunais teātris. Latviešu teātrim šie panākumi nedeva miera, un Līgotņu Jēkabs to tulkoja šim teātrim, bet [illegible]. Vajadzēja noņemt no repertuāra.

Un tad Tu pilnīgi pievērsies dziesmai, operai. Vai var kāds aizmirst Tevi kā Skarpiju „Toskā", kur Tev kā pretspēlētāja — un vai arī tas nav liktenīgi — arī bija Grīziņkalna skuķis — Milda Brechmane—Štengele, bet es — operas inspektors? Mēs visi, — no Grīziņkalna...

Un kad kopš pāris dienām saņēmu Tavu vēstuli, ka Tu kaut vai vēlreiz gribētu mani satikt, tad — Ādolf, tas tā notiks: Grīziņkalna puikas satiksies. Noteikti. Vai atceries, kādu saviļņojumu Tu sacēli ar savu sniegumu „Aīdā" un „Otello"? Tie bija lieliski uzvaras sasniegumi ne vien Tev, bet visai latviešu mākslai. Tie bija sasniegumi latviešu operai.

Un Tavi koncerti? Pārpildītā Universitātes aula liecināja par tām simpatijām latviešos, kādas viņi juta pret Tevi, un es biju lepns, ka tos varēju rīkot. Jā, mans draugs. Un vēl šodien gribu pieminēt arī Tavu ārkārtīgo precizitāti kostīmu izvēlē un kārtībā, izrāžu un mēģinājumu apmeklējumos. Šoreiz, sveicinot Tevi, es gribu liecināt par Tavu dvēseles spēku un sirsnību. Tāds Tu esi, un tāds Tu arī paliksi. Lai Dievs Tev, Ādolf, pašķir ceļu arī turpmāk! Tavs

Otto Krolls.

Ādolfs Kaktiņš pēc teicami izdevušās koncerta Vācijā, Augsburgā, kur Ludvigsbau zālē notika pilsētas operu izrādes un lielie koncerti. Attēlā redzams Ādolfs Kaktiņš ciemos Krolla ģimenē nometnē pēc koncerta.

Foto Ed. Kraucs

ŠEKSPĪRA FESTIVĀLS TUVOJAS NOSLĒGUMAM

Nelielā Kanadas pilsētiņa Stratforda katru vasaru 9 nedēļos dzīvo satraukumā, priekā un lepnumā, jo šai laikā tur saplūst viesi no visa Amerikas kontinenta, lai noskatītos Šekspīra festivāla izrādes, kurās piedalās Kanadas ievērojamākie aktieri, tāpat viesi — režisori, aktieri un mūzikas mākslinieki no Anglijas un ASV.

Starp Kanadas aktieriem sevišķi izcilus panākumus šīs sezonas izrādēs guvusi Francīze Hailande, Portijas lomā Venecijas tirgotājā, tāpat Duglass Kembels, kas rāda ļoti īpatnēju Kaskas tēlu Jūlijā Cēzarā. Nedrīkst aizmirst arī tādu vārdu, kā Frederiku Valku, kas, tēlojot Šailoku Venecijas tirgotājā, sacēlis veselu satraukuma vētru presē, kur ar polemiskiem rakstiem spalvas izvicinājuši gan vairāki ievērojami Kanadas rabīni, gan mākslas kritiķi, pieskaŗoties bīstamajam antisemītisma jautājumam. Ievērojami spēki ir arī Lorne Grīns, kas tēlo Brutu, Barbara Čilkote, Donalds Deiviss, Ēriks Hanze u.c., tāpat režisori — Tairons Gatrī un Michaels Langhams, kas ir starptautiski pazīstami spēki.

Ievērojamie kanadiešu aktieri — Francīze Hailande un Lorne Grīns

Videvuds Kļava

KOKS

Tūkstoš paaudzēm cauri
es esmu jau audzis
zemē ,ko neesmu meklējis,
robežās, ko neesmu licis
un nevaru pāraugt.
Mana balss ir atbalss,
es esmu
līdzība
un sapnis.
Es neesmu pats.
Es varēju nebūt:
mežs
būtu bijis
arī bez manis.

Tikai sapnī,
tikai dzejas sapnī,
kad iešalcas manas lapas,
it kā kad vējš
šķirstītu tukstošiem grāmatu,
es aizeju citur un pāri
un esmu viss —

bērzs marta vējā,
egle zem sniega,
grīslis un ūdens zāle,
vilka kauciens
un cīruļa dziesma,
un gulbja lidojums
uz ziemeļu ezeriem.

Bet pats
es neesmu arī tur.
Pat sapnī es velti
taujāju sevis.

Kad nāve nāks mežā
ar spožu cirvi
un meklēs mani,
es nezināšu
tai atsaukties,
sen, sen es būšu jau citur,
aizlaidies
spārnotās sēklās.

Līdzības līdzība,
atbalss un ēna,
mūžam bez sevis
un vienmēr citur,
es tikai rādos
ieaudzis zemē
un graizot vēju
kraupainiem zariem.

Skolu darbinieka jubileja

Nesen Melburnā uz 75 mūža gadiem atskatījās skolu darbinieks Pauls Kunstmanis. Viņš dzimis Latvijā, Līvbērzes pagastā, 1880. g. 14. maijā, mācījies Irlavas skolotāju seminārā, ilgus gadus strādājis par skolotāju kurlmēmo skolās Krievijā un Latvijā, vēlāk būdams skolas priekšnieks Valmierā un Rīgā, 2. pilsētas pamatskolā. Līdztekus skolotāja darbam P. Kunstmanis darbojies par koŗu diriģentu un arī tagad vada Melburnas ev.-lut. latviešu draudzes kori.

Viņa teātri sākusi spēlēt mātes kreklā un skapī

Intervija ar jauno aktrisi Aidu Eikenu Čikāgā

Aktrise Aida Eikena nav tik iedomīga, kā tas dažiem līdz šim licies, bet viņa gan ir ļoti norūpējusies par savu skatuves izglītību, un pēc vairāk kā četru gadu aktīvas līdzdarbības ČLT, viņa ir nākusi pie atziņas, ka par izglītotu aktrisi var klūt arī pašmācības ceļā. Tādēļ viņa lasa Ibsena un moderno drāmatiķu lugas, studē Staņislavski; Šekspīra lugas ir grūti lasāmas, tās viņa iet noskatīties vietējos teātros vai kino teātros. Viņa studē arī Freitāgu, lai iepazītos ar drāmas techniku, lai zinātu, ar kādiem elementiem aktierim katrā lugas cēlienā jāsastopas; tāpat viņa mācās lugas analizēt, un ja ko nesaprot, tad aiziet uz kolledžu, lai noklausītos kādu lekciju.

Aida Eikena teātri sākusi spēlēt jau 6 gadu vecumā. Tukuma latviešu biedrībā izrādītas dažas lugas, aktieri braukuši gan no Rīgas, gan Jelgavas, un viņa visas izrādes varējusi noskatīties, jo dzīvojusi biedrības mājā. Sākusi arī pati „inscenēt" un „izrādīt" lugas. Pirmā bijusi Hermanis un Doroteja. Māsīcai iedevusi Hermaņa lomu, pati tēlojusi Doroteju. Lai šai lomai būtu vairāk piemērota — uzvilkusi mātes kreklu. Par māju noderējis skapis, no tā gājusi laukā „uz skatuves". Piesities „lampu drudzis", sapinusies mātes kreklā, uztraukusies, arvien vairāk steigusies, no plauktiem kritušas zemē pudeles, saplīsušas, un dažādas dzērienu markas — valsts degvīns, franču konjaks, Allažu ķimelis — pludojušas pa grīdu. Hermanis aizbēdzis, bet viņa palikusi „uz skatuves", raudājusi un šnabī mazgājusi kājas.

Tautskolā Aida deklamējusi, bet Hersbrukas ģimnazijā, Vācijā, piedalījusies visās izrādēs, ko skola sagatavojusi. Tur izrādītas šādas lugas: Sestdienas vakars, Raudupiete, Dzīves šūpoles, Skroderdienas Silmačos, Karātavu komēdija, Uguns un nakts, un viņa bijusi Spīdola; latv. val. skolotājs Jānis Bičolis par viņas spēli bijis sajūsmināts.

Mūsu skatuves jaunā cerība — A. Eikena

— Neaizmirstiet pierakstīt, ka mans skolotājs bija Jānis Bičolis, labs skolotājs — Aida Eikena man piekodina.

— Kā sākās jūsu skatuves gaitas šeit Čikāgā? — jautāju aktrisei, kad viņa jau paspējusi izstāstīt par pārcelšanos uz šo krastu.

— Sākās tā: dibināja Čikāgas latviešu teātri, tad es tur biju klāt, un mēs sākām ar Ķīnas vāzi. Nākamā luga bija Čiko, sekoja Izpalīgi laukos un Zaļā krūze. Abas pēdējās mēs iestudējām vienā laikā, man abās bija lomas, mēģinājumos juka kopā, bet izrādēs gan tā negadījās. Tad nāca Lielā grēcinieku iela, Meli un Fābiāns atveŗ vārtus... Melos es spēlēju pēc pašas izdomāta plāna, režisors atļāva, bet kad jūs bijāt uzrakstījis kritiku, izcelot mani kā labāko šai lugā, tad vairs nebija labi, daži uztraucās, un ne bez pamata, jo citi lomu tēlotāji mani uz skatuves nesaprata, tā tas bija arī ar pretspēlētāju Gulbergu, par kuŗu kā aktieri esmu vislabākās domās... Fābiānā jūs mani izslavējāt par labāko aktrisi Čikāgā, un par to man bijis jānoklausās diezgan dīvainas valodas: es jums patīkot, tādēļ jūs tā esot rakstījis, es jūs esot ievilinājui savos tīklos, tādēļ jūs tik labi par mani rakstot... Kā jums šādi „komplimenti" patīk?

— Tie ir stipri novecojušies „komplimenti", tiem ir tāda kā pelējuma, kā pliekanuma piegarša... žēl, ka ļaudis nevar izgudrot neko jaunu, bet... kā jums pašai tie patīk?

— Esmu ļoti apvainota... visvairāk par to, ka mani draugi tā runā. Bet es gribētu reiz zināt patiesību: kā tad īsti ir ar to manu mākslu?

— Ar mākslu vispār ir tā: kritiķis bieži var kļūdīties; ar jūsu mākslu ir tā: lai nākamreiz par jums uzraksta kritiku arī kāds cits, un ja viņš manus vērtējumus varēs atspēkot — jums vajadzēs sākt atkal visu no gala — ar mātes kreklu un šnabja skapi!

— Par to man nav jāuztraucas, es jau tikai pašā sākumā vien vēl atrodos, uz pirmās pakāpes, bet es mācīšos, centīšos pēc gatavības un pilnības, aktierim jābūt tāpat savā profesijā izglītotam kā citiem gara darbiniekiem, to es atzīstu, un es gribu visu zināt, kas ar skatuves mākslu stāv sakarā... Man ir liels brīnums par tiem mūsu aktieriem, kas tikai spēlē, spēlē un spēlē, bet nekad nav mācījušies un nemācās, neseko ne teātra attīstībai, ne ievērojamākiem notikumiem teātra dzīvē... Piemēram, vai viņi ko zina par Jalu Brinneru?

Aida Eikena pasniedz man kādu žurnālu, kur visās lappusēs redzams Jals Brinners dažādās situācijās un pozēs, un man jāatzīstas, ka arī es nesekoju ievērojamākiem notikumiem teātra dzīvē.

— Kuŗus no latviešu jaunajiem aktieriem jūs atzīstat par ievērības cienīgiem?

— Mums ir Nellija Krengele, viņai ir skatuves izglītība, Edgārs Gulbergs, Ilze Tauriņa - Sloka, Kārlis Bērziņš, Māra Antena.

— Bet tie taču visi dzīvo tepat Čikāgā!

— Jā... un kādēļ viņi te nevarētu dzīvot? Vai te nav latviešu teātris? Vai te neizrāda vairāk lugu nekā Ņujorkā un Bostonā? Vai Zinaīda Avotiņa, Kārlis Dzelde un Elmārs Upermanis nav labi režisori? Vai Otto Krolls nav labs teātra administrātors? Nekur citur nemaksā aktieriem ceļa naudas, bet mums maksā, bez tam mēs vēl saņemam honorāru par izrādēm, pēc punktu sistēmas.

Par režisoruValdi Hermani Eikena izsakās, ka viņš esot labāks aktieris nekā režisors.

Mēs pārrunājam arī pēdējā laikā daudz cilāto jautājumu par piemērotu lugu trūkumu mūsu skatuvēm, pievienojoties literātūrzinātnieku atzinumam, ka drāma ir visgrūtākais literātūras veids, kādēļ no mūsu trimdas rakstniekiem nekas liels nav sagaidāms. Cittautu drāmatiskā literātūra turpretim ir ļoti bagāta, varētu atrast daudz mūsu skatuvēm piemērotu lugu, bet — lugas tulkotāju ir vēl grūtāk atrast nekā sacerētāju. Un man ir liels pārsteigums, kad Aida Eikena parāda man ne tikai lugu, — franču rakstnieka Žana Anuī parodēto Sofokla Antigoni, ko viņa izmeklējusi un atzinusi par izrādāmu uz mūsu skatuvēm, bet arī klīvlendieša B. vēstuli, kuŗš labprāt apņemas šo lugu pārtulkot latviešu valodā. Antigoni vēlētos tēlot Aida pati, tāds būtu priekšnoteikums lugas izrādīšanai. Bet jāievēro arī citas saistības: jādabū atļauja lugas tulkošanai, būs jāmaksā autoram honorārs, un kas to zina, cik tas būs liels. Mēs tomēr vienojamies, ka klīvlendietim jāatbild, lai viņš nekavējoties ķeras pie tulkošanas darbiem. Bet kuŗš teātris to izrādīs? Kuŗš režisors vislabāk Antigoni varētu iestudēt. Arī šais jautājumos mēs gandrīz vai vienojamies, tikai nevēlamies to pagaidām izpaust.

Un tā, vienu sestdienas vakaru veltījuši pārrunām par mūsu skatuves mākslu un māksliniekiem, mēs šķiramies, man pienācis laiks atvadīties, jo ir jau vēls, un kad esmu jau izgājis pa durvīm laukā, tad Aida Eikena, ievērojusi, ka esmu aizmirsis lietussargu, laipni man to pasniedz un saka: „Te ir tas, ko bieži aizmirst."

Čikāgā bieži līst lietus.

Spiritus.

ČARLZS MORGĀNS IESTĀJAS PRET KOMŪNISMA VARMĀCĪBU

SLAVENAIS ANGĻU ROMĀNISTS VIESOS PIE SŪTŅA K. ZARIŅA

Sūtnis Kārlis Zariņš ar kundzi 28. jūnijā bija aicinājis Starptautiskās rakstnieku savienības PEN prezidentu, slaveno angļu rakstnieku Čārlzu Morgānu vakariņās, kurās piedalījās sūtnis ar ģimeni, Latvijas Penkluba priekšsēdis prof. Arvēds Švābe, Latvijas Penkluba dibinātājs rakstnieks Arturs Bērziņš, Londonas universitātes prof. Dr. Viljems Metjūss un Penkluba biedri — dzejniece Velta Sniķere un rakstnieks Pēteris Aigars.

Sūtnis pateicās Čārlzam Morgānam par viņa drosmes pilno runu Starptautiskās rakstnieku savienības kongresā Vīnē, 13. jūnijā, kur tas iestājās par apspiesto nāciju brīvību. „Šī runa pauda rietumu sirdsapziņas balsi, kas arī mums, latviešiem, dod jaunu spēku cīņā par brīvību," apliecināja sūtnis.

Čārlzs Morgāns atkārtoti pasvītroja, ka mēs nedrīkstam upurēt morālos principus, uz kuŗiem dibinās rietumu civīlizācijas pagātne un nākotne. Meklēdami izlīdzinājumu ar pasaules uzskatiem komūnistu pārvaldītās teritorijās, mēs nedrīkstam pieļaut, ka šie uzskati saindē rietumu kultūras gaisotni.

MARGARITA KOVAĻEVSKA

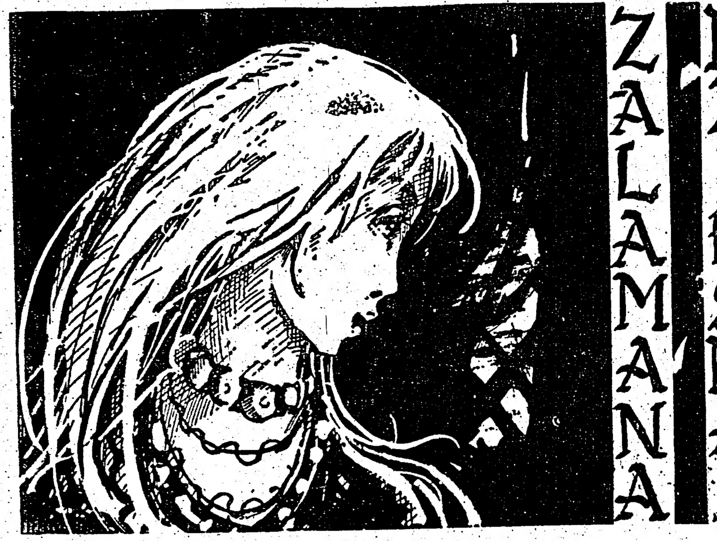

ROMĀNA POSTA PUĶES II DAĻA

3. NODAĻA

(29. turpinājums)

Jukāns vairs neatbildēja. Viņš gulēja ar rokām zem pakauša, vējš pāri sejai plandīja aiskaru, viņš domās vēl aizvien bija ar Mariju.

„Jū-kān."

„Un vēl?"

„Nedun vairs."

„Gan dunēs. Dunēs. Visos mežos atskanēs — kūkos."

Marija. Tu. Jūs. Tu. Jūs.

4. NODAĻA

„Edmunds aizbrauca," Marija teica istabām, skapjiem un skāvās ap Ženes kaklu. „Aizbrauca!" Istabas un Žene mēmi klusēja.

Viņa izgāja dubļainajā pagalmā un skāva arī zosis: „Celsimies gaisā, lidosim uz sauli, līdz ar sauli pāri apvārsnim — tur Rīgā, tur viņš!"

Zosis izplēta spārnus, satraukti gāgāja, Marija izplēta rokas, bet viņas nepacēlās gaisā, viņas piederēja Putnu mammai un mājai. Pamestības jūtām uzgūla dienas ar naktīm.

Atnāca sējas laiks. Sēja auzas, miežus, sēja pelēkos lauku zirņus, un kas lai uzskaita visas tās sēklas, vēja aprušinātās sēkliņas, kas jau dīga un vēl krita miklajā mālzemes klēpī. Sievas līkņāja virs dobēm kā dažkārt pār saldās maizes pannām.

„Magones, kriņģeles — viens, divi... kreses, cilpenes." Puķu dārzā ap lecekļiem un sēklu turzām lēkāja Naudiene. Viņa ielēca un traucēja darbus arī sakņu dārzā: „Turku pupas, cukura zirņi, burkāni, bietes. Bet kur sīvie ziemas rutki, cigoriņi kapijai?"

Putnu mamma staigāja pretīgumā savilktu degunu un vēroja, kā no trekni spīdīgajiem zemes pikučiem izlocījās sliekas un turpat uz vietas nozuda rijīgo pīļu kaklos.

„Gurķu dobēm, saimniec, vēl jāgaida." Pendulienе pārprata viņas skatu: „Nevar zināt, dažreiz itin vēlā pavasarī apkārt siro nakts salnas."

„Nāve arī." Piekrita Putnu mamma.

„Tad vēl savvaļas putni," turpināja Peudulienе. „Vārnām un strazdiem tādas acis, kas redz cauri zemei. Pērn neuzdīga neviens zirnis." Viņa piesardzībā apklāja dobes ar žagariem un neaizmirsa pārmest krusta zīmi — tā viņa darīja arī šaudama krāsnī maizes klaipus. Taču Putnu mamma novērsās: „Vai te kapi?" Viņa redzēja uz svaigi raktās zemes strēmeles sava auguma ēnu...

Aizsteidza viena nedēļa, aizsteidza otra, darbs aiz darba, un, paldies mīļajam Debesu Tēvam, nekādas nelaimes vairs neuzklīda. Viss auga, ziedēja pēc zināmas kārtas un atstarpēm, kā tas noteikts jau pasaules radīšanas pirmajās stundās. Koki bija lapu lapās un pilni visvisādu čiepstu dziesmām. Mājas, no tālienes skatot, atgādināja pl[...]i atsprāgušas pūra lādes, pāri jumtiem un žogiem liecās ku[...]li ziedu zari, visapkārt dūca bišu ērģeles, kūkoja dzeguzes.

„Dzeguzes..." Marija klausījās. Dažas šķita izsprāgušas no istabas pulksteņu aizsprosta, kūkoja tieši ausī, citas kā tālā debess kalnā. Varbūt tur sauca bērnības pasaku Meža māte, nelaiķes Zeķienes dvēselīte? Sirds tomēr negribēja skumt, tā sagriezās pret lielceļu, kas žilbīgi balts un gluds stiepās pāri tīrumiem uz Rīgu. „Jā, mīļais Dievs, uz Rīgu — ne Jelgavu."

Pamazām atplauka ziemcietes puķes. Un viņu zvani, taures, un taurītes kūpināja Dievam goddevīgas smaržas. Tulpju ziedi atgādināja trauslu kātu augšup celtus vīna kausus, ceriņu krūmu mēļajā dūmakā slēpās laimes ziedu pieclapītes.

Marija salika rokas: „Es stāvu pie Tava vēlības galda, starp sēšanas un pļaušanas laiku, un redzu ap sevi arī citus Tava prāta izvēlētus viesus. Pļavās svinīgi pastaigājas svēteļu pāri, kokos putns ar putnu krusto knābjus. Mārīte pa zaļām lapu kāpnēm un tārpiņš pa gaŗu stiebru rāpjas augšup, lai sēstos ziedos kā ērtos krēslos. Bites izvēlīgi no viena sēdekļa otrā. Bet," viņa pacēla acis, „vai dzeguzes balss sadzirdama arī Rīgā?"

Citu dienu viņa teica: „Stāvu Ararata kalnā. Pasaule noskalota un tīra. Tava roka ar saules gredzenu pirkstā pāri visam zemes dārzam." Un domās viņa apgrozīja katru Edmunda vārdu — cik skaisti gan viņš bija pratis stāstīt, jautāt, atbildēt un smieties. Vai dundurs vēl tagad nenēsāja pāri žogam šurpu un turpu Edmunda balss zemos rūcienus? Gadījās arī tā, ka viņa pārskatījās, katrā garāmbraucēja pajūgā saskatīdama Edmundu, un aprāja sevi: „Pāragri gaidu!"

Bet tad Marija pamanīja ,ka ābeles jau nobirdinājušas ziedus, ka pāri maigā zaļuma takām izplētušies raupi dadžu lapu jumti un saule jau krietni piesūkusies ar vasaras karstumu. Lielceļš kūpēja putekļos.

Ietrīcējās sirds. Viņa pakāpās uz soliņa, kas ar Ženes gādību bija paslēpts nātrēs pie žoga un ieklausījās Gauru darba dienas skaņās.

„Es vairs negaidu pāragri," viņa sev teica un jutās vīlusies. Parasti tur čīkstēja tikai akas vinda, klukstēja vistas, neretu novakari cauri dārzam izlocījās Hortenzes jaunkundzes ūva, Ulles tralla, un Gauru ēkas tāpat kā citās vasarās slēpās koku necaurredzamā zaļumā.

Pati viņa neuzdrīkstējās salāpstīties strautmalā, kaut starp kārklu zariem tik labi bija pārskatāms Gauru pagalms. Viņa kautrējās arī kāpelēt kokus. „Tas taču puiku darbs," viņa atkārtoja Edmunda vārdus un tādēļ rauca pieri iedomādama Ženi, kas ar pirmām sakņu dārza gušņām bija aizbēgusi pasaulē. Ja Žene būtu vēl šeit, viņa to sūtītu iztaujāt Gauru ļaudis. Varbūt Rīgā atgadījies kas nelabs. Mijkrēšļa stundās vecais ceļš grima ķimeņu ziedu dūmakā, sniega ūdeņu izgulētās ieplakas, Gaura zābaku ūdens spoguļi bija aizauguši ar kuplu zāli.

„Kā uz visiem laikiem," Marija šūpoja matu pīnes, dažreiz nobirdināja arī asaru. Viņa bija iemīlējusi žogu un ceļu. Taču te nekad nevarēja justies īsti droši, bija jāuzmanās. Dārzā Naudiene medīja kurmjus, logu aizkaru spraugā vīdēja Putnu mammas seja, un no Gauru dārza, kaut diendusas stundās citi krāca miegu, dažreiz iznāca puisis Antons.

„Antons" — Marija vilka galvu plecos — „reiz senos laikos Dieva sodīts un izstumts no debesīm. Kā augstā kritienā atsities pret zemi. Pierē dziļi iedzītas acis, plakana seja. Viņa skats vienmēr bēguļo, nekur tieši neapstājas, viņam nekur nav taisni ejamu ceļu." Un viņu pārņēma kā bailes, kā netīksme — viņa atkāpās no žoga.

Marija ar suni Edmundu gāja pļavu jaukumā, kur nebija koku un ēnu, un saule plati gaismoja pasauli līdz pat apvārsnim. Atplētās rokas, atvērās mute: „E-ū kukū!"

„Vai jaunkundze bada dzeguze?" Lauka galā atsaucās Krišus. „Tukšs laiks. Vecā maize tikpat kā apēsta, jaunā vēl šūpojas vārpā."

Marija meta līkumu arī Krišum un kopā ar suni pārlēkdama grāvjus klaiņoja tālāk. Viņi abi bieži atradās dīķa malā, kas zaļajā bezgalībā spulgoja kā liela un domīga acs. Te neviens nestaigāja garām un pļaujammašīnas tarkšķi bija gaidāmi pēc Jāņiem.

(Turpinājums sekos)

KULTŪRAS APSKATS

● Dziedātāja Elza Zīverte no Zviedrijas devusies koncertturnejā uz Vāciju, kur koncertēs Manheimā, Kaizerslauternā, Bruch - Milbachā, Etlingenā, Minchenē, Bīlefeldā, Gautingā, Augustdorfā, Rotenburgā, M. Gladbachā un Bonnā. Klavierpavarījumus veic pianiste Nellija Zālīte.

● Gleznotāja Ubāna dēls Māris Ubāns ASV beidzis teātra skolu ar teātra mākslas maģistra gradu un vasaras sezonai saistījies Eagle Mere vasaras teātrī Pensilvēnijā, kur vadīs režiju Čechova lugai Tēvocis Vāņa.

● Austrālijā trešajā izdevumā iznāks Andreja Iksena jaunatnes grāmata Ganu zēnu prieki un bēdas ar Indriķa Zeberiņa illustrācijām. Grāmatas iespiešanu ar 300 mārc. atbalstījis kāds Austrālijas latvietis, atteikdamies no iecerētā auto pirkšanas.

● Amerikas latviešu humanitāro zinātņu asociācijas valde gatavo rakstu krājuma I sējumu, kam manuskripti iesūtāmi līdz 15. septembrim P. Norvilim, 1988, Davidson Ave., New York 53, N. Y., U. S. A.

⁂ Ar Rietumvācijas valdības atbalstu pārsūtīšanai uz ASV pašreiz tiek sagatavota ceļojoša izstāde ar vācu autoru darbiem no pieciem gadu simteņiem.

⁂ Vācu studentiem nākošajā gadā būs dota izdevība studēt ASV modernajos atompētniecības institūtos.

⁂ Šogad paiet 339 gadi no visā pasaulē pazīstamā Don Kichota autora Servantesa nāves. Rakstnieka mirstīgās atliekas dus Madridē sv. Trīsvienības māsu baznīcā, kur rakstnieka nāves dienā Spāņu valodas akadēmija sarīkoja sēru dievkalpojumu par Servantesu un par visiem spāņu tautas mirušajiem rakstniekiem.

⁂ Rakstnieks Andrejs Johansons nesen Stokholmā atstājis slimnīcu, kur viņam izdarīta nieru operācija.

BRUNO PURINS
BIEDRS TORONTO NEKUSTAMO ĪPAŠUMU TIRDZN. APV.
Latviešu aģents nekustamu īpašumu pirkšanas-pārdošanas lietās
Sagādāju aizdevumus līdz $3.000 par 3% gadā

BIROJĀ OL 3516
MĀJĀS WA 1-2226

O. E. CARSON LTD.
1245 ST. CLAIR AVE., W., TORONTO

Viens no lielākiem realtoriem Toronto
5 biroji, 100 aģentu, mūsu sludinājumi 15 laikrakstos dos jums
ātrus rezultātus pērkot vai pārdodot

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED
1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO
1955. g. Meteor, Mercury un Lincoln
vieglās automašīnas neierobežotā izvēlē.
Visu firmu lietotās vieglās un smagās mašīnas
Pārstāvis P. BERNĀTS
Tel.: darbā OL 7531, mājā HU 8-1488

Iris PUĶU VEIKALS
588 BLOOR ST. W. TORONTO, tel. ME 5665
Pēc darba, RI 5213
Gaumīgi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem
Griezti ziedi, podu puķes, palmas, zaļumu stādi.
Līdzīpašniece latviete — sējēja ar ilggadīgu praksi. Organizācijām rabats

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

RADIO UN TELEVIZIJAS TECHN. A. EGLITIS
62 LANGLEY AVE, Toronto Tel. RI 6477

MODEI DĀMU FRIZIERSALONS
VIJA GRIMBA
109 Moberly Ave Toronto, tel. OX 4-0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

LATVIEŠU UZŅĒMUMS
MODERN DELICATESSEN
281 Danforth Ave, Toronto, tel. GE 3331, mājās tel. RI 4650
Piedāvāju lielā izvēlē: dažādu šķirņu gaļas izstrādājumus no Kristapsona, European Meat Market, Central Meat Market, Šneidera u. c. uzņēmumiem. Visādu šķirņu maizi, latviešu gaumē ābolkūkas un dažādu citu šķirņu kūkas pēc izvēles, pagatavotas no latviešu amata meistara. Lielā izvēlē: delikateses, importēti zivju konservi, Šveices un Dānijas sieri, kā ar žāvēti zuši un laši. Piena produkti — Kanadā pazīstamie Silverwood ražojumi.
Dabūjams viss, kas vajadzīgs aukstam galdam
ZELMA BELTE

UZ PASUTINAJUMU PAGATAVOJU KUNGU UN DĀMU APĢERBUS
V. KUČĀNS
387 Milverton Blvd., tel. GE 6813, Toronto
UZMANIBU UZMANIBU
Šis ir klusākais laiks drēbniecībā, tāpēc pašlaik pasūtinātie uzvalki, kostīmi un mēteļi rudenim un ziemai tiks pagatavoti ar lielāko rūpību un nesteidzoties
Jūsu izvēlei 1050 jaunākās un labākās angļu drānas. ZEMAS CENAS
Katru dienu no pl. 9-21, sestd. no pl. 9-16

DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT.
greznā iesējumā
HENRICHA IBSENA
PĒRS GINTS
Grāmatas cena $4.80. Izsūtām arī uz pēcmaksu

Licencēta auto skola BALTIC
Visiem kursantiem garantēju atļaujas
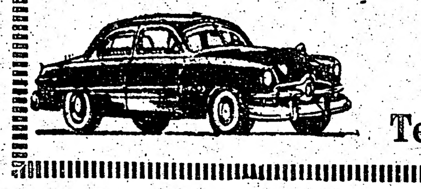
A. MASINGS
100 High Park Ave
Tel. RO 7-7944, Toronto

Dr. JĀNIS REKAI Dr. PAULS REKAI
ķirurgs un dzemdību palīdzība iekšīgās slimības un Rentgena izmeklēšana
219 St. Clair Ave, W. Toronto, Ont. WA 3-2395
Iepr. telef. pieteikšanās

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2008 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

O. E. CARSON
Ltd., Realtor
A. KAMPE, 490 College St., WA 4-7121
AIZDEVUMU SAGĀDE PAR 3% GADĀ
RUNNYMEDE — ST. JOHN'S 7 istabu dubultķieģeļu atsevišķa māja, 2 virtuves, eļļas apkure un garāža. Pilna cena $13.000,00, iemaksa $2.500.00.
WOODBINE — KINGSTON RD. 13 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, 3 modernas virtuves, 3 vannas ist., ūdens-eļļas apkure. Iekopts dārzs un garāža. Prasītā cena $22.000. Iemaksa $5.000.

ARNOLDS BĒRZIŅŠ REAL ESTATE
● Piedāvā mājas, veikalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario. ● Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. ● Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas; slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.
227 Lauder Ave. (pie St. Clair Ave.), OL 8447
Pārstāvis: JĀNIS VEISS, EM 8-7385

B. BJERNSONA
PA DIEVA CEĻIEM
DV GRĀMATNICĀ TORONTO
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

GREGORY CHARLAP
B.A.M.Sc., M.C.L.
ADVOCATE, BARRISTER and SOLICITOR
Biedrs pie augstākās tiesas, runā vācu un slavu valodas
Birojā UN 6-8791 MONTREAL, P.Q. Mājās AT 1858
University Tower Bldg., 660 St. Catharine St. W., Room 604

VENUS
LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
231 Roncesvalles Ave.
(pie High Park Blvd.)
OL 4645, Toronto
Ziedu sakārtojumi kāzām un citiem gadījumiem, kā arī: griezti ziedi, podu puķes, greznuma stādi. Dabūjami: Latviskie izstrādājumi, keramika, latviešu laikraksti. ● Latviešiem atlaide

S & G TIRES
459 Roncesvalles Ave, Toronto, tel. OL 6602
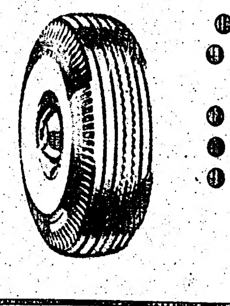
● 20% atlaide jaunām riepām
● Augstākās kvalitātes Firestone, Dunlop un Goodrich jaunas un lietotas riepas
● Vulkānizēšana un atjaunošana
● Bezkameru riepu piegāde
● Riteņu balansēšana
ZEMAS CENAS, GARANTĒTS DARBS
Runājam igauniski, zviedriski, krieviski.
Atvērts ik dienas līdz plkst. 8 vakarā

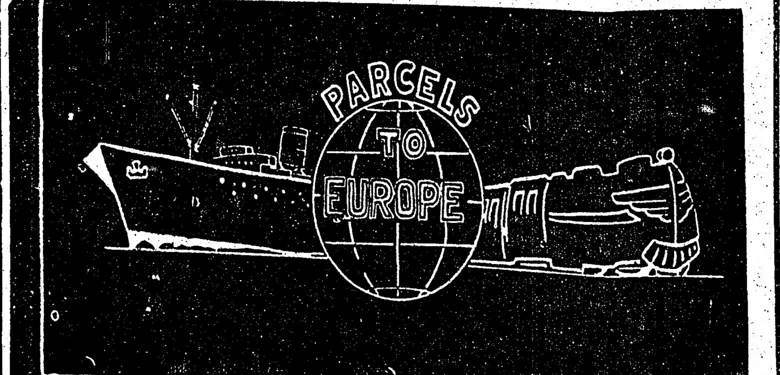

JAUNAS UN LIETOTAS MANTAS
uz visām AUSTRUMEIROPAS zemēm.
Pārsūtīšana un muita samaksājama šeit
JANIQUE TRADING CO
Galvenais birojs:
835 Queen St. W., Toronto, Ont., EM 4-4025
Firmas nodaļas: Londonā (Anglijā). Winnipeg, Man., 677 Main St., tel. 927-695. St. Catharines, Ont., 78 Geneva St., tel. 5-7480. Hamilton, Ont., 652A Barton St., E., tel. LI 5-0264, Edmonton, Alta, 10649 - 97th St., tel. 2-3839. Buffalo, N.Y., U.S.A., 1162 Broadway, tel. FI 1272 un citās pilsētās

Dr. med.
K. ZYMANTIENE
Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1393 Dundas St. W., Toronto (darbā Rusholme - Gladstone).
Pieņem katru dienu no 1-3 un 6-8, sestdienās no 11-2 un pēc vienošanās. Tel. OL 6851.
Runā latviski un vāciski

R. BLAUMAŅA
KOPOTI RAKSTI
8., 9., 10. sējumi,
ies. $11.60
Dabūjami
DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO

KĀ TOP ŠVEICES SLAVENIE PULKSTEŅI

Šodien, kad esam paraduši dzīties uz priekšu ar "simtiem zirgspēku stipru motoru palīdzību, nākas grūti aptvert, ka mūsu dzīvi lielā mērā regulē un ietekmē kāds mechanisms, kas spēj attīstīt ne vairāk kā vienu simttūkstošo daļu no viena zirgspēka jaudas. Šī enerģijas „sīkbūtne" ir mums visur tik nepieciešamais pulkstenis. Tā galvenai rats vienas sekundes laikā pakustas uz priekšu piecas reizes un piecas reizes apstājas — 864.000 apgriezienu dienā, kustoties uz priekšu ar apmēram 60 jūdžu ātrumu stundā.

Pulksteņu ražošanas metropole pasaulē ir mazā Šveices republika, kas šodien ražo apmēram 60% no visiem apgrozībā esošiem pulksteņiem. Šveices pulksteņtaisītāji ir īsti brīnumdari. Viena mārciņa zviedru tērauda Ženēvā maksā piecus dolarus. Kad Šveices pulksteņtaisītāji ir beiguši tērauda mārciņas apstrādāšanu, pārvēršot to sīkās atsperēs, zobratos un riteņos, tās vērtība no pieciem dolariem ir pieaugusi līdz pieciem tūkstošiem dolaru.

Pulksteņtaisīšana kā valsts arods Šveicē sāka iesakņoties apmēram pirms 300 gadiem, un tā netiešs veicinātājs ir kāds angļu ceļotājs, kas bija ieradies Šveicē, lai apskatītu Jurā kalnus. Vietējie stāsta, ka La Sanjē miestiņā angļa pulkstenis pēkšņi apstājies. Citas izejas neredzēdams, pēdējais devies meklēt miestiņa kalēja palīdzību. Kalējs gan aizbildinājies, ka no tādām lietām neko nesaprotot, bet beigās tomēr apsolījies mēģināt mechanismu izlabot. Tas viņam ne tikai izdevies, bet, vadoties ar atmiņu, viņš pulksteni pagatavojis arī sev. Kaimiņi ar vislielāko interesi apbrīnojuši kalēja gatavojumu. Kalējs tad arī sācis pārējiem ierādīt pulksteņa mechanisma noslēpumus. Drīz vien jau visi apkārtējie lauksaimnieki, gani, kalēji un galdnieki varējuši lepoties ar saviem pulksteņiem. Necik ilgi pulksteņu taisīšanas drudzis pārgājis arī uz citiem ciemiem, lielā ātrumā virzīdamies pa Šveices kalniem un ielejām. Pulksteņu taisīšana izrādījās lieliska nodarbe kalnainās Šveices garajās ziemās.

Divdesmitajā gadsimtā Šveices pulksteņu kvalitāte nav mazinājusies, bet kvantitāte daudzkārt palielinājusies. Gada laikā Šveice eksportē apmēram 33 miljoni pulksteņu. So miljonu lielākā daļa tiek ražota 2500 dažādās fabrikās, kas izkaisītas pa visu Šveici, nodarbinot vairāk kā 70.000 cilvēku. Bet zināms daudzums pulksteņu vēl joprojām garajos ziemas vakaros tiek gatavots vientuļajās kalnu sētās, kur katra pat vissīkākā pulksteņa sastāvdaļa tiek pagatavota mājas līdzekļiem. Lielākajās un modernākajās Šveices pulksteņu fabrikās ir daudz mašīnu, kas ātri un lēti ražo lielus daudzumus visdažādāko pulksteņu. Un tomēr no 1400 dažādām darbībām, kas nepieciešamas, lai pulksteni salīktu kopā, ap tūkstoti darbu vēl vienmēr jāveic rokām. Šveices pulksteņtaisītāju algas ir apmēram 20% augstākas nekā pārējiem Šveices amatniekiem, toties darba apstākļi ir tādi, kas vienam otram drīz vien jau liek apskatīties pēc jauna aroda. Darba laikā runāt ir aizliegts, jo cilvēka elpa var nelabvēlīgi iedarboties uz jūtīgajām pulksteņa mechanisma daļām. Šķavas un žāvāšanās var kaitēt apžāvātā pulksteņa precizitātei pat vēlākos gados. No sviešanas katrs pulksteņtaisītājs baidās kā no nāves. Smēķēšana darba telpās ir pilnīgi noliegta. Sievietes nedrīkst lietot smaržas. Ielas apavi darba vietā tiek pārmainīti pret mājas kurpēm. Ielas drēbēm uzķerbj virsvalku, lai izvairītos no lieliem putekļiem. Dažus pienākumus sarežģītajā pulksteņtaisīšanas procesā šodien lielāko tiesu veic sievietes, jo vīrieša roka dažām darbībām ir par daudz smaga. Visniecīgākā kļūdīšanās smalkā mechanisma izgatavošanā var sabojāt visu ilgo pūliņu rezultātu. Bet dažus darbus pulksteņu fabrikās veic tikai vīrieši, piemēram, sīku skrūvīšu pagatavošanu, kas ir tik mazas savos apmēros, ka 50.000 gab. var salikt vienā uzpirkstnī.

Šveices pulksteņtaisītāji tiek apmācīti īpašās skolās, kur mācību ilgums līdz meistara grada iegūšanai ir septiņi gadi. Skolas izlaiduma dienās darba devēji mēģina pārsolīt jaunos amatniekus, jo pulksteņtaisītājiem darba ir diezgan, bet meistaru nepietiek nekad, lai veiktu visus pasūtinājumus.

Pirms uzņemšanas pulksteņtaisītāju skolā nākošajiem mācekļiem jāveic dažādi redzes un taustes veiklības uzdevumi. No šo uzdevumu rezultātiem skolas vadība izlemj, vai reflektantam ir pulksteņtaisītāja amatam nepieciešamie dotumi. Mācību laikā skolēni pagatavo lielāko vairumu savam amatam nepieciešamo instrumentu, un instrumentu nepieciešamības ziņā pulksteņtaisītāji stāv uz viena līmeņa ar vismodernākiem chirurgiem. Septiņu mācības gadu laikā katrs skolēns izgatavo četrus chronometrus, katru vissīkāko atsperīti, katru zobratu. Chronometrs sastāv no 300 dažādām daļām, kamēr vienkārša pulksteņa daļu skaits sasniedz tikai 150.

Pulksteņu rūpniecības attīstībā vislielākie panākumi ir Šveicei. Šveiciešu pulksteņtaisītāji bija pirmie, kas sāka likt dimantus pulksteņos, pirmie, kas iemācījās jaukt niķeli ar tēraudu spirāļu taisīšanai, pirmie, kas sāka ūdensdrošu un automatiski uzvelkamu pulksteņu gatavošanu. Kaut arī pulksteņa uzvilkšanai ir nepieciešamas tikai dažas sekundes, cilvēkam pagāja 200 gadu, kamēr tas iemācījās pagatavot pulksteni, kuŗa uzvilkšana notiek automatiski.

Jau vienkārša pulksteņa pagatavošana ir ārkārtīgi sarežģīts uzdevums. Šveices pulksteņmeistari savā mākslā tomēr jau ir aizgājuši tik tālu, ka prot pagatavot pulksteņus distances mērīšanai, pulsa skaitīšanai, saules un mēness lēkta un rieta noteikšanai, kā arī laika noteikšanai visā pasaulē. Pagājušās Olimpiskajās spēlēs Šveices pulksteņtaisītāji pārsteidza sporta pasauli ar tādiem fotoaparāta un pulksteņa krustojumiem, kas ne tikai fotografiski noteica kādas sacensības iznākumu bildēs, bet tai pašā laikā, sinchronizēts ar startera pistoli, pilnīgi precīzi noteica laiku, kāds pagājis no starta šāviņa līdz mērķa sasniegšanai.

Šveice gatavo lielus un mazus, praktiskus un nepraktiskus pulksteņus. Mazākaie jebkad Šveicē pagatavotie pulksteņi ir sērkociņa galviņas lielumā. Tos nēsā gredzenos, auskaros var arī ievietot smaržu pudelīšu aizbāžņos. Reiz kāds afrikāņu virsaitis pasūtināja pulksteni, ko varētu ielikt vienā no viņa zelta zobiem. Kaut arī šīsdienas pulksteņu rūpniecība jau var lepoties ar ārkārtīgu progresu, absolūtais pulkstenis, visu pulksteņtaisītāju sapnis, vēl nav pagatavots. Tam būtu jābūt tādam, kam nav vajadzīga ne mazākā uzraudzība. Tam būtu jābūt pulkstenim, kas nekādos apstākļos neklūtu ne lēnāks, nedz ātrāks, kas nekad nebojātos un neapstātos. Bet arī pulksteņu rūpniecības perpetuum mobile pagaidām ir tikai sapnis.

GERALD H. MARSDEN
Advokāts un notārs
6 Adelaide St.E. Room 809
EM 6-9614
runā vāciski un krieviski
Mr. A. KERSON,
igauņu jurists,

LEE & MURPHY
Advokāti — notārs
85 Richmond St., West, birojs 322, prasīt pēc
J. HELLAT,
Runā vāciski, krieviski un zviedriski.
Birojā EM 3-2062,
mājā HU 1-0080.
mājās MA 0141, Toronto

A. SILAVS
● DRĒBNIECĪBA,
● TĪRĪŠANA,
● IZLABOŠANA
Šis uzņēmums jums pakalpos vislabāk. Mērenas cenas.
415 DUNDAS ST. E.
Toronto (pie Parliament)
EM 4-0089

Dāmu vakara tērpus un līgavu tērpus izīrē
NINA KOCHS
145 DOWLING AVE, TORONTO,
Tel. LA 3437
Bagātīga izvēle — lētas cenas
(405)

MONTREALĀ
FOTO STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P. Q. Pilsētas centrā
Tel. WE 5543

THE NORSEMAN OIL BURNER
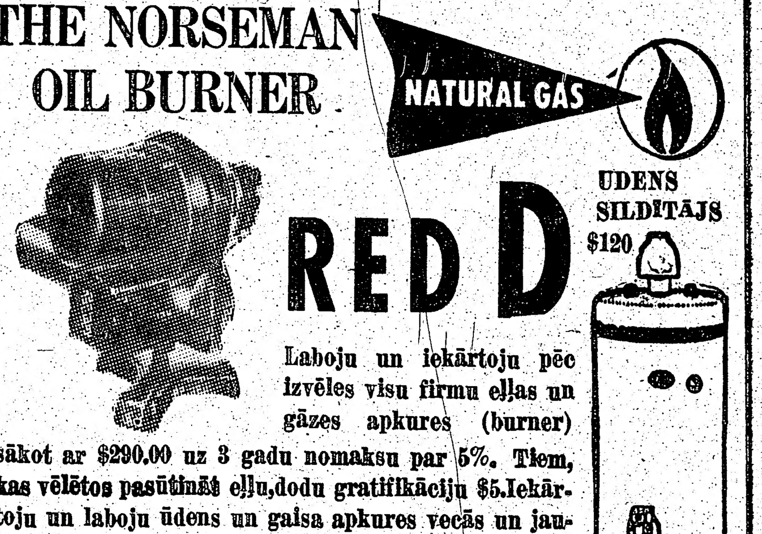

RED D
UDENS SILDĪTĀJS $120
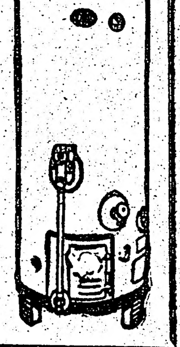
Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas un gāzes apkures (burner) sākot ar $290.00 uz 3 gadu nomaksu par 5%. Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu, dodu gratifikāciju $5. Iekārtoju un laboju ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs. Par krāsns un eļļas apkures tīrīšanu $6.00.
A. LAGUNS,
204 Oakwood Ave, Toronto, tel. ME 6583

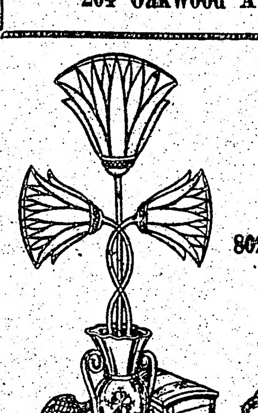
Ziedi katram gadījumam
LOTUS puķu veikalā
802 BATHURST St. pie Bloor, KE 3884, Toronto
Kanadas latviešu daiļamatnieku salons
LOTUS

ELZA PĒRKONE
Kopj: seju, galvas ādu, matus; iznīcina: liekos matiņus, sarkanās dzīsliņas, kārpas, uz visiem laikiem.
Sniedz padomus visos kosmētikas jautājumos un piemēro tieši jums domātos preparātus.
Diatermija. — Elektrolīze. — Galvanizācija. — Kalnu saule
Matu, uzacu un skropstu krāsošana. Ilgviļņi.
Pieprasiet mūsu cenrādi
AMARYLLIS
COSMETOLOGICAL INSTITUTE
61 Charles St., W., Toronto, tel. WA 1-9011

Tautas deju un dziesmu vakars SIDRABENĒ

Š. G. 13. AUGUSTĀ. SĀKUMS PLKST. 6 VAKARĀ

Programmā piedalās: TLB-as DIŽDANCIS, SIEVIEŠU KVARTETS un PŪTĒJU ORĶESTRIS

Pēc tam BALLE. Spēlēs pūtēju orķestris Slaucītāja vadībā

Ieejas maksa $1.00 TLB-as Diždancis un 1. latv. ev.-lut. draudze.

DAUGAVAS VANAGU APVIENĪBA ČIKĀGĀ

rīko š. g. 6. augustā, 4306 W. North avenijā, Lions Building telpās

GADSKĀRTĒJO

VASARAS BALLI

SPĒLĒS LATVIEŠU DEJU ORĶESTRIS

BAGĀTĪGA ATSPIRDZINĀJUMU BUFETE

Ieeja $1.50, ieskaitot nodokli. Sākums pl. 7.30. Atlikums DV darbam

DV APVIENĪBAS VALDE

SKAŅU STUDIJAS

DAINA

JAUNĀS SKAŅU PLATES:

1) BORISS PIEKALNĪTIS (bass)

Mana kokle — J. VITOLS. Imantas dziesma — A. KALNIŅŠ. Sapņu zeme — B. SKULTE. Dainu zeme — B. SKULTE. Esam lielķēniņa dēli — J. KALNIŅA

Pie klavierēm A. BĒRZKALNS

2) VALDEMĀRS SALNA (tenors)

ATMIŅAS — Angļu valsis, trio pavadījumā. VĒLREIZ — tango, trio pavadījumā.

VĒL KRAJUMĀ

3) KALVIS — vīru dubultkvarteta 5 dziesmas.

4) DIŽDANCIS — sieviešu kvarteta 6 tautas deju dziesmas.

5) DAINA — jauktā koŗa, 9 dziesmas, diriģ. E. Freimane

Pirmās 4 ir mazās 45 RPM plates, to cena $2.00. Piektās plates cena Kanadā $5.00

Speciālas programmas mājai, skolai un sarīkojumiem uz pasūt. — mīkstajās skaņu platēs!

Pieprasiet savās grāmatnīcās vai tieši

SKAŅU STUDIJĀ DAINA,

2719 W. Evergreen Ave., Chicago 22, Ill. U.S.A.

ADRESES MAIŅA

A. FLAUMS

pulksteņu, zelta un sudrablietu veikals — darbnīca

Darba laiks no 8.30-6 vak., sestdienās no 8.30-3

AR 1. JŪNIJU ATRODAS

88 RICHMOND ST. WEST

TORONTO EM 8-5790

HARVEY KEITH REALTOR

138 Eglinton Ave., East, Toronto

HU 1-3346

Piedāvā ar sekojošām iemaksām:

$2.500.00 WILLOWDALE 6 istabu atsevišķa ķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure, garāžas iespējas un dārzs. Tuvu satiksmei.

$4.000.00 WINNETT — VAUGHAN RD. 7 istabu atsevišķa ķieģeļu māja plūs 2 istabas un virtuve pagrabā, ūdens-eļļas apkure, garāža.

$4.000.00 CARLAW — MORTIMER 6 istabu atsevišķa ķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure, privāts iebraucamais ceļš un garāža.

$5.000.00 INDIAN RD. — CRES. 9 istabu atsevišķa ķieģeļu māja, eļļas apkure, 2 garāžas un dārzs.

$6.000.00 WINDERMERE — ARDAGH 7 istabu atsevišķa ķieģeļu māja, eļļas apkure, garāža. Māja labā stāvoklī.

$7.000.00 BLOOR — WOLMER RD. 9 istabu atsevišķa ķieģeļu māja, 2 modernas virtuves, ūdens-eļļas apkure, 2. un 3. stāvs mēbelēts, iebraucamais ceļš un garāža.

L. VĒVERIS, mājā RO 9-5049

Aizdevumu sagāde iemaksām par 3 proc. gadā

Nesaistoša informācija par visiem mūsu sludinājumiem lielajos dienas laikrakstos

LATVIJAS AMERIKĀ

MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO

pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus:

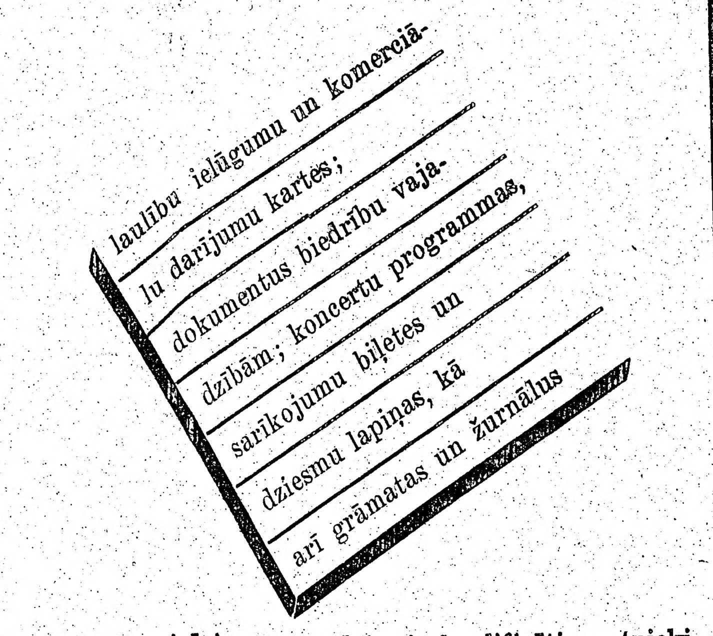

Darbus apzinīgi un gaumīgi veic kvalificēti amatnieki ar ilggadīgu praksi

Pasūtinājumus pieņem:

spiestuvē, 154 St. Patrick St., EM 8-3239 un kantorī, 123 Huron St., tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada

Pasūtinājumi no provinces jānodod nedēļu un no Toronto 3 dienas pirms paredzētā darba izpildīšanas termiņa

IECEĻOŠANAS, IZCEĻOŠANAS vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanu legālizācijas un citas lietas administratīvās iestādēs kārto ALEKSANDRS KĀNBERGS 596 Sherbourne St., Toronto (pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

KAS VĒLĒTOS

pa atvaļinājuma laiku savest kārtībā ēkas pamatus uz laukiem, farmā? Ofertes adresēt šī laikraksta kantorim

Nr. 516

IZPILDU

APMETUMA DARBUS

jaunus, kā arī laboju ikkatrā vietā. Ātrs darbs, mērenas cenas.

Zvanīt no plkst. 6—8 vakarā

OL 3711, Toronto

Vajadzīga sieviete

mājsaimniecībā uz vienu mēnesi latviešu pagastā.

Zvanīt vakaros

MO 5531, Toronto (513)

Dažādus elektriskos darbus veic

R. PURVS

Tel. MO 1640, Toronto

JA IR KĀDI, kas vēlas dzīvot 4 mēnešus par pus īri, var īrēt visu otro stāvu vai pa istabām. Zvanīt GE 3883, Toronto. Krūmiņš. (508)

JAUNREMONTĒTS gaišs 4 istabu dzīvoklis un garāža izīrējams St. Clair — Lansdowne rajonā. Tel. — OL 8957, Toronto. Zvanīt darbdienās. (501)

IZĪRĒJAMS dzīvoklis 2. stāvā — 3. istabas un virtuve — un 3. stāvā 2 nemēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām. Garāža. Apskatīt no pl. 3 pp. 631 Beresford Ave, Runnymede — Dundas rajonā. Laba satiksme.

HEYDON PARK RD. izīrējamas 3 nemēbelētas istabas. Visas ērtības. Laba satiksme. Zvanīt OL 7498, Toronto. (502)

HIGH PARK rajonā izīrējams nemēbelēts 2 vai 3 istabu dzīvoklis ar virtuvi. Garāža. 132 Edna Ave, Toronto. Apskatīt pēc plkst. 6 vakarā, sestdien un svētdien visu dienu. (514)

ST. CLAIR - DUFFERIN rajonā izīrē 2 nemēbelētas istabas un virtuvi ar gāzes plīti. Piemērotas 2 personām. Garāža. ME 1020, Toronto. (503)

BEECH RAJONĀ izīrējams vienas istabas dzīvoklis ar vai bez mēbelēm. Garāža. Īrnieki var būt arī ar bērniem. OX 1-2429, Toronto. (512)

IZĪRĒJAMA labi mēbelēta istaba 2. stāvā ar virtuves lietošanu. Tel. — RI 3670, Toronto. (478)

IZĪRĒJAMA istaba ar vārīšanas iespējām, tuvu satiksmei un veikaliem. GL 6869, Toronto. (509)

ST. CLAIR — OAKWOOD rajonā igauņu mājā izīrējama skaista tikko remontēta istaba vieniniekam. 250 Winona Dr., Toronto. Lūdz zvanīt dienā LL 4831. (510)

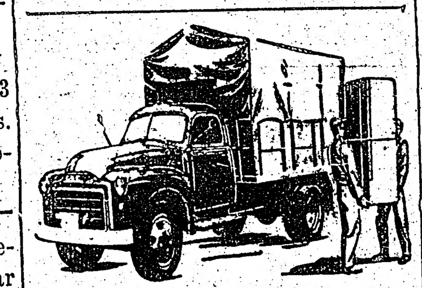

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS (BALTIC MOVERS)

Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury

Lūdz zvanīt OL 1403

30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

BAZNĪCAS ZIŅAS

Ņujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N.Y.

Betlemes baznīcā dievvārdi katru svētdien, plkst. 11.15.

31. jūlijā — māc. K. Freimanis.
7. augustā — māc. K. Freimanis.
14. augustā — māc. A. Ozols.
21. augustā — māc. R. Zariņš, dievgalds.
28. augustā — vikārs.

Sv. Toma baznīcā, Bronksā vasaras dievkalpojumi būs tikai katra mēneša otrā svētdienā, plkst. 9 rītā.

14. augustā māc. A. Ozols.

Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā, kā parasts, pl. 2 dienā, katra mēneša pirmajā un trešajā svētdienā:

7. un 21. augustā, māc. F. Treus.

Hempstedē, Metodistu baznīcā vasarā reizi mēnesī sestdienas vakaros: 6. augustā plkst. 6.00, māc. D. Grauds.

ČIKĀGĀ

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp., bet jūlija, augusta un septembŗa mēnešos — ik pārnedēļas.

Māc. A. Sudārs, 1030 - 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā, lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Ķirsons Meivūdā, Ill. sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 S. 11-th Ave.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St., 31. jūlijā, pl. 11., māc. A. Rautenšilds. Svētdienas skola tai pašā laikā.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Svētdien, 14. augustā, plkst. 6.30, dievkalpojums.

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Niagarā 6. aug., plkst. 6 vakarā Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd. N. Svētvakara diekalpojums.

Londonā, 14. aug., plkst. 9 rītā Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Vellandā, 21. augustā, plkst. 1 pp. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

St. Katarīnēs 21. augustā, plkst. 3 pp. Kristus bazn. dievkalpojums.

Londonā, 28. augustā, plkst. 9 rītā Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, latviešu draudzē sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave, So.)

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259 Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Dievkalpojums 31. jūlijā nenotiks. Augustā dievkalpojumi notiks mēneša 7. un 28. dienā, plkst. 9.45 rītā Jāņa (agr. Pāvila) ev.-lut. baznīcā.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton

Svētdien 31. jūlijā dievkalpojums Sidrabenē.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa Latviešu ev.-lut. draudzē Toronto

31. jūlijā, plkst. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā māc. A. Briedis.

7. augustā, pl. 9 rītā dievkalpojums Jāņa baznīcā, māc. A. Lūsis.

14. augustā, pl. 9 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Lūsis.

21. augustā, pl. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Briedis.

28. augustā, pl. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Briedis.

Bramptonā latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojums 21. augustā, pl. 1.30 pp. Grace United baznīcā, māc. A. Briedis.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave, Red Deer, Alberta, tel. 2918.

Māc. Elmārs Caune (11320-102 Ave, Edmonton, Alta) dievkalpojumi Kalgarijas latv. sv. Pāvila draudzē.

Svētdien, 14. augustā, plkst. 3-os pp. Pirmā Luterāņu baznīcā.

Edmontonā, sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums svētdien, 21. augustā, plkst. 7 vakarā.

Lēzbridžā dievkalpojums svētdien, 7. augustā, plkst. 3 Kristus baznīcā.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

Māc. R. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

Dievkalpojums 31. jūlijā plkst. 3 pp.

Māc. Ed. Ķergis, 153 Bancroft

Timminsā, svētdien, 31. jūlijā, pl. 15 lut. baznīcā, dievkalpojums.

Norsbejā, svētdien, 7. augustā, pl. 17 lut. baznīcā dievkalpojums.

Māc. H. Kušlis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q. tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

31. jūlijā, pl. 1.30 pp. kapu svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. F. Ruperts, 159 Maryland St. Winnipeg 10, Man.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vinipegas draudzē notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu krustojumā.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12. dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Church, 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1.4218.

MATILDE BIRĢELIS

Dzimusi 1873. gada 2. februārī,
Mirusi 1955. gada 21. jūlijā

...Sirds sāpēs nogurusi, tai zemes jaukums lieks.
Iet mājās, iemigt klusi — tas viņas svētais prieks.

Dziesma: 784-3b.

TORONTO SV. JĀŅA DRAUDZES BĒRU KASE

LATVIEŠU PUĶU SALONS

CALLA

727 Danforth Ave, pie Pape, tel. HA 9911, Toronto

● Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem. ● Bagātīgā izvēlē griezti ziedi. ● Podu puķes ● Zaļumi un tropiskie stādi ● Tautiski izstrādājumi ● Keramika

Pasūtiniet nekavējoties, mēs piegādājam mājās

MĀJU PĒRKOT mūsu pārstāvis P. AVOTIŅŠ sniegs jums laipnu un izsmeļošu informāciju visos attiecīgos jautājumos. Palīdzam sagādāt naudu iztrūkstošai iemaksai.

MĀJU PĀRDODOT,

bez atlīdzības novērtējam jūsu īpašuma tirgus vērtību un dodam padomus obligāciju pagarināšanas jautājumos.

AL. GARBENS, Realtor

Member of Toronto and Ontario Real Estate Board

1611 Bloor St. W. Toronto, LO 2738 vai LA 8772

HERMAŅA KLIGERA

FOTO STUDIJA

1 First Ave, Toronto, Ont.

RI 5697 — HA 9908

(Gerrard — Broadview)

Portreti, kāzu, dokumentu un krāsu uzņēmumi. Attīstu un kopēju arī amatieru darbus

EM. REMARKS

LAIKS MĪLĒT LAIKS MIRT

Cena $3.50

DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

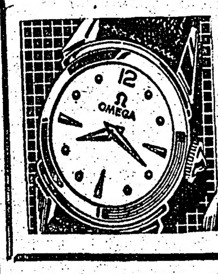

JUVELIERA UN PULKSTEŅU LABOŠANAS VEIKALS

Bagātīga visu firmu pulksteņu izvēle ● Dabūjami Šveices un citi Eiropas firmu labākie pulksteņi — dāmām un kungiem. ● Par darbu garantējam un dodam latviešiem 10% atlaidi.

702 QUEEN ST. W. TORONTO, ONT., EM 4-7783

Uzmanību! Uzmanību!

SAKARĀ AR UZŅĒMUMA PAPLAŠINĀŠANU DODAM JUMS VIENREIZĒJU IESPĒJU IETAUPĪT SIMTIEM DOLARU

Mēs piedāvājam:

53 Buick R. Heater $1,499
52 Buick Super Hardtop Radio, Heater, Aut. Transm. $1,499
54 Ford Customline Sed. ...$1,499
54 Pontiac Coach $1,399
53 Custom Sedan $1,099

WESTLAKE MOTORS

1401 DANFORTH Ave, Toronto, Ont.

Tel. RI 7575

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ ....

līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..............

..........................abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI. 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-8360

APKĀRT ZEMES LODEI

⊕ Pirms Zviedrijas un Luksemburgas valsts sacīkstēm rokas bumbā Oberhauzenā, atklājās, ka uz laukuma atrodas cīruļu perēklis. Sacīkstes atlikt vairs nebija iespējams, bet izpostīt ligzdu arī nevienam negribējās. Pirms spēles visus spēlētājus informēja par radušos „traucējumu" un lūdza tos būt uzmanīgiem, cik iespējams. Pēc sacīkstes visi spēlētāji apstājās ap perēkli un sev par lielu prieku konstatēja, ka tas ir neskarts un visas olas ir veselas.

⊕ Florencē, Itālijā, neveiksmīgi beidzies kāds svētceļojums. 25 gadus vecais Leonello Natoli nesa smagu krustu no Milānas uz Romu, lai tādā kārtā izpirktu savā jaunībā pielaistās kļūdas un pārkāpumus. Ceļā no lielā karstuma un piepūles viņš pakrita un pagība. Svētceļnieku aiznesa uz slimnīcu, kur pēc atspirgšanas policija viņam paziņoja, ka iedomātā veidā svētceļojumu nebūs atļauts turpināt, jo tas esot pret sabiedrisko kārtību.

⊕ Ēģiptes valdībai izdevies apķīlāt kādu narkotisku vielu sūtījumu, vērtībā tuvu pie miljona dolāriem. Akcijā piedalījās visas trīs armijas ieroču šķiras un tikai pēc sīvas cīņas ar kontrabandistiem tiem izdevās piekļūt nelegālajam sūtījumam. Cīņas notika klinšainajā Kenas provincē, un kontrabandistus notvēra Ghardaka ostā. Iestādes apgalvo, ka narkotiskie sūtījumi nāk no Turcijas un Izraēlas.

LAI SAMAKSĀTU ĀRSTAM — KĻŪST PAR IELAS MEITU

Šajās dienās Vašingtonā Senāta narkotikas izmeklēšanas komisijas priekšā stājās kāda izskatīga dāma gadus 42 veca ar visai dīvainu un neparastu sūdzību. Sniedzot mutvārdu liecību pret ārstu Dr. Hariju Frīdemani, šī glītā dāma atklāja savu noslēpumu. Lai samaksātu ārstam honorāru, bijusi spiesta nodarboties ar prostitūciju.

Pēc ārsta un glītās dāmas paskaidrojumiem, liekas, ka senātoru kungi nostājušies pēdējās pusē. Dāma izteikusies, ka ārsta honorārs sasniedzis 40.000 dolaru. Turpretim Dr. Frīdenbergs apgalvo, ka viņa pieteiktā summa nepārsniedzot 3.000.

Tas sākās 1950. gadā, kad daiļā dāma ieradās pie Dr. Frīdemaņa, meklējot palīdzību atturēties no alkohola lietošanas. Pēc tam ārsts sācis iet pie pacientes mājās un divas reizes mēnesī devis iešļircinājumus. Ārsta apciemojumi kļuvuši aizvien biežāki, un pēdējā laikā viņš pacienti apmeklējis 4-5 reizes dienā. Pēc pāris gadiem dāma sapratusi, ka ārsts izdara viņai morfija injekcijas, ņemot par vizīti $5,-. Ārsta honorārs astronomiski pieaudzis. Acis nolaidusi, klusā balsī klausītājiem paskaidrojusi, ka šīs milzu summas samaksāšanai viņai nekas cits neatlicis, kā nodarboties ar to, ko piekopj tik daudz sieviešu — prostitūciju. Lieta sarežģījās vēl vairāk, kad dāma pateica, ka ārstam viņas „nodarbošanās" bijusi zināma, kā arī tas, kādēļ viņa to dara. Kad summa bijusi jau pārāk liela, ārsts no tālākās palīdzības atteicies, kāpēc bijusi spiesta griezties pie cita ārsta.

Turpretim Dr. Frīdemanis paskaidro, ka esot gan dažreiz pacientei devis morfiju, bet kategoriski noliedz to, ka viņu pārvērtis narkotiķē. Paciente ar prostitūciju nodarbojusies, jau pirms viņš sācis to ārstēt. Dr. Frīdemanis noliedz gandrīz visu savas bijušās pacientes stāstu, izņemot to, ka ņēmis $5 par vizīti. Viņš apstiprina, ka sešu gadu laikā pacienti apmeklējis apmēram 600 reižu. Parasti viņa bijusi aizņemta un neapģērbta...

Komisija noskaidrojusi, ka Dr. Frīdemanis gada laikā izlietojis vairāk morfija nekā kādā slimnīcā.

MODES APSKATE PIGBRIDŽĀ

Jaunākos muduļus nozīmējusi Zete Palete

„Pluškīt, mēs pēc divi nedēļām rīkosim modes apskati," Taisnībene kādā saulainā vasaras rītā paziņoja viņam. Tas pašreiz darbojās ap saviem zivju iznīcināšanas rīkiem, jo vakarā gribēja kopā ar draugiem braukt zušus ķert. Domās ar svarīgākām būšanām aizņemts, viņš pirmajā brīdī nesaprata.

„Kas — mēs?"

„Nu — mēs! Pē Bē Bē Dē Kā!" Pigbridžas Biedrošanās Biedrības Dāmu Komiteja!"

„Ko rīkosit?" Taisnība, izrādījās, nemaz nebija klausījies.

„Modes apskati. M-o-d-e-s. Nekad par tādām neesi dzirdējis?"

Taisnība nobijās ne pa jokam. Vai nebija jau agrāk dzirdēts par saules dūrienu un tā sekām? Un laiks tagad bija karsts un sutīgs...

„Vai tev jau sen tā?" uzmanīgi iejautājās, rūpju pilnu skatu sievā vērdamies.

Nu bija Taisnībenes reize brīnīties.

„Kas — tā?"

„Nu tā. Tas nelabums..."

„Kāds nelabums?"

„Nav tev galvā tāds kā spiediens un reibonis?"

Kad laulātie atkal bija izlīguši un Taisnība apsolījās sievas valodu nekad vairs neuzskatīt par saules dūriena ķerta cilvēka muldēšanu, viņš dabūja zināt visus paredzamos brīnumus: no Pigtaunas bija gaidāma ierodamies skaistumkopēja Smāķa kundze, kas šā brīdī iemācījot Pigbridžas dāmas kļūt par īstām Kleopatrām. Kleitas — jeb modeļus, kā Taisnībene teica — un citus apģērbu gabalus modes skatei Tītona veikalā it kā priekš sevis uz parāda paņemšot katra Komitejas dāma; pēc modes skates visus došot atkal atpakaļ, sacīdamas, ka tomēr nepatīkot — Tītons, kā zināms, visu ņemot atpakaļ. Cepures samekļēšot katra mājās — to neesot trūkums.

Ideja par modes apskati Taisnību savaldzināja kā skaistas sievietes liesmains skatiens — sevišķi pēc tam, kad sieva pateica, ka tērpus apskatē demonstrēšot profesionāli modeļi, — un īpaši priecīgs viņš kļuva, kad atklājās, ka arī viņam paredzēta kaut maza, bet izšķirīgi svarīga loma: būt par modeļu pieteicēju.

Kad pienāca liktenīgā diena, saule ceptināja karsta un svelmaina. Lai kaut kā cīnītos ar karstumu, Taisnības pirmais solis sarīkojuma namā bija pagrabā, kur viņš pamatoti cerēja sastapt Lampatānu un Žēlastību. Viņš nebija vīlies. Draugi sēdēja vēsākajā stūrītī, uz galdiņa to priekšā atradās dažas alus, vienas limonādes pudele un pāris glāžu, bet vēsuma baudītāju acīs vizmoja dzirkstošs nemiers.

„Še nu, noprovē," Lampatāns pastūma glāzīti Taisnības virzienā, iepriekš tajā no kabatā glabātā Mikiņa ielējis labu šļacienu dzīvības zeltainās sulas.

Kad Lampatāna Mikiņš bija nokopts un Žēlastības pusē, ieradās kāda no komitejas dāmām un aicināja Taisnības kungu uz skatuvi pienākumu izpildīšanai.

„Mēs tūlīt sāksim," viņa teica, bažīgi vērodama Mikiņu Žēlastības rokā, tukšās alus pudeles uz galda un dzidro mirdzumu draugu acīs.

„Bet vai jūs varēsit?"

„Es?" Taisnība izrieza krūtis, „es?!!"

Ar to pietika, lai izklīdinātu pēdējās šaubas par Taisnības spējām.

Kaut svīzdams, bet vislabākajā gara stāvoklī viņš novietoja savas divi simti mārciņas uz skatuves mikrofona priekšā aiz žūrijas galda un pārlaida zālei skatu, kurā neviltots prieks jaucās ar pārākuma apziņu. Kādas trīs, no eņģēm izceltas durvis, pārliktas pār steigā sasistiem steķiem, veidoja ceļu, pa kuru vajadzēja pastaigāties modeļiem. Zālē pie galdiņiem sēdēja Pigbridžas sabiedrības krējums ar Pusmucu priekšgalā un gaidīja tālākos notikumus.

Tie nāca.

Smāķa kundze — modes apskates techniskā vadītāja — bija iedevusi Taisnībam papīra lapu, kurā kārtīgi cits aiz cita rindā bija uzrakstīti visi rādāmo tērpu apraksti un nosaukumi. Taisnībai tik vien vajadzēja kā sagaidīt attiecīgā modeļa uznākšanu uz skatuves un nolasīt uzrakstīto. Patiesībai par godu jāsaka, ka vislabāki Taisnībai izdevās pats ievads, kurā viņš lasīja, ka tērpus demonstrēšot loģiskā secībā, t. i., sākot ar rīta, tad rādīšot dienas, tad pēcpusdienas tērpus un tā tālāk.

Kad uz skatuves milzīgā puķotā rīta mētelī, kas vaļīgi bija pārsviests gaiši zilam un — galvenais — caurspīdīgam nailona nakts kreklam, parādījās pirmā demonstrētāja, rīta svārku stūri kairinoši paplandīdama, lai skatītāji labāk varētu pārliecināties par tās kāju daiļo veidojumu, publika iešalcās un sakņupa skatuves virzienā, un arī Taisnība pazaudēja rindu. Klusēt nedrīkstēja, un tā viņš uz labu laimi paķēra kādu vietu, kas pirmā trāpījās acī. Kamēr modelis, laipni smaidīdams, uz visām debess pusēm gorīdamies un nakts kreklu zem rīta svārkiem it kā slēpt taisīdamies staigāja pa savu laipu, Taisnība sparīgi lasīja:

..un ievērojot dziļo izgriezumu, ko satur kopā zīda saitītes...

„...tērpa parocīgais veidojums dod tā valkātājai katrā situācijā pašapziņu un dzīves prieku. Ievērojiet dziļo griezumu, ko kopā satur divas mazas, viegli atraisāmas zīda saitītes..."

Tāda pati ķibele viņam gadījās pie otrā tērpa. Lai parādītu pietiekamu interesi par tērpiem un valkātājām, viņš uz mirkli atrāva acis tekstam — un rinda bija atkal vējā.

Pie trešā tērpa viņš vairs papīrī nemaz neskatījās. Atzinis, ka tērpu ar pareizo aprakstu kopā tik un tā nesadabūs, viņš uz labu laimi grūda ārā, ko vien bija dzirdējis sieviešus par tērpiem runājam, un kas gadījās uz mēles.

„...šis melnais plīsē pēcpusdienas volānu veidojums ar gaišajiem dekoltē ielaidumiem var tikt valkāts gan ar, gan bez stolu aplikācijām. Sevišķi šiki tas izskatās ar piemērotu rokas somiņu un krepsatēna vai pana musturiem. Lūdzu, ievērojiet piemērotās melnās kurpes un gaiši zaļo koraļļu kakla rotu, kas brīnišķīgi harmonē ar attugīgās līnijās veidoto kombinē. Anton, neāksties!"

Pēdējais zīmējās uz Žēlastību, ko Smāķa kundze bija lūgusi talkā, Taisnību nodabūt no skatuves. Žēlastība nebija lūdzams. Apzinādamies uzdevuma svarīgumu, viņš lēniem un svinīgiem soļiem bija uznācis uz skatuves un ar labo roku no muguras puses saņēmis Taisnību aiz apkakles, ar kreiso pieķēris pie tā bikšu dibena, bīdīja viņu sev pa priekšu uz skatuves malu, kur sākās modeļu demonstrēšanai iekārtotā, ne visai stabilā laipa. Tā kā Taisnība izrādīja zināmu un saprotamu pretestības kustību, tad notika nenovēršamais: tilts, kas bija celts un paredzēts maigu dāmu kājiņu graciozai tipināšanai, saprotamā kārtā nevarēja izturēt divu brutālu vīriešu brīvās cīņas demonstrējumam. Zem savām drupām tas apraka abus cīnītājus, dažus puķu podus, palmas un papīra grīdsegu.

Tilts zem savām drupām apraka puķu podus... cīnītājus

Modes apskates otrā daļa līdz ar to daudz zaudēja sava iecerētā spožuma. Taisnībene savējo bija nosēdinājusi zāles vistālākajā stūrī dzēruma izsēdēšanai, tas uz Žēlastību bija tā kā ieskaities, un Žēlastību — savukārt — sieviešu daiļkrāšošanas darbi sevišķi neinteresēja.

Vienīgi dāmas bija sajūsmā.

„Šis krēms ir vienkārši burfīgs!" Žēlastībene rādīja Pusmucienei kādu ziedes trauku, ko Smāķa kundze pēc nodemonstrēšanas uz pašas ādas, laida apkārt no rokas rokā.

„Es gan preferēju Sannīdrīmu — tas nekad neiet nost", Pusmuciene pazina labu mantu.

Noslēgumā Taisnībene pakāpās uz skatuves drupām teikt Smāķa kundzei pateicības runu.

„Kā Pē Bē Bē Dē Kā priekšniecei, lai man atļauts izteikt visu klātesošo nedalītu paldies daiļumkopējai Smāķa kundzei par sarīkojuma kuplināšanu ar visādiem padomiem un neatsveramiem norādījumiem, kam mēs sekosim visas kā viens, un tas bija pirmais un pēdējais tāds sarīkojums Pigbridžā, jo bez Pē Bē Bē te nav vairāk biedrības un mūsu Dē Kā vēl nav otru tādu sarīkojumu sarunājusi un pieteikusi, bet mēs gribam stāvēt savu uzdevumu augstumos un rādīt modi un gara daili, un nākošgad mēs rīkosim atkal tādu, un tad būs arī skaistumkaralienes vēlēšanas, lai redzētu vai Smāķa kundzes sēkla labi augusi, Pluškīt, tu neej viens mājās — aizvazāsies atkal visi trīs — tas Lampatāns te ir visu nelaime — un paldies visām par nesavtīgo darbu, dziedāsim Dievs, dod tautas darbiniekiem."

Augusts Nopūta

Spiedze Ursula Šmite saņēmusi sodu

No Frankfurtes ziņo, ka skaistā vāciete Ursula Šmite, kuru pieķēra spiegošanā Padomju Savienības labā, sodīta ar 17 mēn. cietumā. Viņa bija nodarbināta pie amerikāņu okupācijas spēkiem kā stenografiste. Tiesā vāciete atzinās, ka nodevusi komūnistiem ziņas par amerikāņu novietojumiem Rietumvācijā. Skaistā spiedze ar krieviem sadarbojusies laikā no 1951. - 1953. gadam. 29 gadi vecā brunete tiesā paskaidroja, ka aizbēgusi uz Kanadu, lai izbēgtu no komūnistu nagiem. Kanadā kādu laiku uzturējusies Montreālā. Tālāk tiesas sēdē Ursula paskaidroja, ka spiegot viņu piespieduši komūnisti pēc tam, kad 1950. gadā tie viņu noķēruši pārejot vācu - krievu joslas robežu. Tajā laikā Šmite bijusi britu pārvaldes iestāžu dienestā Vācijā. Krītot krievu rokās, britu iestāžu izdotie dokumenti nodevuši viņas nodarbošanos. Tiesas sēde ilga deviņas stundas. Izvedot no tiesas zāles, spiedzes zilajās acīs parādījušās asaras.

Ursula Šmite emigrēja uz Kanadu 1953. gadā un, kā viņa pati izteicās, lai būtu tālāk no krieviem. Viņu deportēja uz Vāciju pag. gadā, kad viņas darbība nāca zināma amerikāņu militārajām iestādēm. Spiedzes slepenais vārds bijis „Garbo", un savus ziņojumus komūnistiem viņa rakstījusi ar neredzamo tinti. Par pakalpojumiem viņa saņēmusi $280, 84 naudā, ko tiesa konfiscēja. Kādā intervijā bijusī spiedze izteikusies, ka mīlot Kanadu un cerot turp atgriezties. Gadījumā, ja iecelot Kanadā pēc soda izciešanas liegšot, viņa paredzējusi doties uz Dienvidameriku.

Augšā — YMCAs jaunā futbola komanda, apakšā — TLSpK futbolisti

SPORTS

TRADICIONĀLAIS FUTBOLA

zibenturnīrs notiks Sidrabenē 7. augustā, plkst. 1.00. Vienības iepriekš pieteicamas LSAK futbola nozares vad. Arnoldam Grīnbergam, 227 Lauder Ave., Toronto, tālr. LA9040, vai sacensību vietā.

Spēles notiks divās grupās, pirmajā spēlējot organizēto sporta klubu vienībām, bet otrā grupā piedalīsies neorganizēto sportistu vienības pa 6 cilvēki katra.

E. MEDŅA PANĀKUMI ANTVERPENĒ

Edmars Mednis, kas reprezentē ASV šacha pasaules čempionātā jaunatnei, kas notiek Antverpenē, guvis savu pirmo uzvaru, pieveicot spānieti M. Farre.

FUTBOLA DRAUGI!

Uz sacīkstēm, kad spēlē latvieši, aiciniet visus savus draugus un paziņas, lai spēlētājiem būtu morāls atbalsts. Par ieeju nav jāmaksā, paredzēti labprātīgi ziedojumi. Skatītāju rindās var jauki pavadīt pēcpusdienu vai arī novakara stundas. Tātad turpmāk uz redzēšanos kuplākā skaitā, un neskopoties ar uzmudinājumiem!

MEISTARSACĪKSTES FUTBOLĀ

Kanadas latviešu meistarsacīkstēs futbolā pirmajā riņķī piedalījās 3 vienības ar vairāk kā 30 spēlētājiem.

DV: Jēkabsons, Ģimis, Sproģis, Muskāts, Lukovskis, Richters, Kadiķis, Bušs, Hercbergs, Kudrašovs, Kajaks, Miezītis.

TLSpK.: Skujiņš, Kāpostiņš, Grasmanis, Alksnis, Kazaks, Blaubergs, Cākurs, Teteris, Circenis, Upmalis, Puzēdis, Geislers, A. Upmalis un A. Krūmiņš.

YMCA: Rāva, Kārkliņš, Timma, Cīrulis, Pļavnieks, Lapiņš, Rocis, Mazurs, Šnitke un Zirneklis.

Sacīkstes notika sestdien, 23. jūlijā, plkst. 2 pp. Greenwood laukumā Toronto.

Pirmajā spēlē tikās TLSpK ar YMCAu. Tā kā vienā dienā notika 3 spēles, tad laiku saīsināja uz 2 reiz 30 minūtēm. Tiesāja Grīnbergs. (DV). Šinī spēlē techniski pārāks bija Klubs, bet nepadevās vārtu šāvieni. Un tā jau 15. minūtē ar Mazūra raidījumu YMCA nonāk vadībā, ko 17. minūtē Šnitke paaugstina uz 2:0. Kluba vecākās klases spēlētājiem bija grūti cīnīties pret burzmas spēlētājiem YMCAu. YMCAs komanda līdz šim nav bijusi futbola vienība, bet gan uz ātru roku sastādīta šīm meistarsacīkstēm, tāpēc trūka vajadzīgās saspēles. 19. min. YMCAs vārtsarga vainas dēļ krita viņu pirmie vārti. Pēc puslaika vārtu maiņas Pļavnieks rezultātu Klubam paaugstināja uz 2:2 iesitot bumbu savos vārtos. Tiesneša spriedumi visumā bija objektīvi.

Otrā spēlē satikās pag. gada meistars DV ar TLSpK. Klubam pēc pirmās spēles bija mazas pagurumа pazīmes — nevarēja pietiekami pretoties DV spiedienam. Vārtu guvumi sākās spēles sākumā: 1. minūtē Bušs guva pirmos vārtus, 7. minūtē Bušs guva 2, 12. min. Kudrašovs — 3. un 18. min. Kajaks — 4. Likās jau, ka Klubs cietīs katastrofālu zaudējumu, bet tas nenotika. Klubs arvien labāk un labāk sāka noorganizēt aizsardzību un DV līdz puslaika beigām rezultātu paaugstināt vairs neizdevās, tikai spēles 45 min. Hercbergs guva vēl 5. vārtus. Šo spēli tiesāja Cīrulis (YMCA), ielaizdamies par daudz sīkumos.

Trešajā spēlē sastapās YMCA — DV; tiesāja Blaubergs (TLSpK). Šajā spēlē abas vienības rādīja paguruma pazīmes. 16. min. Bušs ieraidīja pirmos vārtus. 27. min. Bubls (11 m. soda sitiens) — otros. Spēles 37. min. YMCA rezultātu samazināja 1:2, 40. min. Muskats rezultātu paaugstināja 1:3 un tūlīt 41. min. vēlreiz Muskats pārspēj YMCA vārtsargu ar smuku sitienu, panākot gala rezultātu 1:4. Beidzamās spēles minūtes noritēja zem DV spiediena, bet rezultātu paaugstināt neizdevās. Tiesneša spriedumi bija objektīvi.

Pirmā riņķa spēles beidzās ar sek. rezultātiem:

DV 2 uzv. — 9:1 vārti un 4:0 p.

YMCA 1 neizšķirta, 1 zaud., 3:6, vārti 1:3 punkti.

TLSpK 1 neizšķirta, 1 zaudējums 2:7 vārti 1:3 punkti.

Otrā riņķa spēles notiks rudenī Toronto, laiku un vietu savlaicīgi paziņots.

E. UPMALIS 25 G. ZAĻAJĀ LAUKUMĀ

Beidzamās spēles puslaika pārtraukumā TLSpK vad. J. Ādminis pasniedza E. Upmalim balvu-grāmatu sakarā ar viņa 25 gadu jubileju futbola laukumā. E. Upmalis savas sporta gaitas sācis jau agrā jaunībā. Pirmoreiz uzstājies 1930. g., aizstāvēdams slavenā RFK - Rīgas futbola kluba krāsas. Labas sekmes arī turpmāk!

LATVIEŠI PIEVEIC SLOVAKUS

Consul kausa izcīņā jaukā spēlē latvieši pieveica slovakus 3:1 (2:1)

Svētdien, 24. jūlijā Withrow laukumā Toronto bija pulcējies bariņš latviešu, lai noskatītos kausa izcīņas spēli ar Kontinentāl līgas slovakiem. Slovaki spēli sāka ļoti pašapzinīgi un jau spēles sākumā nonāca latviešu vārtu priekšā. Pēc īsa laika slovaki pārsteidza Jēkabsonu un panāk rezultātu 0:1. Slovaku spēles veids ir ļoti bīstams, jo bumbu ātri pārnes pretinieka laukumā no flankiem. Pamazām mūsējie iejutās spēlē un sāk apdraudēt slovaku vārtus ar vairākiem skaistiem raidījumiem. Pusl. vidū slovaki izsit bumbu stūri. Stūra sitienu ļoti labi raida Kadiķis un Blaubergs bumbu iesit tīklā, panākot 1:1 izlīdzinājumu. Dažas minūtes vēlāk Bušs nobeidz caurrāvienu ar raidījumu slovaku vārtos, paaugstinot rezultātu 2:1. Slovaki sāk spēlēt labāk, bet tomēr nervozi, un latvieši rezultātu notur līdz puslaika beigām. Pie pirmā puslaika spēles jāpiezīmē, ka Kudrašovs par daudz veda, bumbu nepiespēlējot kaimiņam. Labākais vīrs laukumā bija pussargs Litaunieks, kas uztvēra slovaku un ievadīja latviešu uzbrukumus.

Otrā puslaikā latvieši rādīja ļoti jauku saspēli, jo bija labotas pirmā puslaika kļūdas. Līdz ar to jau biežāk sāka apdraudēt slovaku vārtus. Redzēdami, ka šoreiz nevarēs uzvarēt, tie uzsāka rupju spēli, mēģinādami savainot labāko spēlētāju Litaunieku. Ļoti labi spēlēja aizsargu līnija, aukstasinīgi atvairot slovaku uzbrukumus. Vairāk trieciena spēka varēja vēlēties uzbrucēju rindās, tad rezultāts būtu bijis augstāks. Puslaika vidū latviešu uzbrukumu noslēdza Miezītis ar raidījumu slovaku vārtos, tā panākot 3:1. Īsi pirms spēles beigām pie vārtiem savainoja slovaku vārtsargu, ar ko šinī jaukajā spēlē radās pārtraukums. Atskanot tiesneša beigu svilpei, latvieši atstāja laukumu kā uzvarētāji ar rezultātu 3:1.

LABAS ATSAUKSMES

Toronto Daily Star, atreferējot airēšanas sacīkstes, kas notika sestdien, 23. jūlijā Toronto, kur izcīnīja Rietumkanadas meistartitulus, garākā rakstā izceļ kanadieša L. Rice un latvieša A. Bredovska lieliskos sniegumus. Ticams, ka abi airētāji arī Kanadas meistarībā Otavā atkārtos savus sniegumus un iekļūs Kanadas Olimpiskās vienības sastāvā.

Arī sestdien A. Bradovskis un L. Rice, uzvarēja 10.000 m distancē, atstājot otrā vietā esošo laivu vairāk kā pusjūdzi aiz sevis. Tāpat kanu vieninieku pirmais bija L. Rice, bet otrs A. Bradovskis.

Kanadas meistarība notiks pēc 2 nedēļām Otavā. Cerēsim, ka A. Bradovskis tur godam pastāvēs un iegūs tiesības piedalīties vispasaules Olimpiskajās sacīkstēs.

ZELTS, TĪĢERLĪDAKAS, FORELES, LĀČI...

(Pārnesums no 4. lpp.)

ķus un putnus, kas gan nav tik skaisti un nedzied tā kā dzimtenes mežos", stāsta Bošs. „Vasara ziemeļos sākas tikai jūlijā, kad gravās un klinšu starpās vēl redzams ledus. Bet kas tā par vasaru! Saules sakarsēti akmeņu masīvi, ar plāno augsnas kārtiņu virspusē, dod pirmo vareno ieskaņu vasarai — neparredzamām meža ķiršu ziedu kupenām. Vasaras periods ir īss — tikai līdz septembrim, bet tad arī daba cenšas visu nokavēto atgūt ar dubultīgu sparu.

LĀČĀDAS GRĪDSEGU VIETĀ

Rudeņos, kad sākas medību sezona, tad katru gadu paņemu atvaļinājumu un aizklīstu tālu apkārtnes medību laukos, parasti arī nošauju atļaujā samaksātos medījumus: par briedi jāmaksā $85,-, bet „mūzi — 10 dolaru."

Jautāju, vai viņš arī ir „nogāzis"? — „Jā, vairāk par pusduci, un lielāko eksemplāru ādas rotā manas mājas grīdu kā paklāji. Pārējos esmu pārdevis. Reiz, sastopoties ar melno lāci, man arī dzīvības briesmas. Pagājušā rudenī atgriezoties no zvejas, pamanīju ezermalā skaistu zileņu klājienu, apsēdos tur un sāku mieloties. Bet tie bija arī lāču mīļākās ogas, un tā pa to pašu darīja arī liels lācis otrā pusē krūmam. Virzoties uz priekšu, abi satikāmies aci pret aci. Pārsteigtais lācis ar niknu rūcienu pacēlās pakaļkājās un bija gatavs cīņai. Vienīgais glābiņš bija nomest makšķeres un laisties peldus ezerā.

LĀCĒNI GRIB TIKAI ŠOKOLĀDI

Toties skaisti brīži man bija ar diviem maziem lācēniem, kuru māte krita no mednieka lodes. Audzināju viņus savā mājā stiepuļu sprostā, bieži ienesot arī istabā, kur tie „izrevidēja" visus kaktus, lai visu izpētītu. Beigās tie bija tā izlutināti, ka gribēja ēst tikai šokolādi un dzert koka kolu. Kad tie paaugās krietni lielāki un pieņēmās arī niknumā, citas izejas nebija, kā tos pārdot līdz ar lielu lāča ādu par $200,- amerikāņu tūristiem, kas tos savā piekaru vāģī apsolījās aizvest Bafalo zvēru dārzā."

AMERIKĀŅIEM GARŠO LĀČA ĶEPAS

Kad jautāju, vai lāča gaļa ir arī ēdama, Bošs paskaidro, ka to varot lietot gan ceptu, gan vārītu. Garšīgākais esot lāča ķepa, no kuras sevišķi kārumu bet daži amerikāņi cienot par visu vairāk. Viņam pašam vislabāk garšojot lāča cepetis pa „latviešu model", ar ceptiem āpoliem... Vareni garšojot arī lāča gaļas gabals cepts uz iesma ugunskurā.

Bošs rāda daudzus uzņēmumus, kur viņš redzams kopā ar nošautajiem medījumiem, vai izvilktajām zivīm. Pa lielākai daļai tos esot fotografējis viņa medību gaitu līdzdalībnieks Pauls Dālbergs, kādreizējā rēdera dēls, kas līdz ar kundzi esot vienīgie latvieši Madsenā, jo pārējiem tautiešiem mežonīgais apvidus un garā, aukstā ziema nesot patikusi.

ZELTRACIS ILGOJAS TAUTU MEITAS

„Jauki jau ir jūsu Niagarā — kritumi un parki, visi celiņi tik mākslīgi veidoti, un katrs krūmiņš dārznieka rokas apgriezts — bet mani tas neiejūsmo, par tuvāko," beigās saka ziemeļu viesis. Viņš esot ieradies Niagarā, lai satiktu vecus draugus un pazīstamus, un varbūt arī kādu tautu meitu, kurai viņa dzīves veids liktos piemērots, lai dalītu kopā ar viņu vientuļo dzīvi viņa ezermalas mājā. Noslēgumā Bošs, pārdotais zeltracis lūdz piemetināt, ka visas tautietes, vecumā līdz 40 gadiem, kuras vēlētos viņam sarakstīties, lūgtas rakstīt nopietnu vēstuli uz sekojošo adresi: Ed. Boss, Madsen, Ont. P.O. Box 71, Canada.

J. L.

Pa kreisi — skatītāji, dzesēdami slāpes ar Koka-Kolu, noraugās spraigajā spēlē, kad (uzņēmumā pa labi) kluba vārtu sargs Skujiņš ar slaidu lēcienu tver pretinieka raidījumu vārtiem. Foto H. Kilgers